

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Slaven Bačić, Dušica Dulić,
Ivan Gregurić, vlč. Josip Pekanović
Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Tomislav ŽigmanovV. D. DIREKTORICA
I ODGOVORNA UREDNICA:

Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK
ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bašić Palković (kultura)
Dušica Dulić (politika)
Zvonimir Perušić
Dražen Prčić (sport i zabava)
Nada Sudarević (fotografije)
Željka Vukov (društvo)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

TEHNIČKI UREDNIK:

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić

LEKTORICA: Katarina Vasiljčuk

KOREKTOR: Mirko Kopunović

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.co.yu

WEB: www.hrvatskarijec.co.yu

TISAK: »Rotografika« doo Subotica
List je registriran kod Tajništva za
informiranje Skupštine AP Vojvodine
pod rednim brojem 73.CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

Test

Premda je nakon susreta trojice predsjednika: Srbije - Borisa Tadića, Vlade - Vojislava Koštunice i Narodne skupštine - Olivera Dulića, naizgled prevladana kriza unutar vladajuće koalicije i najviših državnih institucija, procjene su u medijima da će čvrstina dogovora, i same koalicije, biti na testu već od nedjelje kada će kosovski Albanci, kako se najavljuje, proglasiti neovisnost.

Što tko pod »jedinstvenom državnom politikom« podrazumijeva postati će vidljivo tek nakon tog dana jer ono što se u javnosti zna o dogovoru DS-a i DSS-a ne daje jasan odgovor na to pitanje.

Međutim jasno je da će glavna prepreka na kojoj će se lomiti opstanak koalicije pitanje europskih integracija. Obzirom da je upravo potpisivanje političkog sporazuma s EU i bilo predmet blokade rada Vlade i Skupštine Srbije, opći je dojam da pravi kompromis nije ni postignut, pa se predviđa da će sljedeća kriza uslijediti onoga trenutka kada na dnevni red dođe potpisivanje sporazuma o pridruživanju s Bruxellesom. Nakon sastanka na državnom vrhu, već iz izjava predsjednika Srbije i predsjednika Vlade, vrlo je vidljivo kako se radi o dvije različite politike, dva različita viđenja kojim bi Srbija putem trebala ići.

»Srbiji je mjesto u Europi i naš put je europski, a samo Srbija u Europskoj Uniji može braniti svoje Kosovo« rekao je Tadić pozivajući sve državne dužnosnike i lidere svih stranaka u Srbiji da povodom najava jednostranog proglašenja neovisnosti Kosova i Metohije pristupaju ovom problemu odgovornije nego do sada.

S druge strane premijer Koštunica poziva sve državne institucije »da uoči proglašenja jednostrane neovisnosti Kosova iskažu puno državno i nacionalno jedinstvo u obrani pokrajine« a iz njegove stranke poslana je poruka da rasprava o putu ka EU sada nije na dnevnom redu.

No, bilo ovo pitanje na dnevnom redu ili ne, politički škripac odrazio se trenutačno na nacionalnu valutu koja je, kao i pregovori s EU – krenula naniže, i dinar je u srijedu imao najnižu vrijednost prema euru od početka ove godine.

J. D.

U Skupštini AP Vojvodine održana sjednica Odbora za međunarodne odnose

0 predškolskom programu i upisu učenika 6

U Subotici održano predavanje na temu

Onaj koji gospodari svijetom 16,17

Završena manifestacija »Istrijanke u Vojvodini«

Neobične umjetnice osvojile publiku 30,31

Ladislav Mamužić, predsjednik biciklističkog kluba »Spartak Vetzavod«

Rezultati dugogodišnjeg rada 43

UKRATKO

Završen projekt suradnje na granici

Na graničnom prijelazu Batrovci-Bajakovo u utorak je obilježen završetak projekta »Tehnička izgradnja kapaciteta i povećanja prekogranične suradnje na državnoj granici Hrvatske i Srbije«. Nazočni su bili predstavnici ministarstava unutarnjih poslova Srbije i Hrvatske, britanskih veleposlanstava u objema zemljama i predstavnici nevladinih organizacija.

Pomoć Srbima u Hrvatskoj

Zamjenik predsjednika Skupštine Grada Beograda Milorad Perović primio je u ponedjeljak predstavnike Srpskog kulturnog društva »Prosvjeta« iz Hrvatske, kojem su beogradske vlasti pomogle računalnom opremom i digitalnom kamerom »u želji da se, bilježenjem značajnih događaja, očuva nacionalni i kulturni identitet Srba u Hrvatskoj«. U nazočnosti srpskog ministra Aleksandra Popovića i zamjenika hrvatskog ministra za kulturu Čedomira Višnjića, Perović je rekao kako je ta pomoć »samo jedan u nizu malih koraka« koje će beogradske vlasti učiniti kako se Srbi u Hrvatskoj ne bi osjetili sami, a nastojat će da ta pomoć bude još veća.

Gradi se »Kamenica 2«

U okviru projekta »Kamenica 2« počeli su radovi na izgradnji novog i nadogradnji postojećih objekata Instituta u Srijemskoj Kamenici, javlja B92. Kada radovi budu završeni, za oko godinu dana, liste čekanja, prvenstveno onih pacijenata koji boluju od karcinoma, bit će znatno reducirane. Prema podacima Instituta za plućne bolesti, veoma veliki broj ljudi koji boluju od karcinoma ne dočeka terapiju, a događa se i da ona ne da rezultate, jer bolest uzme maha.

U nabavu opreme za institute za onkologiju, plućne i kardiovaskularne bolesti već je uloženo preko 600 milijuna dinara, a ukupno bi u »Kamenicu 2« trebalo biti uloženo još više od milijardu dinara.

Pismo delegata DSHV-a s Osme redovite izborne skupštine Podružnice Subotica

Nezakonite odluke staviti izvan pravne snage

Delegati Osme redovite izborne skupštine Podružnice Subotica Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, što je održana u Subotici 10. veljače 2008. uputili su pismo predsjedniku Republike Srbije *Borisu Tadiću* i mjerodavnim državnim tijelima, u kojem traže da se zaustave intervencije državnih službenika Ministarstva prosvjete Republike Srbije kojima je u Osnovnoj školi »Matko Vuković« i u Gimnaziji »Svetozar Marković« u Subotici obustavljena normalna nastava na hrvatskome nastavnom jeziku usred školske godine i naređeno raspisivanje natječaja za nastavnike na neodređeno vrijeme bez uvjeta poznavanja hrvatskog jezika na kojem se izvodi nastava.

»Naša djeca imaju pravo na školovanje na svom materinskom jeziku prije svega na temelju Ustava Republike Srbije, te na temelju Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina i Zakona o osnovama vaspitanja i obrazovanja Republike Srbije, kao i na temelju međunarodnih sporazuma što ih je ratificirala Republika Srbija, kao što su Europska povelja o regionalnim ili manjinskim jezicima i Sporazum o

zaštiti nacionalnih manjina što su ga potpisale Republika Srbija i Republika Hrvatska. Ista ta administracija države Republike Srbije, koja je suprotno znanosti priznala da je bunjevačka grana hrvatskoga naroda u Republici Srbiji zasebna nacionalna manjina, sada na još jedan način želi onemogućiti opstojnost hrvatskoj nacionalnoj manjini, sada kroz pravo na školovanje što joj osiguravaju domaći i međunarodni propisi. Mi smo ravnopravna nacionalna manjina s drugim nacionalnim manjinama i tražimo da propisi što važe za ostale nacionalne manjine, važe i za nas«, navodi se u pismu.

Delegati izborne skupštine DSHV-a u pismu od predsjednika Tadića i drugih kojima je poslano, traže da upotrebe sav svoj autoritet u administraciji premijera gospodina *Vojislava Košunice* i da se nezakonite i iracionalne odluke inspekcijских službi Ministarstva prosvjete Republike Srbije i odjela tog ministarstva u Somboru stave izvan pravne snage, jer je dosadašnje pismeno obraćanje mjerodavnom ministarstvu, kako se navodi, ostalo bez odgovora.

Sastanak Odjela HNV-a za obrazovanje

Donijeti pravilnik o nastavi na jezicima nacionalnih manjina

Hrvatsko nacionalno vijeće tražit će da se na razini Nacionalnog prosvjetnog savjeta donese pravilnik kojim bi se u potpunosti regulirala nastava na jezicima nacionalnih manjina, odlučeno je prošle srijede na sastanku Odjela HNV-a za obrazovanje. Povod te odluke bio je aktualan slučaj u dvjema subotičkim školama, koje pri raspisivanju natječaja za nastavu na hrvatskom jeziku u natječajne uvjete nisu uvrstile i obvezu znanja hrvatskog jezika, kao i otvoreno pismo kojim se HNV oglasio u javnosti tim povodom. U svezi s istim problemom, na sastanku je istaknuta i potreba za organiziranjem lektorata te otvorenjem katedre za hrvatski jezik u Republici Srbiji.

Na sastanku je odlučeno i da se krene s anketiranjem roditelja i djece za upis u prvi razred osnovne škole i gimnazije na hrvatskom nastavnom jeziku.

Razmatrana je i informacija o ovogodišnjem ljetovanju djece u Selcu u Hrvatskoj, koje će HNV u suradnji s Crvenim križem RH organizirati od 10. do 17. kolovoza. Za ljetovanje je osigurano 112 mjesta (skupa s voditeljima), od

kojih će 15 biti rezervirano za učenice hrvatskog gimnazijskog odjela, a ostale polaznike će određivati škole, vodeći se ravnomjernom zastupljenošću broja učenika.

Na sastanku je izneseno kako je dovršena izrada nastavnog programa za predmete hrvatski jezik i hrvatskih jezik s elementima nacionalne kulture, kako za osnovnu školu, tako i za sva četiri razreda gimnazije društveno-jezičnog smjera.

Budući da su od ove godine u natjecanje u Ekološkom kvizu »Lijepa naša« uključeni i učenici iz Vojvodine, najavljeno je da će se natjecanje hrvatskih odjela na pokrajinskoj razini održati 28. veljače u OŠ »Ivan Milutinović« Subotici.

Sastanku, kojeg je vodio predsjedavajući Odjela *Stipan Stantić*, uz *Jašu Šimića*, člana Izvršnog odbora HNV, nazočili su ravnatelji i nastavnici osnovnih škola iz subotičke Općine, Sente i Bačkog Monoštora u kojima se redovito ili kroz izborni predmet odvija nastava na hrvatskom jeziku.

D. B. P.

► U ime naroda, obratio sam se!

► Bez žena život bi bio besmislen, a bez muškaraca nemoguće.

Dujizmi

► Nemam izbora. Moram opet birati!

► Da nije toliko pametnih ne bi nam nepismeni udarali pečat.

Republički ombudsman u povodu »grubog kršenja prava hrvatske manjine na obrazovanje na materinjem jeziku« u Subotici

Omogućiti djelotvorno ostvarivanje prava

U povodu pritužaba Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i Hrvatskog nacionalnog vijeća iznesenih u otvorenom pismu, po kojima se u dvjema subotičkim školama »grubo krše prava hrvatske manjine na obrazovanje na materinjem jeziku«, kao i pritužbe građanina *Slavena Bačića*, u Subotici je prošloga petka boravio republički ombudsman *Saša Janković*.

Naime, po nalogima inspektora Ministarstva prosvjete, OŠ »Matko Vuković« i Gimnazija »Svetozar Marković« raspisale su natječaj za profesore povijesti i geografije, odbijajući u natječajne uvjete za kandidate uvrstiti i obvezu znanja hrvatskog jezika. Također, prije toga su profesorima koji su do sada izvodili tu nastavu na hrvatskom jeziku otkazali radne ugovore pod obrazloženjem da rade preko norme, čime je prekinuto odvijanje nastave iz ova dva predmeta.

Nakon susreta s upravama dviju škola, republički je ombudsman *Saša Janković* najavio kako planira razgovarati s pokrajinskim tajnikom i republičkim ministrom prosvjete, te nakon toga dati svoju preporuku. »Međutim, s obzirom da ovdje pričamo o djelotvornom ostvarivanju prava djece na obrazovanje na svom materinjem jeziku, svi naši napori, a i vodstva škole i Ministarstva prosvjete i svih prosvjetnih vlasti,

bit će sasvim sigurno usmjereni da se to pravo djelotvorno ostvari. Svaka naša odluka, akcija i preporuka bit će vođena prvenstveno upravo tim interesima«, izjavio je *Janković* na tiskovnoj konferenciji u uredu subotičkog ombudsmana. Međutim, kako je naglasio, ono što se već sada nazire jest da propisi koji reguliraju pitanje kvalifikacija nastavnog kadra trebaju biti ažurirani i usuglašeni sa stanjem kakvo je danas po pitanju jezika koji se tiču nacionalnih manjina. On je naglasio kako su ravnateljci škola izrazili spremnost udovoljiti ovim zahtjevima, ali da im je za to potreban podzakonski okvir, »kako ne bi snosili posljedice za ono što bi se moglo tehnički smatrati neutemeljenim u propisima«. Republički ombudsman je dodao i kako ne želi iznositi konačne zaključke, s obzirom da je postupak u tijeku.

Bit pritužbe usmjerene Ministarstvu prosvjete je, kako je naveo *Slaven Bačić*, što u raspisanom natječaju kao uvjet nije postavljeno znanje hrvatskog jezika, čime je povrijeđeno ustavno i zakonsko pravo na školovanje na hrvatskom kao materinjem jeziku. »Veoma mi je drago što je ured Republičkog ombudsmana prihvatio ovo kao vrlo hitan predmet, budući da su natječaji kojima bi ovo pravo eventualno bilo povrijeđeno, u tijeku«, rekao je *Bačić*.

U izjavi za HR, ravnateljica OŠ »Matko Vuković« *Marija Crnković* nam je potvrdila da u toj školi trenutačno nema nastave iz predmeta povijest i geografija u petom i šestom razredu na hrvatskom jeziku. »Natječaj je otvoren i traži se privremeno rješenje u sljedeća dva tjedna, do okončanja natječaja. Očekujemo da će se javiti netko stručan, tko se služi hrvatskim jezikom i može predavati djeci u ovim odjelima«, rekla je ona.

Ravnatelj Gimnazije »Svetozar Marković« *Slobodan Čamprag* nam je rekao da je suglasan s onim što je ombudsman iznio na tiskovnoj konferenciji, a da će nam nakon natječaja moći reći više.

D. B. P.

Sjednica UO NIU »Hrvatska riječ«

Sa poslovanjem NIU »Hrvatska riječ« upoznao se novi Upravni odbor ove ustanove. Sjednica Upravnog odbora održana je 8. veljače, a podnijete su informacije o izvršenoj primopredaji dužnosti direktora, kao i informacija o odlukama prijašnjeg Upravnog odbora tijekom

2006. i 2007. godine. Na sjednici je istaknuta potreba širenja dopisničke mreže i poboljšanja distribucije, a donijeta je odluka da se izvrši pregled dokumentacije, te nakon toga sačinu izvješće o materijalno-financijskom poslovanju NIU »Hrvatska riječ« u 2006. i 2007. godini. ■

UKRATKO

Srbija traži hitan sastanak Vijeća sigurnosti UN

Veleposlanik Srbije pri UN Pavle Jevremović i službeno je u utorak navečer zatražio hitan sastanak Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda na kojem bi se raspravljalo o Kosovu, javili su svi srbijanski elektronički mediji. U pismu predsjedavajućem Vijeća sigurnost UN on je zatražio da to tijelo razmotri »ekstremno opasnu situaciju u srpskoj pokrajini Kosovo i Metohija, gdje smo svjedoci završnih priprema za jednostrano proglašenje nezavisnosti«. Jevremović ocjenjuje kako bi takva deklaracija (o neovisnosti) značila kršenje rezolucije 1244 Vijeća sigurnosti UN, kojom je na Kosovu uspostavljena administracija UN i dopušten dolazak trupa NATO-a, ali se garantira teritorijalni integritet Srbije.

Veleposlanik Rusije u UN Vitalij Čurkin ranije je izjavio kako će srpska strana zatražiti hitan sastanak Vijeća sigurnosti UN, kao i da će Rusija podržati takav prijedlog uzimajući u obzir »opasan razvoj događaja«.

Boris Tadić poziva na mir

Srbijanski predsjednik Boris Tadić pozvao je utorak sve državne dužnosnike i lidere svih stranaka u Srbiji da u povodu najava jednostranog proglašenja neovisnosti Kosova postupaju »odgovornije nego do sada«, te pozvao na mir, ozbiljnost i suzdržanost.

U priopćenju je istaknuo da je Srbija europska i demokratska zemlja koja nikada ne ugrožava i koja dostojanstveno i mirno brani svoj suverenitet i teritorijalni integritet. »Srbiji je mjesto u Europi i naš put je europski. Neću odustati od borbe za interese građana i od borbe za očuvanje Kosova. Država mora jedinstveno i odgovorno postupati kada je u pitanju obrana njenog integriteta i suvereniteta. Samo Srbija u Europskoj Uniji može braniti svoje Kosovo«, naveo je Tadić.

U priopćenju je najavio da će »u stalnoj komunikaciji s međunarodnom zajednicom argumentirano braniti jedinstveno stajalište Srbije o nužnosti poštovanja međunarodnog prava i potrebi da svaka odluka o Kosovu bude donijeta u Vijeću sigurnosti UN-a«.

U Skupštini AP Vojvodine održana sjednica Odbora za međunacionalne odnose

0 predškolskom programu i upisu učenika

Prema iznesenim podacima pripremni predškolski program ostvaruje se na: srpskom, mađarskom, slovačkom, rumunjskom, rusinskom i hrvatskom jeziku, te dvojezično u nacionalno mješovitim sredinama * Predškolski program na hrvatskom jeziku organiziran je u jednoj ustanovi u subotičkoj općini koja broji 21 dijete raspoređeno u dvije grupe, te dvojezično, na srpskom i hrvatskom, od 19 djece smještene u jednoj skupini

U Skupštini Vojvodine u srijedu, 6. veljače, održana je sjednica Odbora za međunacionalne odnose na kojoj su razmatrane i analizirane informacije o obveznom predškolskom programu i upisu učenika u prve razrede osnovnih i srednjih škola na teritoriju Pokrajine. Članovi Odbora su predsjedniku Odbora za nacionalne manjine Skupštine Vojvodine *Lászlu Gyuli* prezentirali svoje probleme i zahtjeve za izmjenom i dopunom nekih prijedloga zakona.

Prema iznesenim podacima pripremni predškolski program ostvaruje se na: srpskom, mađarskom, slovačkom, rumunjskom, rusinskom i hrvatskom jeziku, te dvojezično u nacionalno mješovitim sredinama. U ovoj godini nastava se ostvaruje u 44 predškolske ustanove, u 43 općine i gradu Novom Sadu, uključujući i 52 osnovne škole, koje realiziraju pripremni predškolski program za ukupno 21.138 djece. Prema Zakonu o obrazovanju Republike Srbije za predškolski odgoj predlaže se trajanje od četiri sata dnevno, najmanje šest mjeseci. Na teritoriju Vojvodine ustanove rade pet sati dnevno tijekom cijele godine. Predškolski program na hrvatskom jeziku organiziran je u jednoj ustanovi u subotičkoj općini koja broji 21 dijete raspoređeno u dvije grupe, te dvojezično, na srpskom i hrvatskom, od 19-ero djece smještene u jednoj skupini.

PAD UPISA DJECE: U uvodnom dijelu izneseni su detaljni prikazi podataka vojvodanskih đaka, koji nastavu pohađaju na različitim jezicima. Kada je riječ o djeci hrvatske nacionalnosti jasno se vidi da većina njih nastavu pripremnog predškolskog programa sluša na srpskom nastavnom jeziku ili dvo-

jezično, na srpskom i hrvatskom.

Osnovno obrazovanje ostvaruje se u 344 osnovne škole, a u prvi razred upisano je 4,09 posto više učenika u odnosu na prethodnu godinu. Jedino hrvatska i rumunjska manjina bilježe pad upisa djece, koja će nastavu slušati na mate-

problemima s kojima se susreće hrvatska zajednica prilikom ostvarivanja prava obrazovanja na svojem materinjem jeziku. Iznio je tri ključna problema:

»Zakon izričito navodi da se za pripadnike narodnosti nastavni plan i program ostvaruje na mate-

ponuditi još tri izborna, a učenik bira jedan ili više. S druge strane, Pravilnik kaže kako učenik može izabrati samo jedan predmet. »Na ovaj način, ako se dijete opredijeli za njegovanje svog jezika, on je uskraćen za nešto drugo. Time se dolazi do svodenja na minimum ove zakonske regulative, što može dovesti i do ukidanja izbornih predmeta«, kaže Runje i traži da se Pravilnik vrati u proceduru, te apelira na Tajništvo da se uključi u rješavanje ovih problema. Navodeći konkretan primjer, spomenuo je srednjoškolce koji se uvijek radije opredijele za izučavanje informatike, nego da uz postojeće školske obveze izučavaju materinji jezik.

Posljednja zamjerka odnosi se na obračun plaća predavačima koji predaju na više jezika. Do sada su sati na drugom jeziku, od prvog do četvrtog razreda osnovne škole, bili dodatno plaćani, a u sadašnjem kontekstu oni spadaju u osnovnu normu. »To svakako ne može biti stimulativno«, ističe Runje uz očekivanje da se to pitanje razriješi na Savjetu nacionalnih manjina.

Predsjednik Odbora *Lászlu Gyula* složio se s tim da bi država brigu o obrazovanju i školovanju učenika iz manjinskih nacionalnih zajednica trebala prepustiti nacionalnim vijećima. »Ako bi vijeća imala ingerenciju, bilo bi još manje problema prilikom upisa«, rekao je Gyula. Na kraju je istaknuo zadovoljstvo uspjehom i naporima pokrajinske vlasti i administracije, koji su rezultirali otvaranjem gimnazije na hrvatskom jeziku u Subotici.

Dijana Prčić

O problemima školstva na hrvatskom govorio je Dujo Runje

rinjem jeziku u odnosu na prošlu godinu. Zanimljivo je da se gotovo dvije trećine učenika osnovnih škola opredjeljuje za izborni predmet vjeronauk - u odnosu na građansko vaspitanje. U slučaju djece iz hrvatskih odjela, taj broj je sto postotian.

Kada je riječ o upisima učenika u srednje škole u Vojvodini, on je manji za 3,09 posto u odnosu na prošlu godinu. Razlog tomu, prema riječima predsjednika Odbora, jest nepovoljna demografska slika, kako Vojvodine – tako i cijele Srbije.

PROBLEMI I ZAMJERKE: Član Odbora za međunacionalne manjine *Dujo Runje* govorio je o

rinjem jeziku ili dvojezično, ako se za upis u prvi razred prijavi najmanje 15 učenika. Ukoliko je taj broj manji, nastava se prati na srpskom jeziku, a djeca, koja to žele, imaju pravo slušati predmet materinji jezik s elementima nacionalne kulture«. Prema riječima Duje Runje u subotičkoj se općini javljaju slučajevi da školska uprava proizvoljno tumači zakon i samostalno donosi odluku o tome hoće li ta djeca moći ostvariti to svoje pravo.

Druga stvar na koju je upozorio jest Pravilnik objavljen 2006. godine koji je, kako Runje tvrdi, u suprotnosti sa zakonom. Prema zakonu se predviđa da je škola dužna, pokraj obveznih predmeta,

Osmo redovita izborna skupština subotičke podružnice DSHV-a

Martin Bačić i dalje na čelu

Velika izborna skupština stranke na kojoj će biti nazočni delegati iz Subotice i Sombora zakazana je za 2. ožujka

Piše: Marijana Tucakov

Osmo redovita izborna skupština Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, Podružnice Subotica, održana je u nedjelju, 10. veljače, u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici. Na samome početku skupštine predsjednik subotičke podružnice DSHV-a **Martin Bačić** pozdravio je predsjednika DSHV-a **Petra Kuntića**, predsjednika DSHV-a Podružnice Sombor **Matu Matarića**, pomoćnicu Pokrajinskog tajništva za upravu, propise i nacionalne manjine **Antoniju Čota**, te dopredsjednika Skupštine Subotica **Petra Horvackog**.

Za predsjednika radnog predsjedništva jednoglasno je izabran **Grgo Kujundžić**. Nakon usvajanja dnevnog reda, prešlo se na usvajanje poslovnika o radu skupštine. Primjedbe na poslovnik uložio je **Grgo Kujundžić**, a nakon toga poslovnik je jednoglasno usvojen. Sljedeća točka dnevnog reda bila je usvajanje pravilnika o radu subotičke podružnice. »Ovo je moderan pravilnik koji je usuglašen s važećim statutom. Pri izradi pravilnika imalo se u vidu i ono što će biti na Velikoj izornoj skupštini DSHV-a, gdje će biti usvojen novi statut«, rekao je **Grgo Kujundžić**. Verifikacijsko povjerenstvo je podnijelo izvješće da je na Osmu redovitu skupštinu DSHV-a, Podružnica Subotica, pozvano 188 delegata, a skupštini je nazočilo 158, što znači da se moglo punopravno odlučivati. Predsjednik podružnice

Martin Bačić je podnio izvješće o dosadašnjem radu stranke, koje je jednoglasno usvojeno.

IZBOR NOVIH ČLANOVA

ODBORA: Za nove članove Odbora DSHV-a Podružnice Subotica delegati su predložili 10 članova, a glasovanjem je izabrano njih šestoro: **Martin Gabrić** iz M.O.

Aleksandrovo, **Mirko Godar** iz M.O. Tavankut, **Kata Ostrogonac** iz M.O. Stari Žednik, **Verica Kujundžić** iz M.O. Đurđin, članica Mladeži DSHV-a, zatim **Ivica Čović** iz M.O. Sjever – Jug, i **Grgo Kujundžić** iz M.O. Palić.

Predsjednik DSHV-a **Petar Kuntić** predložio je da kandi-

dat za predsjednika Podružnice DSHV-a bude sadašnji predsjednik **Martin Bačić**, kojem je glasovanjem ponovno ukazano povjerenje. Mjesne su organizacije delegirale po jednog delegata koji će biti član odbora Podružnice, a po jedan član je delegiran iz Mladeži DSHV-a i iz Foruma žena DSHV-a. Prijedlozi su prihvaćeni.

PLANOVI ZA IDUĆE RAZDOBLJE: Program rada Podružnice za iduće razdoblje, koji je predložio **Martin Bačić**, pročitala je **Josipa Vojnić Tunić**. Program rada Podružnice obuhvaća devet točaka, a u prvoj točki stoji: »Zadatak Podružnice je pružiti maksimum truda kako bi na budućim lokalnim izborima stranka dobila što veći broj vijećnika u gradskoj skupštini, te osigurati zastupnika u Skupštini AP Vojvodine. U tom cilju, nužno je organizirati što bolju kampanju za iduće izbore i da mjesne organizacije i odbor Podružnice budu organizatori kampanje, skupa s Vijećem i Predsjedništvom stranke«. Program rada podružnice za iduće razdoblje je usvojen.

Na skupštini je najavljeno i da će se Izborna skupština DSHV-a, Podružnice Sombor, održati u nedjelju, 17. veljače, a Velika izborna skupština, na kojoj će biti prisutni delegati iz Subotice i Sombora, zakazana je za 2. ožujka u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici. Početak je u 10 sati.

Luka Bebić zahvalio DSHV-u na čestitkama

Jamčiti skrb i zaštitu Hrvatima u drugim državama

Predsjednik Hrvatskog sabora **Luka Bebić** zahvalio je predsjedniku Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini **Petru Kuntiću** na čestitkama koje mu je uputio u povodu izbora na dužnost predsjednika Sabora.

»Pred Hrvatskim saborom stoji razdoblje koje će zahtijevati iznimnu odgovornost, osobitu zrelost i odlučnu usredotočenost na ciljeve koje smo si postavili. Riječ je u prvom redu o inten-

zivnim pripremama Republike Hrvatske za priključenje EU i NATO-u, u kojima vidimo jamce daljnjeg gospodarskog razvoja i napretka, ali i jamce ukupne stabilnosti i sigurnosti u cijelom regiji«, stoji u pismu predsjednika Hrvatskog sabora **Luke Bebića**.

Kako se u pismu ističe, jedan od prioriteta hrvatske politike svakako je regionalna suradnja, a nezaobilazan čimbenik na tom području su

manjine kao mostovi koji povezuju i zbližavaju države i njihove građane.

»Svojom dužnošću i obvezom smatram da dijelovima hrvatskog naroda u drugim državama moraju biti zajamčene osobita skrb i zaštita Republike Hrvatske, te ću svojim osobnim angažmanom pridonositi tom cilju«, stoji na kraju pisma predsjednika Hrvatskog sabora.

Sudska rehabilitacija Grge Bačlije, žrtve slamanja Hrvatskog proljeća u Subotici

Zadovoljština stigla, brazde u duši ostale

Okružni sud u Subotici nedavno presudio da je Grgo Bačlija 1973. osuđen i robijao zbog verbalnog istupa, te iz političkih i ideoloških razloga * Kako izgleda kad čovjeka prijatelji i rodbina napuste, okreću glavu od njega i prelaze na drugu stranu ulice

Grgo Bačlija, subotički odvjetnik u mirovini, prvi je čovjek u Srbiji kojega je sud službeno rehabilitirao zbog toga što je prije više od 30 godina, tijekom slamanja Hrvatskog proljeća u Subotici, robijao iz političkih razloga. Rješenjem Okružnog suda u Subotici, rujna 2007. utvrđeno je kako su presude istog tog suda te Vrhovnog suda Vojvodine iz svibnja, odnosno rujna 1973. godine, ništavne od trenutka njihovog donošenja. Istim rješenjem sud je utvrdio da se Grgo Bačlija smatra neosuđivanim.

Ovim je sudskim rješenjem Grgo Bačlija ostvario pretpostavku da mu se materijalno nadoknadi šest mjeseci provedenih u zatvoru, kao i još tri godine nemogućnosti da se nakon robije zaposli. No, puno je važnija moralna zadovoljština, na koju je ovaj hrvatski nacionalni djelatnik morao čekati tri i pol desetljeća. On je, naime, prvi osuđenik i robijaš s teritorija Srbije osuđen u okviru antimaspokovske histerije početkom 70-ih, koji je službeno rehabilitiran. U obrazloženju rješenja o rehabilitaciji, sud je zaključio kako je Grgo Bačlija 1973. oglašen krivim zbog »verbalnih istupa, što upućuje na zaključak da se radilo o osudi iz političkih i ideoloških razloga«.

PISMA MATIJE POLJAKOVIĆA: Ali, podimo redom. Mladi je Grgo Bačlija krajem 60-ih i početkom 70-ih godina XX. stoljeća prijateljevao s jednim od tada vodećih hrvatskih intelektualaca u Subotici – Matijom Poljakovićem. A Poljaković je, nacionalno vrlo opredijeljen i nepokolebljiv kakav je već bio, prkosio režimu. Sve je nepravde, prije svega prema svom, hrvatsko-bunjevačkom puku, bilježio u pismima, a onda ta pisma slao na opasne adrese – najvišim

partijskim i državnim dužnosnicima u Jugoslaviji – od samoga Josipa Broza Tita, preko Vladimira Bakarića, Veljka Vlahovića, do Mike Tripala, Savke Dapčević-Kučar, Josipa Vrhovca i ostalih.

Prema presudi Okružnog suda u Subotici od 14. svibnja 1973. godine, Grgo Bačlija je »u vremenskom razdoblju od 1968. do 1971. godine u Subotici u više navrata na pisaćem stroju umnožavao pojedina pisma Matije Poljakovića, a koja pisma odišu nacionalizmom i izazivanjem nacionalne mržnje«. Također je, piše u presudi, nakon osnivačke skupštine Matice hr-

vatske u Iloku 25. travnja 1971. godine, pribavio pozdravni govor Milana Jurića iz Đakova. Taj je govor, za koji je sud ocijenio da odiše nacionalizmom, u svom poduzeću u Subotici umnožio i dijelio na či-

šestero optuženi zbog hrvatskog nacionalizma«, kaže za Hrvatsku riječ Grgo Bačlija. »Četvero smo osuđeni: dr. Ante Sekulić na 2,5 godine zatvora, prof. Juraj Lončarević na 1,5 godinu, prof. Bela Gabrić na 1,5 godinu, te ja na 10 mjeseci. Optuženi su još i Matija Poljaković, koji je ubrzo umro pa nije bilo suđenja, dok je Jakov Kopilović također optužen, ali je suđenje izostalo iz humanitarno-socijalnih razloga, naime, imao je petero djece. Sekulić, Lončarević i Gabrić odslužili su kaznu u zatvoru u Srijemskoj Mitrovici, sva trojica u istoj ćeliji, a ja u Okružnom zatvoru u Subotici.«

Nakon presude, Matija Poljaković piše pismo tadašnjem vrhunskom hrvatskom nacionalnom i intelektualnom autoritetu Miroslavu Krleži, da se zauzme kod Josipa Broza radi Grge Bačlije. Tada ga Krleža, prema Bačlijinim riječima, poziva u Zagreb, razgovara i ruča s njim, te ga daruje knjigama s posvetom. Uspjeha kod Tita, kako se vidi, nije bilo u cijelosti, ali je Krležino zalaganje moguće pridonijelo tome da se kazna Grgi Bačliji smanji na 10 mjeseci.

ISTRAGA, LISIČINE, ZATVOR: Osim Poljakovićevih pisma koja je umnožavao, Grgo Bačlija je istom presudom, dakle, osuđen i zbog sudjelovanja na osnivanju ogranka Matice hrvatske u Iloku, gdje su govorili mnogi istaknuti maskopovci, među njima – Stjepan Mesić, Marko Veselica, Šime Đodan, Pero Pirker, Milan Jurić i drugi. Svi su oni procesuirani i robijali 70-ih.

O razdoblju političkog progona, a prije presude i odlaska u zatvor, Bačlija danas priča:

»U istrazi sam desetak puta priveden u policiju na saslušanja, na

tanje drugim osobama. Zbog tog je »zlodjela« Grgo Bačlija prvobitno osuđen na 10 mjeseci zatvora, da bi kasnije, nakon žalbe, Vrhovni sud Vojvodine tu presudu smanjio na 6 mjeseci. Toliko je Bačlija, točno u sat, i odležao.

»Nakon slamanja Maspoka na 21. sjednici Centralnog komiteta SKJ u Karadordevu, 1. i 2. prosinca 1971. godine, u Subotici smo nas

treći kat u zgradi u Lenjinovom parku. Po mene bi policija dolazila maricom poslije podne, odvodila me i vraćala kući noću poslije 22 sata. Stanovao sam u zgradi i to su uvijek promatrali mnogi susjedi. Možete misliti kako to izgleda, kad vas sprovode s lisičinama na rukama. Tamo su me ispitivali tadašnji načelnik i istražitelji subotičke i pokrajinske UDBE.

»Da sam u istrazi 'propjevao', povukao bih za sobom još desetak hrvatskih intelektualaca s onog famoznog popisa 116 matičara«, tvrdi Bačlija. »Ali nisam, u dogovoru s Matijom Poljakovićem sve sam preuzeo na sebe i tako se završilo. U zatvoru me nisu maltretirali. Fizički ne. Verbalno je bilo provokacija, ali tukli me nisu. Bio sam šef kuhinje, voditelj zatvorske knjižnice i klupskih prostorija s TV dvoranom, kao i predsjednik Savjeta zatvorenika. Čuvari su se korektno odnosili prema meni, znali su i oni da sam ja vjerojatno prvi politički osuđenik u tom zatvoru, svi ostali bili su kriminalci.«

RODBINA I PRIJATELJI OKRENULI LEDA: Nakon izlaska iz zatvora Bačlija se tri godine

Zbog pisama u zatvor

U pismima koja je Grgo Bačlija umnožavao i dijelio i zbog kojih je 1973. godine osuđen i zatvoren, Matija Poljaković je najviše jugoslavenske partijske i državne dužnosnike, uključujući i Josipa Broza Tita, upozoravao na probleme s kojima se suočava hrvatska zajednica u Subotici. Pisao je, prema kazivanju Grge Bačlije, o zapostavljenosti obrazovanja na hrvatskom jeziku, o doseljavanju Mađara iz Banata u Suboticu, o zapostavljenosti Hrvata-Bunjevaca u kulturnim institucijama i gospodarskim poduzećima gdje dominiraju Mađari, Crnogorci i Srbi, o omalovažavanju značaja VIII. vojvođanske udarne brigade, problemima u svezi s osnivanjem i preimenovanjem HKUD »Bunjevačko kolo«, organiziranjem Dužijance, osnivanjem ogranka Matice hrvatske u Subotici, preimenovanjem FK Zvezda u NK Bačka, itd.

nije mogao zaposliti. Ipak se, kaže, privremeno snašao kao putujući pravnik izrađujući normativna akta za zemljoradničke zadrugе, i to od Apatina do Ade.

»Punih 18 godina nisam dobio putovnicu. To mi je valjda najteže palo. Pratio sam suprugu i djecu do granice, oni su odlazili – a ja ostajao. Onda, kada se s 'crvenim pasošem' moglo putovati po cijelom svijetu, ja nisam mogao izaći iz države. Putovnica mi je vraćena tek 1990. godine i to mi ju je vratio osobno tadašnji načelnik subotičkog SUP-a Milan Jerinkić, s kojim

sam skupa svojevremeno polagao sudački ispit.«

Svih tih godina nakon zatvora pa sve do 1990. Grgo Bačlija bio je prvo nezaposlen, a poslije zaposlen izvan Subotice, i to kao komercijalist u tvrtkama iz Bačke Topole, Sente i Srijemske Mitrovice. Zbog političkog delikta, izgubio je 6 mjeseci u zatvoru i još 3 godine radnog staža. To mu je sve Ministarstvo rada i socijalne skrbi Republike Hrvatske priznalo rješenjem, i to za robijanje dvostruki staž, a za one tri godine bez posla jedan za jedan.

»Teško sam doživio ponašanje dijela prijatelja i rodbine, koji su okretali glavu od mene na ulici onda kad mi je bilo najteže«, kaže Bačlija. »Mogu reći da su me se najviše odrekli moji Hrvati-Bunjevci, a da su mi puno slobodnije i iskrenije prilazili prijatelji Mađari i Srbi. Takva su izgleda bila vremena.«

Danas je Grgo Bačlija odvjetnik u mirovini. Aktivan je u Pučkoj kasini 1878 i Hrvatskoj bunjevačko-šokačkoj stranci. Pohodi sva dešavanja u hrvatskoj zajednici u Subotici. Često se javlja svojim tekstovima u medijima, kako na hrvatskom, tako i na srpskom jeziku. Za njegovo se ime vezuju mnoge kontroverze, no u ovom se tekstu bavimo samo njegovom sudbinom u Maspoku i posljedicama tih događaja. Nesporna je činjenica da je Grgo Bačlija u posljednja 3 i pol desetljeća sudionik i svjedok mnogih dešavanja na političkoj i kulturnoj sceni hrvatske zajednice u Srbiji. Osnivač je gotovo svih hrvatskih institucija, udruga i stranaka u Subotici: »Bunjevačkog kola«, »Dužijance«, Pučke kasine, DSHV-a, HNS-a, HBŠS...

Zvonimir Perušić

Završena konferencija »Regionalna euroatlantska inicijativa – REA inicijativa«

Još uvijek haraju virusi 90-ih

»Civilno društvo na Zapadnom Balkanu još uvijek je udaljeno od principijelnog modela bliskog europskim i euroatlantskim integracijama, a time i od cilja da se 'nedovršeni' balkanski mir pretvori u izvodivo stanje koherentne kolektivne sigurnosti promovirane postulatima NATO-a«, izjavio je potpredsjednik Izvršnog vijeća Vojvodine dr. Tihomir Simić na završnoj konferenciji Regionalna euroatlantska inicijativa – REA inicijativa, održanoj prošloga četvrtka u Novom Sadu. Prema njegovim riječima, političke stranke i vlasti u državama Zapadnog Balkana i dalje su opterećene promocijom ksenofobije i ne dopuštaju istinski prodor civilnog društva i uspostavljanje trajnog mira na Zapadnom Balkanu.

»Elite koje obnašaju vlast na Zapadnom Balkanu, još uvijek su primjetno 'zaražene' virusima 90-ih godina, s tendencijama oživljavanja raznih sukoba ili kršenja ljudskih i etničkih prava. Korupcija je još uvijek kronična bolest vlasti i institucija na Zapadnom Balkanu, a organizirani kriminal i razni oblici političkog, etničkog nasilja su poticajni činitelji za različite forme etno-terorizma i diskriminacije,

kao i definiranja postojanja kanala unutarnjeg i međunarodnog terorizma«, rekao je Tihomir Simić.

On je naglasio kako upravo ozbiljnost uočenih rizika i realnost dešavanja takvih sukoba i njihova sporadična izbijanja, najviše ugrožavaju proces demokratizacije zemalja regije, usporavaju političke reforme, sprečavaju dublje prihvaćanje principa civilnog društva i obezvređuju prednosti članstva u NATO-u na prostoru Jugoistočne Evrope.

Po završetku svih panel rasprava usvojena je i REA deklaracija, čiji su potpisnici predstavnici Centra za politiku i euroatlantsko partnerstvo Novi Sad, ALFA Centra Nikšić i Centra za međunarodne odnose Banja Luka. Kako je u Deklaraciji navedeno, prva regionalna inicijativa pokrenuta je u cilju promoviranja euroatlantskih perspektiva i novih regionalnih politika 'Otvorenih vrata', kao zajednički napor da se ubrza nadvladavanje prepreka na regionalnom, a osobito na putu Srbije k približavanju euroatlantskoj zajednici.

Zajednički je stav potpisnika Deklaracije kako je integracija regije u euroatlantske strukture jedini način da se procesi održivog ekonomskog, stabilnog i sigurnog razvoja regije unaprijedi i jačaju. Iskazana je spremnost da se unaprijedi i promovira važnost regionalne suradnje, uključujući u REA inicijativu sve institucije i organizacije koje su privržene vrijednostima slobode, mira, prosperiteta i razvoja Zapadnog Balkana, a kroz široki politički dijalog.

Z. P.

Jasna Melvinger, dobitnica »Goranova vijenca«

Stvarala sam pod znakom humanizma

Usud mi je donio traumatična životna iskustva, od ratnog djetinjstva pa nadalje, a sve mislim da sam ipak opstajala i stvarala pod znakom humanizma, vitalizma, pa, možda, i optimizma koji je, čitajući moje stihove iz rane mladosti, otkrio u mome životnome stavu još Branko Miljković

Razgovarao: Davor Bašić Palković

Kao što smo u prošlom broju pisali, ovogodišnji »Goranov vijenac« za ukupan doprinos pjesničkoj umjetnosti dodijeljen je pjesnikinji Jasni Melvinger (1940.) iz Petrovaradina, autorici koja je, kako se u obrazloženju nagrade navodi, ostvarila djelo kakvom nema slična u modernome hrvatskom pjesništvu. Osim kao pjesnikinja, s dosad 11 objavljenih knjiga poezije, Melvingerova je poznata i kao – esejistica, prozaistica, jezikoslovkinja i sveučilišna profesorica. U intervjuu za naš list govori o značenju nedavno dobivene nagrade, ali i o svojoj poeziji, u kojoj njezin rodni Petrovardin i Srijem zauzimaju značajno mjesto.

HR: Smatrate li da je nagrada »Goranov vijenac«, koja Vam je ovih dana dodijeljena, na neki način, i svojevrsno priznanje književnosti vojvodanskog dijela u korpusu sveukupne hrvatske književnosti?

Smatram da mi je izbornu povjerenstvo »Goranova proljeća« dodijelilo najznačajniju hrvatsku pjesničku nagradu uvažavajući veoma stroga književna mjerila, od kojih bi bilo odista rizično odstupiti, kad se procjenjuje nečije djelo kao prinos vrhunskome hrvatskom pjesništvu. Dakako, nagrada ima i svoju promidžbenu ulogu, te će, zacijelo, skrenuti pozornost i na kontekst moga djela u odnosu na hrvatsku književnost koja ima svoj kontinuum u Srijemu, ne samo od vremena A. G. Matoša i Slavka Mađera.

Također, zacijelo će skrenuti pozornost i na književna nastojanja i dostignuća Hrvata Bunjevaca na sjeveru

Bačke, u kontinuumu od preporodnih dana *Ivana Antunovića* do danas.

HR: Koliko bi Vam ova nagrada mogla značiti u daljnjem književnom radu?

Moj stvaralački rad, sam po sebi, uvijek mi je bio velika nadoknada za sve životne nedaće. U tome se malo što može promijeniti. Ja sam već dugo u književnom životu. Dobila sam i dvije vrijedne književne nagrade u Novom Sadu, a i jednu u srcu Slavonije, Drenovcima, u znaku slavnoga *Tadijanovićeve* stiha »Visoka žuta žita«. Znam, dakle, da je ono što donosi nagrada prije svega publicitet, koji može pridonijeti i proširivanju kruga čitatelja moga pjesničkog djela. Zato mi odluka izbornog povjerenstva »Goranova proljeća« mnogo znači. Ponosim se time što ću primiti »Goranov vijenac« u Lukovdolu. Legendarno ime *Ivana Gorana Kovačića* u isti mah je i simbol hrvatske antifašističke borbe, i simbol nevinih žrtava, koje su se, nažalost, i u vrijeme ne tako davnasnjih ratovanja, pridružile onima opisanim u Goranovoj »Jami«, a i samome Goranu, u grobu bez križa i imena.

HR: Vaša poezija uspostavlja pokidane niti između srijemskohrvatskoga govornoga idioma i standardnog hrvatskog jezika. Koliko je spomenuti govor danas prisutan u svakidašnjici Petrovaradina u kojem živite?

Dijalekti su u današnje vrijeme u izumiranju, pa tako i regionalni ili lokalni idiomi. U svakidašnjici današnjega Petrovaradina ne može se više čuti govor koji je ostavio traga u mojim stihovima. Ja sam u svojoj knjizi »Vaga s anđelima« nastojala očuvati od zaborava fonetičke, morfološke, pa i sintaktičke ili frazeološke likove govora, koje sam, u djetinjstvu i mladosti, čula i zapamtila u komunikaciji sa starijim srodnicima, rođenim u drugoj polovici 19. stoljeća, prateći i proces mijenjanja dijalekatskih oznaka u govoru generacije mojih roditelja. Dakle, u stih lirske pjesme, unijela sam elemente jezikoslovne rasprave, baš kao što sam unijela i pojedine elemente proznoga žanra, obiteljske kronike, u istraživanju povijesne dimenzije, ne samo moga geneološkog stabla na zavičajnome tlu.

HR: U obrazloženju nagrade književnik Mile Stojić je zapisao: »Živeti i pišući u korpusu drugog naroda i drugog jezika, Jasna Melvinger ostaje vjerna svomu usudu i znaku«. Kako doživljavate ove riječi lanjskog dobitnika »Goranovog vijenca«?

Mile Stojić zna da sam do 1976. pisala na tada još egzistentnom srpskohrvatskom. Za razliku od dobrog dijela pisaca koji su po nacionalnosti Hrvati, a pišu na današnjem srpskom jeziku, ja sam

odgovorna urednica »Tribine mladih«, urednica kulturne strane studentskoga lista »Index«, članica uredništva »Prve knjige« Matice srpske, te edicije »Kairos« pri RU »Radivoj Ćirpanov«, a nerijetko se računalo i na moj glas pri dodjelama »Brankove«, pa čak i »Zmajeve« književne nagrade. Bila sam, također, i u Upravnom odboru Sekcije za Vojvodinu Društva književnika Srbije. U tom svom radu nastojala sam se, prije svega, zalagati za visoka književna mjerila, ne uskraćujući podršku ni onim piscima

se, kad sam već izgubila radno mjesto, ne samo na Filozofskom fakultetu, nego i na Radničkom univerzitetu u Novom Sadu, počela putovati u Osijek da bih opstala u svojoj jezikoslovnoj struci, riješila pisati na hrvatskom jeziku. Zna Mile Stojić da, kao i u opusu *Antuna Branka Šimića* i još nekih drugih hrvatskih književnika, i u mom opusu ima pjesama s ekavskom realizacijom staroga glasa jat. Mili Stojiću također je poznato da sam od srednjoškolskih i studentskih dana bila veoma agilna u radu novosadskih, srpskih i vojvođanskih kulturnih institucija, koje su u ono vrijeme još tolerirale višenacionalnost u sastavu raznih svojih uredništava, ocjenjivačkih povjerenstava, te upravnih odbora. U to doba imala sam volonterska, dakako, zaduženja, kao glavna i

koji su, zbog rigidnosti u svojim kulturnim središtima, tražili i stanovito pribježište u Novom Sadu. Inače, usud mi je donio traumatična životna iskustva, od ratnog djetinjstva pa nadalje, a sve mislim da sam ipak opstajala i stvarala pod znakom humanizma, vitalizma, pa, možda, i optimizma, koji je, čitajući moje stihove iz rane mladosti, otkrio u mome životnome stavu još *Branko Miljković*. Književni rad značajnoga sarajevskog hrvatskog pjesnika Mile Stojića pratim od njegove prve stihozbirke »Lijer, jezik prašine« iz 1977. i njegove pjesničke domete veoma cijenim. Zahvaljujem mu se što me je u povjerenstvu za dodjelu »Goranova vijenca« podržao svojim glasom, a napisao i nadahnut esej, kao obrazloženje dodijeljene mi nagrade.

HR: U Vašem se književnom opusu može iščitati i neka vrsta kulturno-povijesne topografije hrvatstva u Petrovaradinu i Srijemu. Kulturno-povijesna topografija hrvatstva u Srijemu pod sramotnim je žigom ustaških i nacističkih divljanja, ubojstava i destrukcija, a isto tako i pod žigom partizanske odmazde čijom su žrtvom pali i toliki nevini žitelji ovoga područja. Moj djed po majci za dlaku je izbjegao ustaško strijeljanje u Vukovaru, zajedno sa skupinom

drugih uglednih Petrovaradinaca koji nisu bili po volji vlasti NDH. A njegov najmlađi brat, koji nije bio ni u kakvim vojnim formacijama, netragom je nestao nakon ulaska partizana u Ilok, gdje je radio cijelog radnoga vijeka kao geometar. Iz mojih se pjesama prije svega može iščitavati topografija suživota Hrvata sa Srbima, Mađarima, Slovancima, Nijemcima, Rusinima i drugim narodima na srijemskome tlu, marljivo kultiviranom još od antičkoga rimskog doba. Pojedine povijesne indikacije koje, dakako, govore o raznim migracijama, i s juga na sjever, i sa zapada na istok, sačuvale su se i u leksičkim slojevima, koji su me zainteresirali dok sam prelistavala stare i novije rječnike, koji su mi uvijek zanimljiva lektira. Riječi koje su mi u djetinjstvu katkad i tajno-

vito zazvučale, a kojima se nerijetko služim pri etnokulturalnom karakteriziranju svog pjesničkog prostora, otkrivala sam ponovno kao jezikoslovac i u petojezičniku *Fausta Vrančića* (1695. g.), i u *Belostenčevu* »Gazofilacijumu«, i u *Karadžićevu* »Srpskom rječniku«. Karadžić se, za razliku od potonjih dijalektologa, nije ograničio na proučavanje samo srpskih govora s tog područja, nego unio i riječi koje čuvaju tragove i govora hrvatskoga življa na ovome tlu.

HR: Dunav u Vašoj poeziji, kako je zapisao jedan kritičar, predstavlja »neprikosnovenu odrednicu zavičajne ljubavi i pripadnosti«. Možete li nam reći više o Vašem poetskom odnosu s najvećom srednjoeuropskom rijekom?

Rijeka teče onako kako protječe vrijeme, i ono povijesno, i ono svakidašnjega našeg zemaljskoga života. I razdvaja jednu obalu od druge, i povezuje ono što nam je blizu s onim što nam je daleko. Od djetinjstva do poznih, već, mojih dana, pred očima mi je, u svim svojim mijenama, za poplavlja i za vrijeme suša, pružajući mi mirnodopske ljetne radosti i užasavajući me odljescima ratnih plamenova. S plivačima i svim onim, nasilno pod led gurnutim utopljenicima. Godinama sam ga gledala kroz prozor iz stana u jednoj od limanskih kula, s XV. kata. Godinama sam i putovala, autobusom uz Dunav i niz Dunav, prateći njegove odljeske od Petrovaradina do Vukovara i obratno. Mislim da nije začudno što sam se slikovnošću dunavskog krajolika često koristila pri izricanju svojih pjesničkih refleksija.

HR: Koliko pratite aktualno književno stvaralaštvo vojvodanskih Hrvata? U tom smislu, koja biste imena izdvojili?

Dakako, već četrdeset godina izravno pratim stvaralački rad svog supruga *Petka Vojnića Purčara*, koji je, ne samo po mome skromnom mišljenju, jedan od najznačajnijih živih hrvatskih književnika. Dakako, veoma poštujem doajene književnosti bunjevačkih Hrvata – *Balinta Vujkova* i *Lazara Merковиća*. U izbor iz moje esejistike »Moderna i njena mimikrija u postmoderni« unijela sam i oglede o poeziji *Milovana Mikovića*

i *Vojislava Sekelja*, napisane još 80-tih godina prošlog stoljeća. U novije vrijeme pisala sam, dakako, također veoma afirmativno, o signalističkim pjesmama *Zvonka Sarića*. Nažalost, rad na većim projektima oduzima mi dosta vremena i energije, te kritičkim osvrtima ne dopijevam popratiti i nove knjige mladih autora, među kojima, nesumnjivo, ima i veoma darovitih.

HR: Posljednih godina su objavljene tri knjige koje stavljaju na uvid književno stvaralaštvo Ilije Okrugića Srijemca, a koje ste Vi priredili i pogovorili. Koliki je značaj Okrugićeva djela za

dila sad se mogu pročitati njegove neobjelodanjene tri drame, a i njegove lirske pjesme, koje su ili tiskane u 19. stoljeću, u knjigama i časopisima, ili su tek sada postale dostupne čitateljima. Nastojat ću prirediti za tisak i druga njegova manje poznata djela. Kao i *Antun Mihalić*, o čijem sam stvaralaštvu iz doba predilirizma također pisala, i Ilija Okrugić zaslužuje suvremeno tumačenje svoga opusa. Ne samo zato što je pisao na hrvatskom jeziku o Srijemu, nego i zato što je bio veoma agilan u književnom životu svoga doba. Ne samo u Petrovaradinu, već i u Osijeku, Novom Sadu i Beogradu. Da nije bio zanimljiva književna pojava,

na katedri za južnoslavenske jezike, ne svojom voljom, otišla sam 1971. godine. Znači mi mnogo i to što sam među kolegama na Pedagoškom fakultetu u Osijeku stekla i dobre suradnike, i poštovane i drage prijatelje. Uvijek su mi bili poticajni, također, kontakti s mladim darovitim ljudima, kojima sam i ja predavala. Među njima danas ima uglednih književnika i znanstvenika, te istaknutih djelatnika u različitim područjima društvenog života.

HR: U Vašoj je književnoj bibliografiji primjetno kako se niste oglašavali od »Ljubavnih soneta« iz 1989. i stihozbirke »Ta rene-

kulturu srijemskih pa i Hrvata uopće?

Ilija Okrugić Srijemac pisac je značajan za povijest hrvatske književnosti druge polovice 19. stoljeća. Kao dramski pisac zastupljen je u ediciji Matice hrvatske »Pet stoljeća hrvatske književnosti«, a njegove se pripovijetke proučavaju kao dio korpusa što pripada hajdučko-turskom stilskom razdoblju hrvatske prozne produkcije predrealističkog doba. Njegove knjige pjesama, napose one objelodanjene u Novom Sadu, čini se, nisu dostupne povjesničarima književnosti u Hrvatskoj, a niti im je pri ruci njegova rukopisna ostavština koja se čuva u Matici srpskoj u Novom Sadu. U knjigama koje sam prire-

ne bi onako benevolentno o njemu u više navrata pisao, kao dramski kritičar, upravo veliki srpski pjesnik *Laza Kostić*.

HR: Kao profesorica na sveučilišnoj katedri u Osijeku ostavili ste značajan pedagoški trag i stekli velik ugled među kolegama, a među Vašim nekadašnjim studentima danas ima značajnih ličnosti u književnom životu. Koliko Vam to znači?

Mnogo mi znači to što mi je Osijek, gdje sam radila u zvanju sveučilišnog profesora, izvanrednog i redovitog, pružio mogućnost da se vratim svojoj jezikoslovnoj struci. S Filozofskog fakulteta u Novom Sadu, gdje sam bila asistentica

sansa, ne, još, kao posljednja šansa«, koja je objavljena 2002. godine. To je, kako je poznato, bila vaša šutnja za vrijeme govora mržnje. Smatrate li da su ta vremena uistinu prošla?

U mojoj književnoj bibliografiji odista postoji hijatus između »Ljubavnih soneta« iz 1989. i knjige »Renesansa, ne, još, kao posljednja šansa« iz 2002. Ni *Miroslav Krleža* nije objelodanio ni jednu knjigu između 1938. i 1949. Nezahtvalno je baviti se predviđanjima kako će se odvijati politički život u ovom vremenu tako teškom za sve nas, ali još se nadam pobjedi demokratskih snaga u Srbiji i u Vojvodini.

Što govore, a što prekrivaju medijske slike?

Slika i politika

Piše: Zvonko Sarić

Otvorenje izložbe albanskih umjetnika iz Prištine »Odstupanja« u beogradskoj galeriji »Kontekst« prekinuli su prošloga tjedna pripadnici »Obraza«, nakon čega su organizatori odlučili da se ova izložba zatvori. Izložba »Odstupanja« je ranije predstavljena u Novom Sadu, od 22. siječnja do 5. veljače, a posjetitelji su među ostalim djelima mogli vidjeti i izloženi digitalni print s likom *Adema Jasharija* sučeljenog s *Warholovim* portretom *Elvisa Presleya*.

Jashari i Presley – »Licem u lice«, djelo je likovne predstave, autora *Dren Malicija*, koja sadrži direktne političke aluzije, dok je događaj sprečavanja otvorenja izložbe u Beogradu samo maleni segment u nizu medijskih slika o aktualnim odnosima Srbije s Drugim, koje su »sučeljene« s medijskim slikama o kosovskom problemu. Nakon održanih predsjedničkih izbora, na tim medijskim slikama dominiraju predsjednik *Boris Tadić* i premijer *Vojislav Koštunica* u nesporazumu oko potpisivanja Privremenog političkog sporazuma EU sa Srbijom.

PREDSEDNIK I PREMIJER: Glede ove teme, bit ćemo i dalje preplavljeni medijskim slikama, a pitanje je u kojoj mjeri te slike prekrivaju neke druge, koje također sadrže veoma bitna pitanja, prije svega ona u sferi ekonomije. Već je u izbornoj noći, kada su prvi rezultati pokazivali kako će *Boris Tadić* biti pobjednik na predsjedničkim izborima, lider *LSV Nenad Čanak* tvrdio kako su ovo posljednji izbori na kojima je strah od radikalne vlasti bio važan za opredjeljenje birača. Ako se stanje političke nesigurnosti nastavi zbog nestabilne vlade, što izaziva poremećaje na tržištu novca i dovodi u pitanje ovogodišnju projekciju bazne inflacije, predstoje »vrući« lokalni i pokrajinski izbori na proljeće.

Medijske slike ispratit će sve nesporazume i natezanja Vlade o odnosima Srbije s Europskom Unijom, ali ne zaboravimo kako postoje i one prikrivene slike, primjerice o poskupljenju sjemenske robe, mineralnih gnojiva i sredstava za zaštitu voća i povrća, ili slike umirovljenika s niskim primanjima. Srbija je na izborima izabrala europski put, ali ostaje pitanje čime će rezultirati zategnuti odnosi unutar vladajuće koalicije i koliko će te komplikacije utjecati na brzinu napredovanja na europskom putu i oduzimati energiju potrebnu za rješavanje ukupnog poslovanja gospodarstva i rješavanje ekonomskih problema tzv. malog čovjeka.

Spomenuti *Elvis Presley* je često pjevao u Las Vegasu, a na nedavno završenom sajmu

naoružanja i vojne opreme u Las Vegasu, kragujevačka tvornica »Zastava oružje« ugovorila je s američkom kompanijom »Remington« količinu i vrijednost izvoza oružja u ovoj godini. Dogovoren je izvoz lovačkog i sportskog oružja. Nastup »Zastave« u Las Vegasu nije u velikoj mjeri ispraćen medijskim slikama, premda takve slike govore o nastupu domaće tvrtke na svjetskom tržištu. Umjesto toga, medijski je prostor preplavljen predviđanjima i »prognozama« – hoće li se prvo održati sjednica Skupštine Srbije ili će se prethodno Vlada izjasniti o inicijativi narodnih zastupnika da parlament raspravlja o Političkom sporazumu s EU. Može li se u takvome stereotipnom medijskom kontekstu naći mjesto za novinarsku »kreativnu nefikciju«, zanimljivost i provokativnost, dakle, za postavljanje izravnog pitanja o tome što nam govore medijske slike o sučeljenom predsjedniku i premijeru i novinarskom prezentiranju odgovora.

MANJINE I MEDIJSKE SLIKE: Također je malo bilo medijskih slika o panel raspravi o nedavnoj prošlosti srbijanskog društva održanoj početkom veljače, u organizaciji Helsinškog odbora za ljudska prava u Srbiji. Sudjelujući u raspravi, bivši veleposlanik Republike Srbije u Zagrebu *Milan Simurdić* rekao je među ostalim kako je u euroatlantskim integracijama važno poboljšati suradnju političkih stranaka i par-

lamenta Srbije i Hrvatske i naglasio da je to najveći neiskorišteni resurs u odnosima, te da sve »dok Beograd igra na kartu europskih i euroatlantskih integracija, ti odnosi imaju predvidiv tijek«. A što konkretno proces takvih integracija donosi na polju ekonomije? *Bill Gates*, osnivač »Microsofta«, iznio je na Svjetskom ekonomskom forumu u Davosu kako je jedan od rezultata takvih integracija ulaganje stranih, direktnih investicija u zemlje koje su sredile svoje sustave, stvorile pravnu državu, smanjile korupciju i osigurale političku stabilnost.

Ako prihvatimo ocjene da se srpsko-hrvatski odnosi ne mogu promatrati bez jasnog uvida u stanje nacionalnih manjina, možemo se u širem kontekstu zapitati kakve su medijske slike na većinskim medijima o nacionalnim manjinama u Srbiji. Prije dvije godine, književnik *László Végel* je rekao u jednom intervjuu: »Kada pogledate TV Novi Sad, ako ste došli iz inozemstva i niste upućeni u situaciju, imate osjećaj da manjine u Vojvodini samo igraju i pjevaju«. Od takvog modela se nije daleko odmaknulo, manjinske teme nalaze se na medijskim marginama, a sjetimo se kako čak ni ranije incidentne situacije nisu bile dovoljan razlog da se više medijske pažnje obrati na teme o nacionalnim manjinama. Ovdje dolazimo do pitanja hijerarhije onoga što mediji smatraju važnim i što smatraju beznačajnim.

Prema medijskim slikama, nacionalne manjine u Srbiji predstavljene su kao da žive u neprekidnom vremenu karnevala, plešući, pjevajući i veseleći se »sve u šesnaest«. Problem je naravno u medijskoj »folklorizaciji« manjina, a ne u bavljenju folklorom, a za neke drugačije medijske slike moći će se, po svemu sudeći, izboriti one manjine koje su politički organizirane, čime se stvara mogućnost aktivnog sudjelovanja u političkom životu Srbije. ■

Baš je čudljiva ta veljača, jer dok iz Osijeka hitam prema Srijemu, ispraća me sunce, a kod Veternika me dočekuje snijeg, prava mečava. Ali to tek primjećujem, jer radujem se ponovnom susretu s Dunavom. Srećemo se već u Erdutu i čeka me dok sređujem carinske formalnosti, pa me prati sve do Bača i Bačke Palanke, srećemo se ponovno prije Futoga, gdje prijeko vidim Čerević, a onda ponovni susret u Novom Sadu, na Petrovaradinskom mostu, gdje zastajem da snimim drevnu Tvrđavu, Sahat-kulu i zvonik crkve svetoga Jurja.

Dunav, ta moćna rijeka koja spaja pola Europe i zapljuskuje ponajljepše europske metropole, opjevana je s jednakim ushitom u Njemačkoj, Austriji, Mađarskoj, Češkoj, Srbiji, Rumunjskoj, Bugarskoj i u nas, okovana u rime i metafore od *Goethea* do *Jasne Melvinger*, naše najuspješnije pjesnikinje, rodom iz Petrovaradina, koja baš ovih dana bilježi svoje najugodnije trenutke. Pobjedu nad bolešću, jer uspješno se oporavlja u rodnome domu, te najljepšu nagradu za nemjerljiv doprinos hrvatskom pjesništvu – »Goranov vijenac«, koja će joj biti uručena na ovogodišnjem Goranovom proljeću u Lukovdolu, rodnom mjestu *Ivana Gorana Kovačića*.

DUNAV – MOĆNA RIJEKA: Radujem se i tom susretu, no s Jasnom samo telefonom. Ispričava se, ali mora na put zbog liječnika. I zbog trenutačne popularnosti, jer zadnjih joj dana novinari opsjedaju kuću u ulici Račkoga 44 u Petrovaradinu. Vijest se brzo prošla pa stižu novinari i čitave ekipe iz okolice i cijele Europe. Umorna je, ali i sretna, a to je samo znak da je priznanje došlo u prave ruke. Ali, otkud tolika opsjednu-

tost Dunavom? Jednostavno, kaže Jasna, još kao djevojčica zavaljela je tu moćnu rijeku, zaljubila se radovala joj se i igrala se, preplivala je k'o od šale, zajedno s ocem *Zlatkom*. Ta koliko smo je puta preplivali. A onda je odrasla uz Dunav, prvi je stisak ruke bio uz Dunav, prvi poljupci, pa tko to da zaboravi? »Taj Dunav sam jutrima i večerima gledala s prozora na 15. katu dok sam stanovala u Novom Sadu, a pogled mi je pucao sve od Petrovaradina do Beočina i Čerevića. Pa sam ga gledala punih 16 godina putujući za Osijek, sve od novoga mosta pa do – Beočina, Čerevića, Neština i Iloka, sve do Vukovara i Aljmaša. I moja je posljednja zbirka pjesama posvećena Dunavu, pod nazivom 'Dunavska Klepsidra'«, kaže Jasna Melvinger. A Petko dovikuje: »Oprostite zbog ove gužve, ali čim vrijeme dozvoli, bit ćete naš gost«.

Petrovaradin, Gibraltar na Dunavu, kaže novinar novosadskog Dnevnika od prije tri desetljeća. Kuda poći, odakle početi? Od početka, kažu, tako je najbolje. Ali gdje sežu počeci? Tragovi ljudskih zajednica zabilježeni su u Srijemu u svim povijesnim razdobljima. Ovim su prelijepim komadom zemlje omeđenim moćnim rijekama – Dunavom i Savom, tu njale mnoge vojske i narodi – Tračani, Kelti, Rimljani, Goti, Vizigoti, Huni, Avari, Slaveni, Franci, Ugari, Bugari, Turci, Švabe, pa su posvuda uz tragove civilizacijskih dosega vidljivi i tragovi nasilja i razaranja. *Josip Kljajić* bilježi da se po prvi puta naziv Petrovaradin sreće u 12. stoljeću, kao grčki Petrikon ili u domaćoj varijanti kao Varadinum Petri, a u 14. stoljeću (1332.) kao Peturwarad, a već 1447. kao Belefantis de monte

Petrovaradin Gibraltar

Varadinipetri. Dalje tumači da to znači Belin zdenac, u čast ugarskoga kralja *Bele IV.*, koji je nakon provale Mongola dao izgraditi utvrdu, koja je poslije bila u posjedu nadbiskupa kaločkih te obitelji Gorjanskih i Iločkih.

PROCVAT PETROVARADINA: Nakon provale Osmanlija i pobjede kod Mohačkog polja 1526. godine Turci zaposjedaju i Petrovaradin, a već 1529. tu smještaju posadu od 1200 vojnika, pa će Petrovaradin ostati pod Turcima sve do jeseni 1687. kada je grad prvi puta oslobođen, no, bitke će se okolo voditi još čitavo desetljeće. Drugi puta ga carska vojska oslobađa u proljeće 1688. godine, ali Turci ga ponovno

osvajaju 1691., samo kratko, jer ga *Ludvig Badenski* oslobađa po treći puta, i to je konačno.

To je razdoblje procvata Petrovaradina i ubrzanog razvitka, a posebice poslije Požarevačkog mira 1718. godine, povećava se broj vojnih jedinica i civila i počinje gradnja tvrđave na desnoj obali Dunava, najveće u kraju, na 112 ha, a primjera radi, beogradska se na Kalemegdanu prostire na 53 ha. Vojno-strategijski je značaj Petrovaradina još više porastao nakon Beogradskog mira 1739. godine, kada je broj posada narastao na 8 pješadijskih satnija ili 5.300 ljudi, što bi se u slučaju rata povećalo na 10.000. Radovi na izgradnji utvrde napredovali su i do početka novog habsburško-osmanlijskog rata. Godine 1788. petrovaradinska je Tvrđava bila završno oblikovana. Istovremeno na lijevoj obali Dunava, na petrovaradinskom šancu, raste novi grad, koji je 1748. godine proglašen slobodnim kraljevskim gradom i dobio novo ime – Neoplanta, Ujvidek, Neusatz ili po domaćem Novi Sad, koji će se u novonastalim uvjetima, političkim, kulturnim, gospodarskim i društvenim razviti u vrlo važno naselje na jugoistoku Austro-Ugarske.

CRKVE I ŽUPLJANI: Oko petrovaradinske Tvrđave raslo je i civilno naselje koje tada ima 42 kuće, a niču i sakralni objekti. U donjoj tvrđi sagrađena je crkva sv. Jurja 1701. godine, koju su u prvo vrijeme vodili isusovci, koji su zaslužni i za izgradnju crkve Blažene Djevice Marije na Tekijama. Naime, kada je Eugen Savojski pobijedio Turke 1716. godine kod Petrovaradina, a naj-

Rodna kuća bana Jelačića

Piše: Slavko Žebić

Petrovaradin – bar na Dunavu

žešća bitka bila se 5. kolovoza, sagrađena je nova crkva na starim temeljima. Tu je bila još srednjovjekovna crkvice posvećena Bl. Djevicu Mariji, ali su Turci nakon 1629. to srušili i sagrađili džamiju, pa su isusovci na temeljima te crkvice i te džamije sagradili novu crkvu, kojoj i danas na zadnjoj kupoli uz križ stoji i polumjesec, a današnji izgled dao joj je veliki štovatelj Gospe Tekijske – *Ilija Okrugić Srijemac*, župnik petrovaradinski i opat srijemski i veliki prijatelj *Josipa Jurja Strossmayera*. Izrazio je samo jednu želju – da ga nakon smrti tu i sahrane. Želja mu je ispunjena, a nadgrobni mu spomenik krasi epitaf njegovog prijatelja – grkokatoličkog svećenika *Jovana Hranilovića*.

Još su dvije crkve u Petrovaradinu, u Novom i Starom Majuru, pa smo u crkvi Sv. Križa razgovarali sa župnikom vlč. *Stjepanom Vukovcem*. »Ovdje sam kratko, od kolovoza prošle godine, ali dojmio me se ovaj prelijepi grad na Dunavu. Nažalost, župljani stare, malo je djece, malo je mladeži, pa kad me već pitate za brojke po sakramentima, one su također male. Krštenja je bilo 4, vjenčanje samo jedno, a ukopa 30-tak. Zadovoljan sam dolaskom na svete mise, gdje na dnevnoj bude stotinjak, a na večernjoj 40-tak, no, na polnoćni smo imali punu crkvu, 250 ljudi. Obično ovaj župnik vodi računa i o Tekijama, ali ja sam došao nakon blagdana Snježne Gospe i ovoga ću tek ljeta imati prvo proštenje. Ali otvorili smo crkvu vjernicima, uposlili našeg mladog orguljaša kao kućepaziteља. Trenutno je u tijeku seminar

‘Mladi za mlade, kojim želimo educirati i osposobiti jedan broj mladih laika da budu voditelji, a svakoga vikenda imamo tu 20-30 mladića i djevojaka, za sada iz Srijema, ali očekujemo i mlade iz Bačke i Slavonije».

Preč. *Marko Loš*, rodom iz Hrtkovaca, župnik je u župi sv. Roka u Novom Majuru. »Ja sam u Srijemu već dugo, no, godina-ma sam bio u župi sv. Antuna u Nikincima. Ovdje sam 2,5 godine, gdje sam naslijedio još jednog *Marka, Kljajića*. Petrovaradin je nekada bio napučen većinskim hrvatskim življem, no, danas od 20 tisuća žitelja ima tek oko 3 tisuće Hrvata. Katolika je svakako više, ali malo je djece – u prvi razred upisano je tek četiri učenika, ja sam krstio desetero djece i dvoje odraslih. I vjenčanja je malo, tek 5, jer ima dosta građanskih brakova, ali je smrti previše. Imao sam 47 sprovoda u 2006. i 27 u 2007. godini. Puno. Malo se katolika odlučuje za blagoslov doma, jer ja sam za blagdan Sv. Tri Kralja blagoslovio 250 kuća i 40-50 stanova, kolega Vukovac isto toliko, a u Gradiću još manje. Ali moram se pohvaliti, dolaze mi na mise i mladi iz Hrtkovaca, Nikinaca i Platičeva, koji su na studiju u Novom Sadu».

PRED KUĆOM BANA JELAČIĆA: Moj domaćin prof. *Đuro Rajković* i ja obišli smo Petrovaradin uzduž i poprijeko, zastali pred rodnom kućom hrvatskog bana *Josipa Jelačića*, koji je tu rođen 16. listopada 1801. godine, i zamalo zapjevali »Ustani banek«. Nije to baš najbolja pjesma, kaže prof. Rajković, ne zbog teksta, koji

i nije loš, već zbog melodije, koja je ukradena od poznate pučke pjesme kojom smo mi Hrvati slavili seljačkoga vođu *Matiju Gupca*. Ali zato ima nešto drugo, puno bolje, nešto originalno – naša je *Anica*, koja je dugo svirala u crkvi, sačuvala originalnu skladbu *Stanislava Prepreka* »Himna banu Jelačiću« iz 1924. godine, koju je skladao na zamolbu Omladinskog KUD Jelačić i Ženskog pjevačkog društva »Zora«, a na tekst hrvatskog ilirskog pjesnika *Dure Arnolda*. I Đuro je sjeo za glasovir, odsvirao i otpjevao tu himnu, a ja sam ostao zatečen i tekstom Arnolda i skladbom Prepreka, ali i interpretacijom domaćina. Divno, veličajno!

Prof. Rajković poznati je pijanist i izvanredni profesor na Umjetničkoj akademiji u Novom Sadu, a nedavno je u Gradskoj kući imao koncert s vrsnim violinistom *Nenadom Vrbaškim*, a u svježem mu je sjećanju i Autorska večer *Stanislava Prepreka* u Kulturnom centru Beograda, gdje su još sudjelovali: *Ivan Meleš* na klaviru, *Sanja Jančić* – violončelo, *Ana Bogdanović* – flauta, *Vasa Stajkić* – bariton i Gudački kvartet Arco. »Vidite, ja sam sa Stanislavom Preprekom surađivao punih 25 godina, a znamo se više od 30, i mislim da sam odličan poznavatelj njegovog glazbenog, književnog,

no prije 4 godine, koje je sljednik svijetlih tradicija onoga društva, čiji je rad prekinut prije 70 godina. *Josip Pokas* predsjednik je ovoga društva i pohvalio se dosadašnjim uspjesima. »Ima nas 180, imamo nekoliko sekcija, posebice Zbor, koji je uvijek bio najjači, imamo tamburaški orkestar i dramsku sekciju. Ali nemamo sredstava, nema-mo tehničkih sredstava, pa danas se ništa ne može bez telefona, faksa, kompjutera, a mi nemamo ništa od toga – samo dobru volju i upornost. Imamo i prostor, i to lijep, a zahvaljujući Srijemskom vikarijatu u crkvi sv. Jurja. No, mi polažemo pravo na rodnu kuću bana Jelačića i o tomu je bilo riječi i na HNV-u u Subotici i prigodom posljednjega susreta predsjednika RH *Stjepana Mesića* s našim premijerom *Košunicom*, ali očito je negdje zapelo. Imali smo niz nastupa diljem Srijema, od Slankamena i Golubinaca do Rume i Mitrovice, pa sve do Zemuna. Nastupali smo i u Hrvatskoj, na ‘Vinkovačkim jesenima’, ‘Županijskom sijelu’ i na manifestaciji ‘Divan je kičeni Srijem’ u Nijemcima. Evo, baš danas idem na godišnji skup u Vinkovce, ali najdraži nam je nastup na Rabu, i sada očekujemo Rabljane u Petrovaradinu, u svibnju, kada je i Poljoprivredni sajam u Novom Sadu».

Pijanist i profesor Đuro Rajković

prevoditeljskog i likovnog djela, pa mi je koncem 2006. izašla iz tiska i Monografija *Stanislav Preprek* u izdanju Društva hrvatskih skladatelja u Zagrebu. Osim toga, naslijedio sam ga i kao orguljaš i sviram već godinama u Novom Majuru u župi sv. Roka, a po potrebi u svim petrovaradinskim župama, uključujući i svetište na Tekijama. *Stanislav* je punih 10 godina, od 1927.-1937. orguljao u župi sv. Roka».

I kada već spominjemo našega hrvatskoga bana, nije zgodno a ne spomenuti Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo Jelačić, obnovlje-

Nisu Petrovaradinci samo u Petrovaradinu, puno ih je u Novom Sadu a puno ih je i odselilo kada je u Srijemu bilo teško biti Hrvat. Sto pedeset obitelji. Ali srećemo se i ovdje, kaže *Ana Kiš*, koja je više od desetljeća u Osijeku i uposlena u Kliničkom bolničkom centru.

»Imamo ovdje Udrugu Petrovaradinaca, imamo Udrugu prognanih Srijemaca, susrećemo se često u Zagrebu a svakoga ljeta u Oprisavcima gdje dođu i naši Petrovaradinci tamburaši. Ja, osobno rado odem u Petrovaradin i uvijek mi je lijepo«, kaže Ana.

Kršćanska tribina u Subotici

Onaj koji gospodari svijetom

Dokle god se čovjek drži Božjih zapovijedi, on je jači od sotone

Piše: Marijana Tucakov

»D rago mi je da smo se sabrali na ovo razmišljanje za koje smatram da je vrlo potrebno, budući da je đavao zbilja gospodar svijeta. Nadam se da će moje predavanje opravdati ovaj naslov. Kada bih ja i bio toliko nemoćan da ne mogu opravdati ovaj naslov, on stoji, jer ga Isus naziva gospodarom svijeta. S čime je đavao to zaslužio, odnosno kako je došlo do toga da je đavao postao gospodar svijeta – sve to želim Vam rastumačiti.« Ovim riječima je pater *Tadej Vojnović* započeo svoje predavanje u četvrtak, 7. veljače u dvorani HKC »Bunjevačko kolo«. Evo o čemu je govorio...

Tako Petar piše prvim Kršćanima: »Budite trijezni i bdijte: vaš protivnik, đavao, obilazi kao ričući lav, tražeći koga da proždre!« (1. Petrova 5,8) Nema sumnje da Sveto pismo iz Staroga i Novoga zavjeta dokazuje da đavao postoji i djeluje u svijetu. Đavao je užasno i opasno biće u kome nema trunca dobra, niti dobrih namjera. Zato nemojmo odmahnuti rukom i reći da je danas, u 21. stoljeću govoriti o đavlu, smiješno. Danas je đavao na drugačiji način prisutan i drugačije djeluje nego li prije. Danas đavao ima sasvim drugu strategiju. Njemu je stalo da ljudi misle da ga nema. Tako je on bolje zamaskiran, stoji u

Riječ »sotona« susrećemo u Starom zavjetu, a potiče od hebrejske riječi i ima više značenja. U sebi nosi različita značenja: neprijatelj, tužitelj, klevetnik, lažac. U novozavjetnim spisima izraz satan se pojavljuje 35 puta. Premda se kod Ivana izraz satan pojavljuje samo jedanput, Ivan spominje i druge izraze za đavla i to više puta. Riječ »đavao« potiče od grčke riječi. To je onaj koji ometa i koji baca zapreke pod noge. U novozavjetnim spisima diabolos se spominje 32 puta. Riječ »vrag« je staroslavenskog podrijetla i znači neprijatelj, a zove se i zli. Isus ga često tako naziva. U molitvi Oče naš, molimo se da nas oslobodi od

i hoćete da vršite želju oca svoga. On bijaše ubojica ljudi od početka i nije stajao čvrsto u istini, jer u njemu nema istine. Kad god govori laž, govori svoje vlastito, jer je lažac i otac laži«. (Ivan 8,44)

TKO JE SOTONA?: On je prije svega živo biće, osoba, tj. subjekt djelovanja. On je čisti duh i nema niti jednu materijalnu oznaku. Đavao nije što, nego tko. Kad govorimo da je đavao osoba, onda je on anđeo. Sve što znamo iz Biblije o anđelima, može se na njega primijeniti. Anđeo je stvorenje Božje, čisti duh, on je osoba, ima razum i volju, on je subjekt djelovanja. Anđeo je stvorenje, ali po svojem moćnom biću nadilazi sva druga stvorenja, pa i čovjeka. Pri susretu s čovjekom izaziva strah, zato su njegove prve riječi pri susretu s ljudima: »Ne boj se!«. Mi nemamo prikladne kategorije, niti pojmove kojima bismo izrazili biće anđela. Anđeo je oslobođen svake materije, on je čisti duh premda se objavljuje čovjeku. On je u visokom stupnju osoba. Po svojoj samostojnosti, po razumu i volji anđeo daleko nadilazi čovjeka. Nadilazi ga i po spoznaji. Anđeo, obzirom da nije vezan uz materiju, ima potpunu refleksiju i spoznaju, nema ograničenja da bi se nekom spoznajom nešto iskrivljavalo, jer direktno proniče sve što postoji. On spoznaje sve što jest i kako jest. Anđeli gledaju cijelim svojim bićem. Kod njih nema promišljanja, nema dvojbi, odluke se donose odjednom, čvrsto i nepovratno. Budući da je u totalnoj refleksiji, odluku može donijeti nepovratno. Kreću se bez pomicanja. Jednostavno, stavljaju svoju prisutnost na određeno mjesto. Anđeo nema božansku moć, on je stvorenje koje izvršava volju Božju, a sotona je anđeo koji je otpao od Boga. Sve što je rečeno o anđelima, vrijedi i za sotonu, a sotona je pali anđeo, anđeo koji je rekao Bogu »Ne!«.

ĐAVAO POSTOJI I DJELUJE U SVIJETU: Đavao je stvarnost. On je vrlo inteligentno i uzvišeno biće. Đavao postoji, on je realan, daleko je od svakog vica i svakog štosu. Prvi Kršćani su znali da sotona postoji i da je strašan.

pozadini, te vuče velike poluge zla. Zato Isus govori: »Tko god čini zlo mrzi svjetlost i ne dolazi k svjetlosti, da se ne razotkriju njegova djela.« (Ivan 3,20) To se odnosi na đavla, ali i na sve koji su s njim povezani.

Zloga. Ivan kaže: »Od Boga smo, a sav je svijet pod zlim«. Isus moli u velikosvećeničkoj molitvi: »Ne molim te da ih digneš sa svijeta, već da ih očuvaš od Zloga«. (Ivan 17) Isus ga naziva i ocem laži. Isus kaže: »Vi imate đavla za oca

PAD ANDELA: Biblija ne opisuje kako je točno došlo do pada anđela, međutim, slijedeći neka teološka mišljenja, možemo reći da postoje dva prijedloga u kojima je zajedničko da je Bog očitovao anđelima volju Božju koju oni nisu prihvatili. Bog im je objavio da će oni služiti ljudima. Oni? Tako veliki i uzvišeni! Po tome mišljenju jedna je skupina rekla »Ne!«. Ta odluka bila je konačna. Druga teorija tvrdi da je jedan dio anđela otpao jer im je Bog očitovao da će sin postati čovjek. Jedan dio je iskazao potpuno neslaganje i neposlušnost. Postoji predaja koja kaže da je vođa svih tih otpadnika bio anđeo svjetla (Oriël ili Uriel, kasnije, prevedeno u latinskom

jeziku kao Lucifer). Po tome razmišljanju postojala su četiri glavna anđela: Mihael – »Tko je kao Bog«, Gabriel – »Snaga Božja«, Rafael – »Lijek Božji« i Uriel – »Svjetlo Božje«. Tako su anđeli postali neprijatelji Boga, čovjeka i svega Božjega djela. Đavao mrzi čovjeka i želi razoriti djelo Božje. Konačni cilj mu je ubiti čovjeka. Nikada đavao nema drugu namjeru.

TKO JE STVORIO SOTONU?: Bog je stvorio dobrog anđela. Sotona je sam sebe stvorio, učinio se takvim kakav jest. No, možemo se pitati, nije li nepravедno da tako slab čovjek, sa smanjenom spoznajom, i fizički i psihički, stoji nasuprot moćnom đavlu. Kad

je Bog postavio čovjeka nasuprot tako moćnom biću kao što je đavao, čovjek je bio jači. Čovjek je imao Božju zapovijed. Koliko dugo je držao Božju zapovijed, toliko dugo je bio jači od sotone. U čemu je napastvovanje? Sotona napastuje upravo tako da čovjeku izbije Božju zapovijed. Tako čovjek postaje njegov plijen. Dokle god se čovjek drži Božje zapovijedi, moćniji je od đavla.

ŠTO JE POTREBNO?: Potrebno je otvoriti svoje srce, Boga staviti na prvo mjesto svojega života, čak i ispred sebe. Bog nas toliko ljubi da će nas voditi kako je najbolje. Mi se pitamo mora li Bog moliti čovjeka da uđe u njegovo srce. Da, mora ga moliti. Ljudsko srce je

toliko autonomno da u njega ništa ne može ući što čovjek ne pusti, pa ni Bog.

Zašto Bog ne uništi đavla? Bog nije uništio niti jedno svoje stvorenje, nikada. Sve što je stvorio, stvorio je kao dobro, pa makar je to stvorenje okrenulo njemu leđa.

Kada će doći kraj đavlu? Đavla drže ljudi. Dokle god bude ljudi koji će htjeti njemu služiti i biti pod grijehom, bit će i đavla.

Kako đavao djeluje u svijetu, kako djeluje u čovjeku, kako ga razotkrivati u društvu, politici, ekonomiji, u etničkim zajednicama, u crkvi, o tome drugi put. U Subotici će pater Tadej održati sljedeće predavanje 6. ožujka s početkom u 20 sati. ■

U organizaciji Pokrajinskog ombudsmana, na Hajdukovu pokraj Subotice, nastavljena edukacija za medijatore

Kako riješiti problem prije suda?

»Ako čovjek ima neriješene odnose, recimo sa susjedom, uvijek je bolje nadvladati ih na miran način, nego tog istog susjeda gledati desetljećima i ne pričati s njim.«, kaže savjetnica u Pokrajinskom ombudsmanu, Ankica Dragin

Sa skupinom od 25 polaznika uključenih u projekt »Ombudsman kao medijator«, na Hajdukovu pokraj Subotice, održan je seminar edu-

članice mreže Život bez nasilja, a na ovom se seminaru, od ukupno tri predviđena, govorilo o vještini medijacije: konkretnom postupku, koracima i vještinama medijatora.

Sa seminara u Hajdukovu

kacije druge generacije medijatora. Na izobrazbi, koja je trajala od 8. do 10. veljače 2008., sudjelovali su predstavnici organizacija i institucija iz Vojvodine, koje su

»U drugoj godini projekta, ovo je drugi ciklus obuke za medijaciju.«, kaže za Hrvatsku riječ, savjetnica za odnose s javnošću i programske sadržaje u Pokrajinskom ombud-

smanu, Ankica Dragin. »Obuka traje ukupno 11 dana i podijeljena je u tri dijela. Ovo je drugi dio. Osim nas iz Pokrajinskog ombudsmana, tu su predstavnici sudstva, tužiteljstva, centara za socijalni rad, škola, policije. Osim ove skupine od 25 ljudi, postoje još dvije skupine, ukupno je to 75 ljudi koji se ove godine obučavaju za medijaciju. Prošle godine obučili smo ih 69.«

Prema riječima Draginove, jedan od ciljeva ovoga projekta je podizanje razine svijesti građana Vojvodine unutar mogućnosti ostvarivanja njihovih ljudskih prava u tolerantnijem društvu, koristeći medijaciju kao jednu od tehnika nenasilnog rješavanja konflikata, a ujedno, u lokalnim zajednicama postoji i želja za afirmacijom medijacije.

»Uvijek je bolje problem riješiti prije nego dođe na sud.«, kaže Ankica Dragin. »Još uvijek postoji problem u svijesti ljudi. Ako čovjek ima neriješene odnose, recimo, sa susjedom, uvijek je bolje nadvladati ih na miran način, nego istog tog susjeda gledati desetljećima i ne pričati s njim. Suština je da stra-

ne u sukobu pokušaju naći rješenje koje odgovara objema stranama, pa čak i onda kad se te dvije strane ne slože, nego odluče ići na sud. U medijaciji se nema što izgubiti, na sud se uvijek može ići.«

Polaznici medijacijske edukacije uvježbavaju se za različite vrste medijacija: sudske medijaciju, koja je specifična u odnosu na ostale, za medijaciju u zajednici (komunalna pitanja, međuetnički sporovi), vršnjačku medijaciju u osnovnim i srednjim školama, obiteljsku medijaciju, koju najčešće vode centri za socijalnu skrb (brakorazvodne parnice, pitanje skrbništva nad djecom, obiteljsko nasilje), te poslovnu medijaciju (kad su u pitanju tvrtke, dužničko-vjerovnički odnosi i slično).

»Cilj medijacije je da se problem riješi dugoročno, mirnim putem, da rezultat odgovara objema stranama i da je postupak medijacije dragovoljan.« kaže Draginova. »Bitno je znati kako je medijacija besplatna, premda se na Zapadu naplaćuje, ali i to se isplati, jer je jeftinija od sudova i sudskih taksi.«

Z. P.

Znate li tko su neki od znameniti Hrvata čija imena nose subotičke ulice?

Velikani naše prošlosti

Mali podsjetnik i leksikonske natuknice

Priredio: Dražen Prčić

Kada bi se radila anketa na temu: »Što znate o osobi po kojoj je vaša ulica dobila ime?«, zasigurno bi se veliki broj anketiranih našao u pomalo neugodnoj situaciji zbog neznanja niti elemenarnih činjenica u svezi s povijesnom osobom čije ime im stoji u osobnim ispravama. U nastojanju male pomoći, evo nekoliko znamenitih Hrvata čija imena nose subotičke ulice.

Dinko Zlatarić – pjesnik (1558.-1613.), pisao ljubavnu, prigodnu i refleksivnu liriku pod utjecajem petrarkističke poezije.

Dinko Šimunović – književnik (1873.-1933.), učitelj po selima Dalmatinske zagore.

Dragojla Jarnević – književnica (1812. – 1875.), prva ilirska pjesnikinja. Pisala novele, romane i pedagoške članke.

Dragutin Domjanić – književnik (1875.-1933.), ilirac, pjevao o spiritualnoj ljubavi i intimi patricijskih domova.

Eugen Kumičić – književnik i političar (1850.-1904.), pravaš i zastupnik u Hrvatskom saboru, protivnik mađaronske politike.

Franjo Supilo – političar i publicist (1870.-1917.), osnovna načela svoje politike izgradio preko Riječke rezolucije i Hrvatsko-srpske koalicije iz koje je istupio 1909. godine.

Franjo Kuhač – glazbeni pisac i kompozitor (1834.-1911.), utemeljitelj hrvatske glazbene folkloristike, historiografije i publicistike.

Hanibal Lucić – pjesnik i dramatičar (1485.-1553.), napisao je Robinju, prvu dramu svjetovnog sadržaja u historiji hrvatske književnosti.

Hugo Badalić – književnik (1851.-1900.), pjesnik, libretist, učitelj i pedagog.

Ivan Kukuljević – političar i književnik (1816.-1889.), jedan od vođa Ilirskog pokreta, prvi koji je u plemićkom saboru 1843. godine progovorio hrvatskim jezikom. Udario temelje suvremenoe hrvatske historiografije.

Ivo Senjanin – narodni junak (Ivan Vlatković), spominje se do 1612. godine u narodnoj poeziji zbog svoje borbe protiv Turaka.

Josip Eugen Tomić – književnik i dramaturg (1843.-1906.), prozaist koji je napisao brojne romane i priredio oko 50 kazališnih djela.

Luka Sučić – vojskovođa, prvi graničarski kapetan u Subotici u razdoblju (1687.-1714.), sudjelovao u dvanaest ratnih pohoda.

Junije Palmotić – književnik (1606.-1657.), autor nabožnih i prigodnih stihova, mitološko-pastirskih drama.

Mihajlo Radnić – franjevac i pisac (1636.-1707.), prvi hrvatski bunjevački pisac, prva generacija Bunjevaca rođenih u Bačkoj.

Mirko Bogović – književnik (1816.-1893.), pripadao mlađoj skupini iliraca, pisao pjesme, drame i pripovijesti, jedan od tvoraca hrvatske povijesne novele.

Petar Svačić – posljednji narodni kralj Hrvatske (1093.-1097.), stolovao u Kninu.

Grgur Čevapović – jezični reformator i pisac (1786.-1830.), franjevac, skupio obilje kulturne i književne povijesne građe

Vatroslav Lisinski – kompozitor (1819.-1854.), pripadnik Ilirskog pokreta. Autor hrvatske opere, postavio temelje nacionalnom glazbenom smjeru u Hrvatskoj.

Stjepan Grgić – bački hrvatski pjesnik, pjesnik s Vancage.

Nikola Kujundžić – književnik i kulturni radnik (1861.-1906.), u književnosti se javio 1879. godine rodoljubivim stihovima, pisao pjesme za velika bunjevačka prela, pristaša ikavice.

Pajo Kujundžić – svećenik (1859.-1915.), smatra se jednim od predvodnika hrvatskog svećenstva u Bačkoj, sudionik akcije 1913. godine oko otvorenja privatne hrvatske škole, osnivač Kola mladeži.

Podaci korišteni iz leksikonske građe i Wikipedije.

Subotica u izboru za »Europski grad interkulturalnosti«

Subotica je ušla u uži krug od jedanaest gradova kandidata za program »Europski gradovi interkulturalnosti«, koji će dobiti pomoć Europske Unije u razvoju interkulturalnih strategija i dijaloga. Kakve su njezine šanse u drugom krugu izbora, odlučit će izaslanstvo Vijeća Europe, članovi »Direkcije za kulturu i kulturno i prirodno bogatstvo« – Irena Guidikova, Phil Wood i Paresh Solanki, koji su 11. i 12. veljače boravili u Subotici.

Jedan od sugovornika tročlane delegacije Vijeća Europe, gradonačelnik Subotice Géza Kucsera, objasnio je kako je »izaslanstvo došlo ocijeniti naš rad i dostignuća na ovome području u gradu. Razgovarali smo uopće o politici multikulturalnosti – što je njihova zadaća, ciljevi, kao i što oni očekuju od nas«.

Osim s gradskom upravom izaslanstvo Vijeća EU razgovaralo je s predstavnicima nevladinih udruga, ustanova kulture i medija. Na temelju utvrđenog oni će odlučiti hoće li se Subotica naći među gradovima interkulturalnosti EU.

Na prvom predstavljanju ovoga projekta Vijeća EU sredinom prosinca voditeljica Agencije lokalne demokracije Stanka Parać navela je kako je riječ o pilot programu Vijeća Europe.

»Ovim je grad uključen u mapu gradova multikulturalnosti s dobrom praksom njegovanja tolerancije, u kojoj je oko 40 gradova diljem EU«.

Program je predstavljen na godišnjoj konferenciji za medije ALD-a, na kojoj je istaknuto da će biti proveden u suradnji s lokalnom općinskom samoupravom.

H. R.

Besplatan parking

JKP »Parking« obavještava građane da se danas, 15. veljače, zbog praznika, u prvoj (crvenoj), drugoj (žutoj) i četvrtoj (plavoj) zoni ne vrši naplata parkiranja, dok će treća (zeleno) zona oko tržnog centra Mali Bajmok i zatvoreni parking oko Mliječne tržnice ostati u funkciji naplate.

JKP »Čistoća i zelenilo« danas neće vršiti uslugu odnošenja kućnog smeća.

Trodnevni seminar za obuku poduzetnika

Regionalni Centar za razvoj MSPP Subotica u suradnji s republikom Agencijom za razvoj MSPP organizira trodnevni seminar za obuku potencijalnih poduzetnika i poduzetnika koji su već započeli biznis. »Cilj obuke je podizanje nivoa poduzetničke kulture, znanja i vještina kod potencijalnih poduzetnika, povećanje broja MSPP i povećanje postotka njihovog opstanka na tržištu kao i smanjenje broja nezaposlenih«, navodi se u obavijesti.

Prvog dana seminar će obraditi sljedeće teme – osobine i motivi poduzetnika; neophodni resursi, znanja i vještine za započinjanje biznisa; procedura, dokumentacija i uvjeti za osnivanje poduzetnika i gospodarskih društava; porezi i doprinosi kao i temu – izvori financiranja.

Drugog i trećeg dana planirana je radionica za izradu biznis plana. Polaznici će dobiti radnu svesku pripremljenu od strane Republičke agencije.

Obuka je besplatna i početak će biti s skupom od 10 polaznika. Svi koji prođu kroz obuku dobit će certifikat! Kontakt osoba seminara je Ivana Mamužić.

Svi zainteresirani mogu se više informirati na broj telefona 024 554 107 ili putem e-maila ivanamamuzic@gmail.com

J. K.

Nova cijena kruha između 35 i 40 dinara?

Uniji privatnih pekara Srbije najavljuju poskupljenje kruha, s obzirom na najavljeno povećanje cijene brašna. Trenutačna cijena kilograma je oko 29 dinara bez PDV-a, ali od mlinara stižu vijesti da bi brašno moglo poskupjeti na 34 dinara po kilogramu. Ukoliko se to dogodi, nova cijena kruha kretat će se između 35 i 40 dinara, u ovisnosti o pojedinačnoj odluci pekara.

Direktor novosadske Produktne burze Žarko Galetin navodi da razloga za poskupljenje nema, jer ranije bilance govore da su mlinari većinu pšenice otkupili u listopadu kada joj je cijena bila oko 12 dinara, tako da prošlogodišnje pšenice ima dovoljno na zalihama.

Subotički privatni pekari još uvijek nisu razgovarali o ovoj temi, što znači da za sada nema najava o poskupljenju. Sekcija pekara pri Udruzi obrtnika Subotice će prije bilo kakve konačne odluke razgovarati i s predstavnicima »Fidelinke« i s mlinarima koji im isporučuju brašno.

I. P. S.

»Crveno-bijela zabava«

Nogometni klub »Bačka 1901« iz Subotice i ove godine organizira tradicionalnu »Crveno-bijelu zabavu«, koja će se održati u subotu, 23. veljače, u svečanoj dvorani HKC »Bunjevačko kolo« u Subotici. Organizatori najavljuju bogatu trpezu, tombolu te muzički program za koji će biti zadužen tamburaški ansambl »Neven«. Navijači i simpatizeri Bačke mogu rezervirati te kupiti ulaznicu, koja obuhvaća večeru s aperitivom po cijeni od 1000 dinara, u prostorijama NK »Bačka 1901« ili na telefon 024 600 687, kao i u »Gostioni Gurinović« na telefon 024 554 934.

Početak zabave je u 20 sati.

J. K.

Biskup kotorski don Ilija Janjić i vlč. Ivo Čorić darivali su zajednicu »Hosana« u Starom Žedniku prilikom posjeta Subotici

U Generalnom konzulatu RH u Subotici:
Anto Franić, don Ilija Janjić, Ljerka Alajbeg i vlč. Ivo Čorić

U Somboru položen kamen temeljac za »Kuću pomirenja«

Temelji kulture i humanosti

Nijemci su na teritoriju somborske općine živjeli stoljećima skupa sa srpskim, mađarskim i hrvatskim narodom i proživljavali zajedničku povijest koja je prekinuta ratnim vihorom.

Zalagat ćemo se za obnavljanje suradnje na polju kulture, informiranja i razmjene informacija.

Ljudi imaju veliki interes saznati o svojim korijenima, kazao je Jovan Slavković

U subotu 9. veljače Sombor je posjetio veleposlanik Savezne Republike Njemačke Volfram Mas u povodu Dana njemačke kulture, koje je organizirala Humanitarna udruga Nijemaca »Gerhard« iz Sombora. Cjelodnevni program započeo je prijamom u Skupštini Općine Sombor. Gradonačelnik grada Sombora Jovan Slavković i veleposlanik Volfram Mas razgovarali su o suradnji somborske općine i Njemačke.

»Nijemci su na teritoriju somborske općine živjeli stoljećima skupa sa srpskim, mađarskim i hrvatskim narodom i proživljavali zajedničku povijest koja je prekinuta ratnim vihorom. Zalagat ćemo se za obnavljanje suradnje na polju kulture, informiranja i razmjene informacija. Ljudi imaju veliki interes saznati o svojim korijenima, a mi se trudimo maksimalno im izići u susret. Ova će suradnja sigurno, zbog blizine Koridora 7 – Dunava, vrlo brzo dati i druge rezultate u domeni ekonomije, razvoja turizma i niza drugih sadržaja koji će se još više otvoriti bliskim ulaskom naše zemlje u Europsku Uniju, čemu svi težimo i što smo osvjedočili konkretnim rezultatima izbora u našoj zemlji«, rekao je Slavković obraćajući se novinarima na konferenciji za tisak.

PRIPADNOST EUROPI: Veleposlanik Savezne Republike Njemačke u Srbiji Volfram Mas zahvalio je gradonačelniku Slavkoviću na prijemu i izrazio zadovoljstvo što će provesti dan u Somboru i što se svi mogu prisjetiti povijesti na pozitivan način.

»Došao sam jer sam čuo kako u Somboru žive različiti narodi koji jako dobro surađuju i to mi je svakodnevni dokaz europskog dobrog razmišljanja. U vremenu kada se postavljaju provokativna pitanja je li Srbija za Europu, je li za put u Europu, smatram kako je ovakav dan veoma bitan. Regija, kao što je Sombor, daje jasno do znanja kako je uvijek pripadala Europi i da je na pravom putu k Europi. Imamo zajedničke korijene i siguran sam da ćemo ići k zajedničkim ciljevima«, rekao je Mas. On je prenio i svoje dojmove o proteklom izborima u našoj zemlji:

»U ovoj državi sam tek četiri

mjeseca i sve što se tiče izbora odnosi se na ono što sam do sada čuo. Računao sam na izlazak ne više od 3 do 3,3 milijuna građana, no izišlo je jedan milijun ljudi više od moje procjene. To je za mene izraz jednog veoma demokratskog mišljenja koje je u meni izazvalo

Kummerkramer, Klara Fridrik, Marta Kemmer-Cati, Marija Rafai Kemmer, Rosa Gerhart, Cecilija Miler, Rozmari Mick, Ivanka Cica Stojčić i Rudolf Cirk. Ovu izložbu je uvećao dječji orkestar »Amadeus« pod ravnanjem nastavnice Tereze Žili.

Preč. Josip Pekanović je blagoslovio kamen temeljac

oduševljenje. Narod Srbije je prepoznao da se traži odlučujući put i izabrao je pravi; onaj koji vodi k Europskoj Uniji. S mog stajališta to pozdravljam«.

Nakon konferencije za tisak s veleposlanikom su se sastali predstavnici Nacionalnog vijeća njemačke nacionalne manjine, a potom je u Domu učenika srednjih škola otvorena izložba slika umjetnika njemačkog podrijetla iz Sombora. Svoje radove je izložilo devetero umjetnika: Georg

POLAGANJE KAMENA TEMELJCA: Središnji događaj bilo je polaganje kamena temeljca za »Kuću pomirenja« u dvorištu župe sv. Križa. Kuća je vlasništvo HUN »Gerhart« iz Sombora, a zgrada će osim Humanitarne udruge Nijemaca koristiti IFA i Caritas. Zgrada će se moći iskoristiti u mnogim oblastima jer će imati 400 četvornih metara prizemlja i 200 četvornih metara na katu. U ovoj kući će biti kulturni centar udruge gdje će se moći učiti jezik, služiti

će za razne programske sadržaje, a bit će i centar humanitarnog rada. Veleposlanik Volfram Mas je zahvalio Katoličkoj crkvi što je darivala zemljište i blagoslivljala kuću. Zahvalio je i gradu Rosenheimu koji je sponzorirao izgradnju zgrade. Nazoćnima se obratio i Anton Bek, predsjednik HUN »Gerhard« iz Sombora, riječima:

»Kuća pomirenja će na prvom mjestu služiti za edukaciju, kulturu i humanitarni rad. Treba da doprinese dobrom suživotu Nijemaca, Mađara, Hrvata i svih drugih naroda s ovih prostora«.

Ovom događaju nazočili su i svećenici: preč. Josip Pekanović i dr. Marinko Stantić. Prečasniki Pekanović je prije blagoslova kamena temeljca rekao:

»Prije dvadeset dvije godine kada me je biskup poslao ovdje za župnika, susretao sam ljude koji su me pozdravljali na njemačkom jeziku. Rekao sam tim ljudima da bismo se mogli susretati na jedan drugi način – u crkvi na njemačkoj misi. Ti vjernici nisu znali njemački jezik, pisali smo tekstove i učili ih. Vjerujem da je to tada, prije dvadeset dvije godine bio jedan mali kamenčić koji je položen ovdje u ovoj župi, a danas polazemo kamen temeljac za jedno drugo djelo koje je nastavak onog prvog. Vjerujem kako je mala njemačka zajednica ovdje u Somboru uspjela naći dio svoga identiteta i da će ova kuća služiti plemenitim ciljevima«.

Nakon blagoslova temelja kuće, kamen temeljac su položili veleposlanik Volfram Mas, gradonačelnik dr. Jovan Slavković i predsjednik HUN »Gerhard« Anton Bek.

Dan njemačke kulture u Somboru je osim izložbe u Domu učenika srednjih škola bio bogat i drugim kulturnim događajima. U mađarskom domu »Kasina« nastupila je Njemačka pozornica iz Mađarske sa bajkom iz kofera »Bremenski muzikanti«. Gradanska tragedija Friedricha Schillera »Spletka i ljubav« izvedena je u Hrvatskom domu u izvedbi Njemačke pozornice iz Mađarske. Od 20 sati u »Kasini« su nastupile plesne skupine iz Srbije i Mađarske.

Zlatko Gorjanac

Tekst blagoslova

Po Božjoj volji, uz Njegovu pomoć i pod Njegovim vodstvom želimo na zemljištu u blizini groblja, crkve, kapele i župnog ureda sagraditi kuću pomirenja s Bogom i ljudima. Polaganjem kamena temeljca blagoslov gradilišta obavljen je 9. veljače 2008. godine dok je na Petrovoj stolici Benedikt XVI., a subotički biskup mons. dr. Ivan Penzeš.

Neka u »Kuću pomirenja« i u naše duše uđe svjetlost Božja!

Forum gospodarstvenika u Vinkovcima

Neka nas Dunav spaja

U subotu 9. veljače, u vijećnici Gradskog poglavarstva u Vinkovcima održan je forum gospodarstvenika s objiju strana Dunava. Od strane organizatora skupa, Zajednice bačkih Hrvata u Hrvatskoj, na skup su pozvani predstavnici institucija kulture iz Bačke i Srijema, koji su u većini mjesta u kojima djeluju i stožer oko kojega se okuplja većina pripadnika hrvatskoga korpusa, a isto tako i gospodarstvenici zainteresirani za razvoj ruralnoga turizma.

PREKOGRAFIČNA SURADNJA: Osnovnu temu, razvoj ruralnih krajeva, izložili su dožupan Vukovarsko-srijemske županije *Petar Kulić*, pročelnik Upravnoga odjela za međunarodnu suradnju i kapitalna ulaganja *Zoran Vidović* i dužnosnik Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, te predsjednik Društva vojvodanskih i podunavskih Hrvata *Marijan Brčić Kostić*. U početku svojega izlaganja Petar Kulić je napomenuo kako je u Vukovarsko-srijemskoj županiji prisutno osam nacionalnih manjina, kojima je omogućena konzumacija manjinskih prava po svim

europskim standardima, a srpska nacionalna manjina u Hrvatskoj i hrvatska u Srbiji trebale bi biti osnovni faktor međuregionalnoga povezivanja i garant kvalitete prekogranične suradnje, koja iz godine u godinu postaje kvalitetnija. O samoj prekograničnoj suradnji, odnosno o međuregionalnim programima, od kojih bi svaki obuhvatio 150 do 800 tisuća žitelja, govorio je dipl. ing. Zoran Vidović. Između ostaloga, napomenuo je kako prekogranična suradnja gospodarstvenika znatno podiže i razinu međuljudskih odnosa. Na koncu, za lipanj je najavio i raspisivanje natječaja za dodjelu namjenskih sredstava, vezanih za investiranje u razvoj ruralnoga turizma. Poduzetnik iz Samobora *Siniša Perović* obrazložio je projekt »Poduzetna Hrvatska«, kojega financira USAID. Po njegovoj procjeni na prostorima oko Dunava u budućnosti više neće biti gigantskih tvornica s dvadesetak tisuća djelatnika, nego je budućnost ovih prostora u turizmu. O zaštiti kulturnoga identiteta putem izrade i očuvanja ostavštine predaka, govorio je obrtnik *Miroslav Čvangić*.

RAZVOJ RURALNIH KRAJEVA: »Program za razvoj ruralnih krajeva«, u izdanju Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva Hrvatske, predstavio je Marijan Brčić Kostić. Najavio je znatno povećanje sredstava koja Ministarstvo imputira na teren, tako da je ove godine za razvoj ruralnih krajeva planiran iznos od čak 6 milijardi kuna. Napomenuo je i kako je kod jednoga broja korisnika zamijećena doza neozbiljnosti u shvaćanju obveza po primljenim sredstvima, te da je, zbog niskog stupnja izobrazbe aspiranata na predmetna sredstva, potreban jak program edukacije ljudi u ruralnim sredinama. Na koncu, dožupan Kulić je pozvao nazočne Vojvodane na ozbiljnu komunikaciju u okviru iznesene teme, te na uključivanje u proizvodnju visokoprofitabilnih kultura i planiranje budućnosti regije u okviru razvoja ruralnoga turizma, kroz kojega bi se plasirala sva proizvodnja, kako poljoprivrednog, tako i proizvodno-obrtnog sektora. U raspravi koja je uslijedila sudjelovali su gotovo svi sudionici foruma. Tako je predsjednik KPZH »Šokadija« iz Sonte prof.

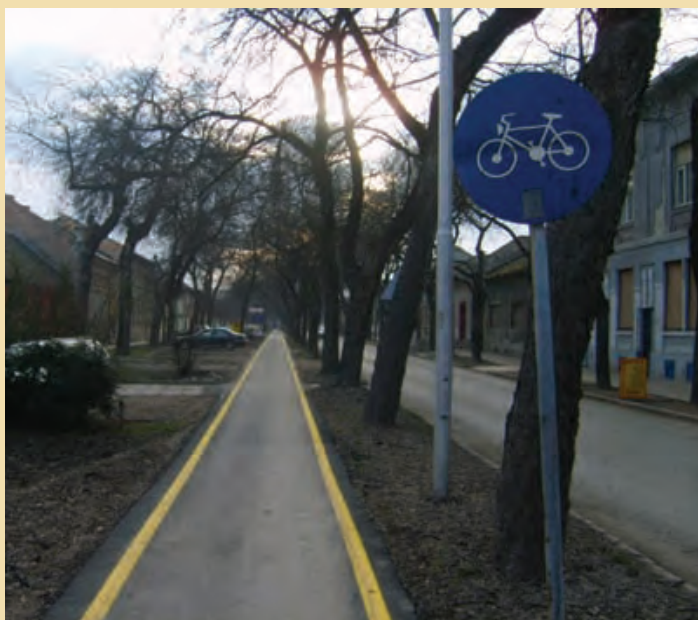
Zvonko Tadijan istaknuo veliki značaj kvalitetnog i pravodobnog informiranja. »Mi na neki način u svojim mjestima predstavljamo stožer oko kojega se okuplja veliki dio hrvatske populacije. Svjestan sam da od vas ne možemo očekivati novac, ali očekujemo da nas pozovete na edukativne akcije, da nam date ideju, a isto tako i informaciju. Najkonkretnije ćete nam pomoći ukoliko nas uključite u zajedničke projekte«, rekao je Tadijan. »Ukoliko nam vi ne pomognete, neće nitko, pogotovo nitko s one strane Dunava. Osobno, osjećam se kao građanin ne drugog, nego trećeg-četvrtog reda i jednostavno, ne postoji više ništa što bi me držalo na prostoru na kojem živim danas«, nadovezala se *Stanka Čoban* iz Bača. O teškoćama su govorili i sudionici iz Vajske i Petrovaradina, a na koncu je predsjednik HKUPD »Mostonga« iz Bača *Stjepan Čoban* upoznao nazočne s projektom proslave 320. obljetnice doseljavanja Hrvata Šokaca iz Bosne u bačko Podunavlje.

Nakon svega rečenog nametnuo se zajednički zaključak o potrebi usmjeravanja volje, koju su pokazale sve strane, u jedan zajednički cilj i zajedničko djelovanje u svrhu uključivanja što većeg broja naših ljudi u sve projekte u kojima postoji prostor za takvu mjeru.

I. Andrašić

Obnova biciklističke staze

SOMBOR – Biciklistička staza na Apatinskom putu u Somboru u četvrtak je 6. veljače dobila vodoravnu signalizaciju. Ova je staza prošle jeseni proširena i presvučena asfaltom na dionici od mosta na Apatinskom putu do hotela »Internacional« na ukupnoj dužini od 2,2 kilometra. Ovisno o dionici, staza je proširena za 60 do 70 centimetra, tako da njena ukupna širina iznosi 2,2 metra. Cijelom dužinom proširenja i na kritičnim mjestima prije presvlačenja asfaltom postavljene su plastične mreže koje će štititi asfalt od pucanja i drugih oštećenja. Na obnovljenim dijelovima staze izvučene su dvije žute linije, a radove su izvodile somborske tvrtke »Sombor putevi« i »Signal«. Dio sredstava za biciklističku stazu u visini

od 8.177.976 dinara, osiguran je prošle godine iz pokrajinskog proračuna po natječaju Pokrajinskog tajništva za gospodarstvo, za dodjelu bespovratnih sredstava za sufinanciranje izgradnje i rekonstrukcije biciklističkih staza u Vojvodini. Općina Sombor je u projektu rekonstrukcije ove biciklističke staze sudjelovala s 900.000 dinara. Radovi na presvlačenju staze od mosta do pruge na Apatinskom putu bit će nastavljeni uskoro. Zbog uštede koja je ostvarena prilikom obnavljanja ove staze, Pokrajinsko tajništvo za gospodarstvo odobrilo je da se uštedena sredstva preusmjere na izgradnju dijela staze uz Veliki bački kanal u dužini oko 100 metara, a ovi radovi su u tijeku.

Z. Gorjanac

Glazbeni oproštaj od Đorđa Novkovića

Svi pjevaju

**U Košarkaškom centru Dražena Petrovića
u Zagrebu održan koncert u čast pokojnom
skladatelju Đorđu Novkoviću**

Sudionici koncerta »Svi pjevaju«
pjevaju najveći hit Đorđa Novkovića »Stari Pjer«

Nikada se na jednom mjestu u Hrvatskoj nije okupilo toliko estradnih zvijezda kao 7. veljače u Zagrebu na koncertu »Svi pjevaju«, u povodu 40-obljetnice rada najplodnosnijeg autora popularne glazbe na ovim prostorima *Đorđa Novkovića*.

Uz Revijski orkestar Hrvatske radio televizije, pod ravnanjem maestra *Stipice Kalogjere*, pozornicom prepune dvorane Košarkaškog centra *Dražena Petrovića* redala su se najveća imena domaće estrade, od – *Duška Lokina*, *Miše Kovača*, *Vlade Kalembera*, *Dalibora Bruna*, *Darka Domijana*, *Vladimira Savčića* – *Čobija* i »Pro Arte«, koji početke i postojanje svojih glazbenih karijera duguju pokojnom *Đorđu Novkoviću*, do onih kojima su glazbene sudbine obilježile i pjesme ovog velikog hitmakera, kao što su – *Kemal Monteno*, *Gabi Novak*, *Severina*, *Željko Bebek*, *Neda Ukraden*, *Danijela Martinović*, *Đani Maršan*, kao i *Petar Grašo*, *Toni Cetinski*, »Colonia« i *Jelena Rozga*, koji su za ovu prigodu svojim uspješnim obradama Novkovićevih evergreena uveličali sjećanje na skladatelja koji nas je iznenada napustio u 64. godini, ostavivši iza sebe još mnoge nedovršene priče.

Hit mejker

Đorđe Novković je sasvim sigurno autor najvećeg broja hitova u povijesti hrvatske pop glazbe, koje su izvodili najrenomiraniji izvođači bivše države, dok je sa skladbom »Stari Pjer«, koja je snimljena u više verzija, postigao i svjetski uspjeh, a najpoznatija je izvedba grčke pjevačice *Nane Mouscouri* pod imenom »Danse du soleil et danse du vent«, kao i instrumentalna obrada Orkestra Paula Mauriata na albumu »Special«. Europski hit postala je i Đorđeva pjesma »Zora je« u prepjevu Nizozemca *Pieta Vermana* 1987. godine (»Sailing Home«). U svojoj bogatoj 40-togodišnjoj stvaralačkoj karijeri prodao je više od 20 milijuna nosača zvuka, a dobitnik je i Porina za životno djelo – 1996. godine. Nekoliko godina bio je i čelni čovjek diskografske kuće »Croatia Records« (bivši »Jugoton«). Umro je u Zagrebu 6. svibnja prošle godine, od posljedica moždanog udara.

VRSTAN SKLADATELJ, GLAZBENIK I PODUZETNIK: Međutim, premda impresivan, broj sudionika ovog koncerta samo je dio priče ovog velikog skladatelja i njegove »tvornice« hitova. Naime, zbog svojih neodgovornih obveza pred zagrebačkom publikom se nisu pojavili brojni izvođači koji su također pjevali neke od preko 2.500 pjesama koje je u svojoj bogatoj stvaralačkoj karijeri napisao Novković, među kojima su i: *Tereza Kesovija*, *Arsen Dedić*, *Zdravko Čolić*, *Danijel Popović*, *Džo Maračić* – *Maki*, *Meri Cetinić*, *Jasna Zlokić*, skupine koje više ne djeluju – »Putokaz«, »777«, »More«, »Dubrovački trubaduri«, te prerano umrli: *Davorin Popović* iz »Indexa«, *Tomislav Ivčić*, *Ivica Šerfezi*, *Dragan Stojnić*, *Ivica Percl* i »makedonski slavuj« *Toše Proeski*.

Skladatelj, glazbenik i poduzetnik *Đorđe Novković* rođen je 2. rujna 1943. godine u Sarajevu, u kojem je završio osnovno obrazovanje i diplomirao dirigiranje na Muzičkoj akademiji, a glazbenu karijeru je započeo davne 1967. godine sviranjem u legendarnim »Indexima«. Nakon ovog kultnog benda bivše države osnovao je sastav »Pro Arte« (za umjetnost) u kojem su, pokraj njega na klavijaturama, svirali *Vladimir Borovčanin* – *Šento* (bubnjevi), *Mladen Drljača* (solo i ritam gitara), *Slobodan M. Kovačević* (bas gitara) *Lale Stefanović* (sax), *Krešimir Vlašić* – *Keco* (truba) i *Vladimir Savčić* – *Čobi* (solo vokal). Ova je skupina neizbježna asocijacija na inicijalno doba *Đorđa Novkovića* kao autora. Svojom serijom singlova od 1969. pa sve do početka osamdesetih godina prošlog stoljeća potpuno je zarazila prostor bivše države (»Lola«, »Elena«, »Sam na svijetu«, »Tike, tike, tačke«, »Tužna su zelena polja«, »Nemoj draga plakati«, »Toplo ljeto«, »Jedna mala plava«, »Dolina našeg djetinjstva«, »Vratija se barba iz Amerike«...). Pokraj legendarnih »Pro Arte« *Đorđe* je svojim pjesmama otkrio i stvorio današnjeg estradnog »kralja« *Mišu Kovača*, koji je debitirao 1969. godine na sarajevskom festivalu »Vaš šlager sezone« s velikim Novkovićevim hitom »Više se nećeš vratiti«, a zatim su uslijedile »Čemu da živim«, »Ostala si uvijek ista«, »Malo mi je jedan život s tobom«, »Ako me ostaviš«... Za svoj sljedeći veliki projekt, mega uspješna »Srebrna krila«, napisao je, između ostalih, i »Anu«, »Zakuni se ljubavi«, »Nek' živi ljubav«, a njegova pjesma »Don't ever cry« u izvedbi riječke skupine »Put«, bila je 1993. godine prva hrvatska predstavica na »Eurosongu«.

Ozana Novković na koncertu u čast svoga supruga

NAJVEĆI GLAZBENI SPEKTAKL SEZONE: Koncert »Svi pjevaju«, najveći glazbeni spektakl ove sezone, organizirao je, po zamisli samog Novkovića, njegov sin *Boris* sa suradnicima, a u čast ocu izveo je jedan od njegovih najvećih hitova »Malo mi je jedan život s tobom«, te svoju pjesmu napisanu za oca »Gdje si ti?«. »Đorđe bi se večeras sigurno zahvalio i svojoj velikoj ljubavi iz 1967. godine, koju je upoznao na Glazbenoj akademiji, a to je moja mama *Ozana*«, pun emocija izjavio je na koncertu *Boris Novković* te se zahvalio generalnom pokrovitelju Gradu Zagrebu i svima koji su doprinijeli da »Svi pjevaju« bude dostojanstven glazbeni oproštaj od jednog od najproduktivnijih, najtražnijih i najuspješnijih skladatelja zabavne glazbe na ovim prostorima.

Zlatko Žužić

MOSTAR – Grad Mostar u travnju ove godine bit će najveće kulturno i gospodarsko središte cijele regije. Najznačajnija kulturna manifestacija Dani Matice hrvatske ove će se godine održavati u isto vrijeme kada i Međunarodni sajam gospodarstva u Mostaru.

Razlog istodobnog održavanja i suradnje dviju manifestacija jest usklađenost programa i interesa budući da je objema manifestacijama zemlja partner Slovačka.

Ovo je potvrđeno nakon sastanka direktorice mostarskog Sajma gospodarstva *Dalfine Bošnjak* s producentom Dana Matice hrvatske – Mostarskog proljeća *Miljenkom Puljićem* i predsjednikom Matice hrvatske Mostar *Josipom Muselimovićem*.

DVIJE VELIKE MANIFESTACIJE: Sajam gospodarstva će se održati u razdoblju od 1. do 5. travnja, a očekuje se oko 620 izlagača. Budući da se Dani Matice hrvatske otvaraju posljednjeg dana ožujka, veliki broj gostiju koji bude na otvaranju Dana Matice hrvatske sudjelovat će i na otvorenju sajma.

»Zadovoljstvo mi je što se ove dvije značajne manifestacije odvijaju u isto vrijeme, te što će Mostar u tom razdoblju biti obogaćen na kulturnom i gospodarskom planu«, kazala je direktorica Sajma Dalfina Bošnjak.

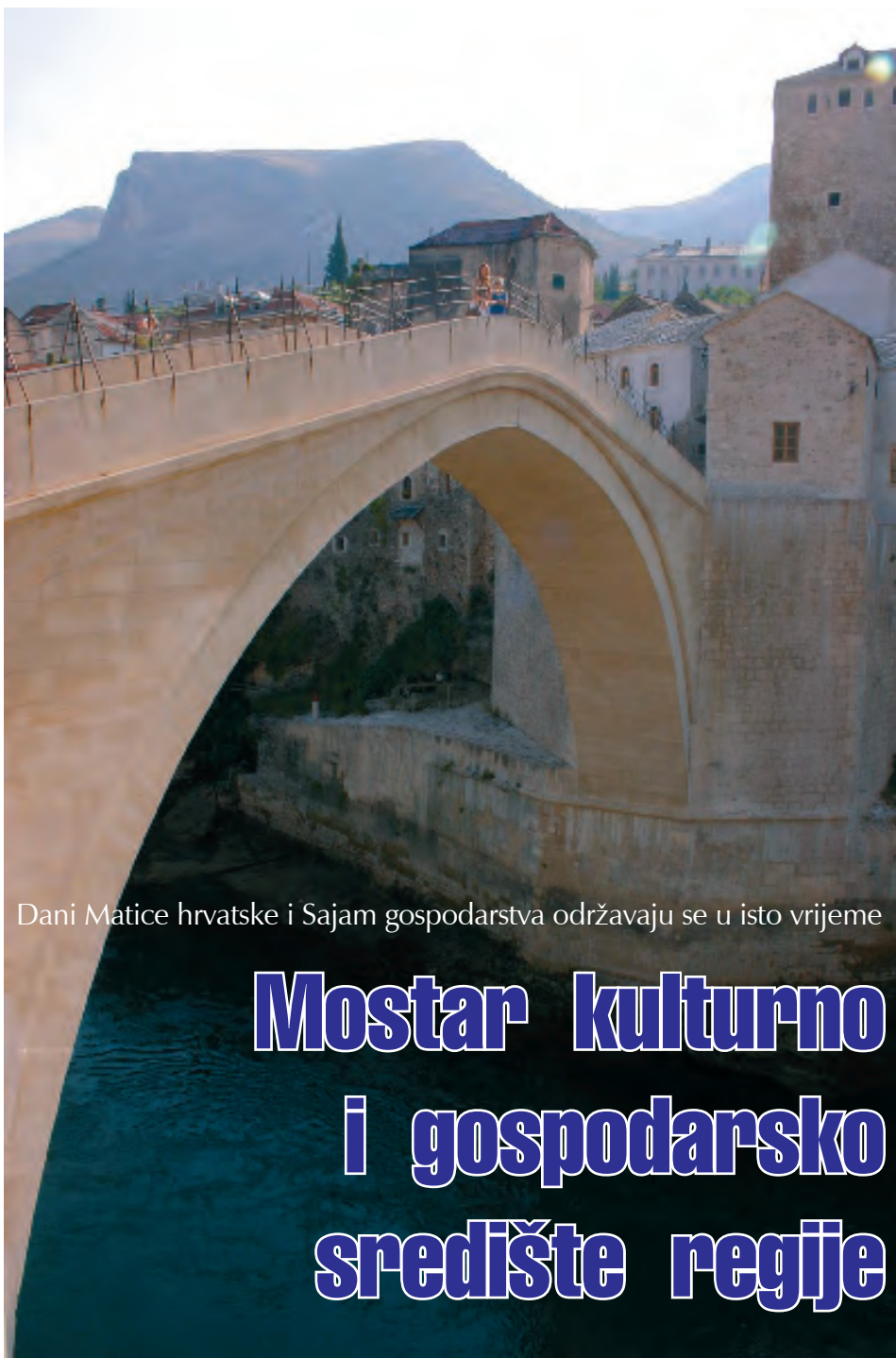
Producent Dana Matice hrvatske *Miljenko Puljić* kazao je kako je pred njima veliki posao te je istaknuo kako ove godine na Dane Matice dolazi i predsjednik Republike Hrvatske *Stjepan Mesić* što je od iznimne važnosti za samu manifestaciju.

»Nazočnost Stjepana Mesića potvrđuje da su u Hrvatskoj na najvišoj razini prepoznati uspjesi ovih manifestacija«, kazao je Puljić dodavši kako će Mostar u tom razdoblju biti središte regije.

Dane Matice otvara Mesić

Program Dana Matice hrvatske najvjerojatnije će trajati do 25. lipnja, a u tom vremenu bit će upriličeno 30 predstava, koncerata i izložbi. Predsjednik Matice hrvatske *Josip Muselimović* izrazio je zadovoljstvo što će ovogodišnje Dane Matice hrvatske otvoriti predsjednik Hrvatske *Stjepan Mesić*, koji je dugogodišnji visoki pokrovitelj ove manifestacije. »Pozvali smo i 12 gradonačelnika gradova s kojima uspješno surađujemo, a za očekivati je i dolazak članova Predsjedništva BiH te mnogobrojne političke i kulturne elite ovog dijela Europe«, naglasio je Muselimović.

BANDIĆEVA PODRŠKA: O suradnji Zagreba i Mostara glede Dana Matice Hrvatske nedavno su razgovarali *Miljenko Puljić* i predsjednik Matice hrvatske Mostar *Josip Muselimović* s gradonačelnikom Zagreba *Milanom Bandićem* koji je, skupa sa suradnicima, izaslanstvo Mostarskog proljeća primio u svom uredu.

Dani Matice hrvatske i Sajam gospodarstva održavaju se u isto vrijeme

Mostar kulturno i gospodarsko središte regije

Ove godine na Dane Matice dolazi i predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić što je od iznimne važnosti za samu manifestaciju * Dogovoreno je potpisivanje ugovora o trajnoj kulturnoj suradnji između Grada Zagreba i Dana Matice hrvatske – Mostarskog proljeća * Sajam gospodarstva će se održati u razdoblju od 1. do 5. travnja, a očekuje se oko 620 izlagača

Tom prigodom Bandić je dao punu potporu ovoj međunarodnoj kulturnoj manifestaciji te je ocijenio jednom od najznačajnijih u regiji. Na sastanku je dogovoreno da Grad Zagreb preuzme pokroviteljstvo nad gostovanjem svojih umjetnika i ansambala na ovogodišnjem Mostarskom proljeću, i to kazališta Komedija i Kerempuh te Zagrebačke filharmonije.

»S gradonačelnikom Bandićem je dogovoreno i potpisivanje ugovora o trajnoj kulturnoj suradnji između Grada Zagreba i Dana Matice hrvatske – Mostarskog proljeća, na obostrano zadovoljstvo«, priopćeno je iz Matice.

Arijana Beus

Iz kuta mladih: Danijela Vuković

Posao diktira tempo

*Posao fizioterapeuta jako je zavoljela i nije joj padalo teško masirati prijateljice ili članove obitelji *
Na ovogodišnjim Maškarama, koje je organizirala udruga Krov, osvojila je prvo mjesto*

Razgovor vodila: Olga Perušić

Danijela Vuković (1987.) je mnoge životne probleme prelazila uz svoga brata blizanca *Danijela*, koji je samo 5 minuta mlađi od nje. S obzirom da su skupa pohađali osnovnu školu, nakon toga htjeli su skupa upisati se i u srednju ekonomsku školu, ali nakon položenog prijemnog ispita nije bilo mjesta. Iako su bili odlični učenici, nisu ostvarivali dovoljno bodova za upis. Poslije smo izabrali srednju medicinsku školu smjer fizioterapeut. U srednjoj medicinskoj školi bili su lijepo prihvaćeni, a blizanci su imali u tom odjelu već imali puno prijatelja iz osnovne škole.

FIZIOTERAPEUT: Ljudi miješaju pojam fizioterapeuta i masera, ali znatna razlika postoji među njima, jer fizioterapija je u stvari fizikalna terapija u bolnicama, kao i kineziterapija, vježbe, masaža, elektroterapija i sl. Fizioterapeuti pohađaju nastavu iz anatomije, isto kao i opći smjer, jedino je razlika u tome što fizioterapeuti moraju učiti mnogo preciznije i opsežnije o mišićima i vlaknima. Tako, nakon drugog razreda srednje škole za terapeuta postaješ maser, a poslije četvrte godine si fizioterapeut.

»Posao fizioterapeuta sam zavoljela i nije mi padalo teško masirati prijateljice ili članove obitelji. Odmah nakon drugog razreda srednje škole počela sam masirati svoje susjede, a kasnije mi se, zahvaljujući njihovim preporukama, proširio krug mušterija. Ove sam godine počela redovito raditi, imam svoj krug mušterija, koji čak niti ne zakazuju terapije nego imaju svoje fiksne termine«, ističe Danijela. Nakon srednje medicinske škole učenici moraju raditi stažiranje u trajanju od šest mjeseci, pa su fizioterapeuti raspoređeni raditi na rehabilitaciji. Radeći na svakom tipu terapije po malo Danijela se uputila u rad elektroterapije, kineziterapije, hidroterapije i obveznih vježbi

s pacijentima. Do tada u sklopu škole, učili su vježbe za svaku bolest posebice, dok kombinacije terapija određuje stručni liječnik.

POSAO: Poput mnogih zanata i djelatnosti, i kod fizioterapeuta postoji problem nelojalne konkurencije, od onih koji su priučeni maseri u odnosu na školovane fizioterapeute.

»Nikada nisam podcjenjivala ljude koji se trude naučiti ovaj posao, ali problem je u tome što ti ljudi s tečajem ili bez njega ne mogu za

je jako bolje ruke, noge, leđa i vrat, zamarala se i stalno je imala upale mišića. U početku joj je masaža od sat vremena bila maksimum na dan, međutim, vremenom se to poboljšavalo, tako da danas može raditi po šest sati. Priznaje da je taj rad i nadalje iscrpljuju, ali nema velike bolove i upale kao ranije. Njezin mlađi brat, također fizioterapeut, nedavno se i uspio zaposliti u struci, što je i Danijelina želja. Voljela bi raditi u bolnici, jer je to najbolji posao za fizioterapeute.

AKTIVNOSTI: Najčešće radi navečer, jer taj termin odgovara mušterijama, a zbog toga je ostavila folklor koji je plesala devet godina. Tijekom dana Danijela vrijeme provodi s obitelji i prijateljicama, a osim toga pohađa sate za polaganje vozačkog ispita i engleskog jezika.

»Moj dečko Miroslav studira u Zagrebu i uvijek čekam njegov dolazak u Suboticu, koji mi dođe kao godišnji odmor. Teško mi pada sama daljina i razdvojenost, ali kada je čovjek pun obveza, tad nema vremena misliti o tome«, kaže Danijela. U slobodno vrijeme voli posjećivati koncerte, prije svega slušati tamburaše.

»Na ovogodišnjim maškarama, koje je organizirala udruga Krov, osvojila sam prvo mjesto, zahvaljujući prijateljici *Mariji Stipić* i mojoj sestri *Marini*, koje su mi pomogle maskirati se u modnu kreatoricu iz Europe, a osim nagrade koju sam osvojila, odlično sam se i provela. Sada sam bila prvi put na maškarama i drago mi je što sam se uspjela toliko maskirati da me skoro nitko nije prepoznao«, dodaje Danijela Vuković.

Savjet

Masaža treba malo boljeti, ali ne prejak. Treba se osjećati ugodan bol. Ako sutradan i nadalje boli, to nije loš znak. Od same upale mišića ne ovisi je li masaža bila dobra. Netko voli grubo masiranje, a netko blago, i tako se treba pristupiti masiranju.

to kratko vrijeme naučiti toliko koliko smo mi naučili u školi izučavajući razne stručne predmete. Konkurencija jest velika, ali ako dobro radiš uvijek ćeš imati posla«, pojašnjava Danijela Vuković. U ovome poslu najviše joj se sviđa kontakt s ljudima, a osim toga zdravstveni je djelatnik jako sretan kada vidi kako pacijent napreduje i kako mu terapija pomaže. Kaže se kako masažom osoba koja masira preuzima negativnu energiju od pacijenta, ali po Danijelinim riječima to nije slučaj kod nje. Ipak, prisjeća se samih početaka masaže kada se trebalo navići na težinu masaže, u početku su

Javno poduzeće Jat Airways

Ponos nad oblacima

U 2007. godini ostvaren profit od 3,75 milijuna eura, najveći do sada *
Iste godine prevezeno 1,3 milijuna putnika * Očekuje se da 2008. bude još uspješnija

Piše: Zvonimir Perušić

Jedan od giganta čije se besplatne dionice upravo dijele građanima Srbije jest i nekadašnji ponos jugoslavenske države, sada pod nešto izmijenjenim i stranom putniku prilagođenim nazivom – Jat Airways. Ova kompanija za prijevoz putnika i robe u redovitom i charter prometu, osim osnovne djelatnosti, bavi se još i školovanjem letačkog i ostalog zrakoplovnog osoblja, najmom slobodnih kapaciteta, pružanjem usluga iz oblasti turizma, poljoprivrednom avijacijom i sličnim aktivnostima.

Jat Airways danas raspolaže flotom od 16 zrakoplova, i to Boingom 737-300 (10 komada), Boingom 737-400 (1 komad) i ATR-om 72-200 (5 komada).

POSLOVANJE: Jat Airways je 2007. godine ostvario profit od 300 milijuna dinara (3,75 milijuna eura).

putnika, odnosno sto tisuća putnika više nego 2006., što je tada također bio najbolji rezultat od početka 90-ih. Kompanija je najbolje rezultate ostvarila na destinacijama za Zürich, Pariz, London, Moskvu, Beč i Frankfurt, kao i na destinacijama u regiji.

OBRNOVA FLOTE: Zrakoplovi iz flote Jat Airwaysa su u 2007. letjeli u prosjeku 9:07 sati dnevno. Najviše su letjeli zrakoplovi B-737-300, prosječno 9:39 sati dnevno, što je 8 posto više u usporedbi s prethodnom godinom.

Financijski uspjeh zabilježen u posljednje dvije godine omogućio je Jatu da početkom 2008. godine izdvoji 7 milijuna dolara za revitalizaciju flote, a do kraja godine za ove namjene bit će izdvojeno ukupno 12 milijuna eura.

Prema utvrđenom poslovnom planu, Jat bi ove godine trebao

jedan od strateških ciljeva, a to je vraćanje na pozicije regionalnog lidera u zračnom prometu.

MILIJUNITI PUTNIK: Milijun putnika u 2007. godini Jat Airways je prevezao 28. rujna, što je još jedan rekord u ovoj kompaniji. Naime, u 2006. godini milijuniti je putnik prevezen u listopadu, a godinu dana ranije – u prosincu. Inače, 2007. godina je već treća godina zaredom da kompanija prevozi više od milijun putnika.

djelatnosti i pokušava maksimalno uhvatiti priključak uz velike pružajući i ispunjavajući sve veće zahtjeve svojih putnika, ali i onih koji su koristili JAT-ove zrakoplove kako bi doživjeli tada već čuveni slogan kompanije – da je JAT i više od letenja.

Jugoslavenski Aerotransport promijenio je svoje ime u Jat Airways 8. kolovoza 2003.

Godine 1987. JAT je bio na 31. mjestu u svijetu, među 112 tadašnjih članica IATA (International Air Transport Association), a na deseto mjestu u Europi.

POVIJEST: Društvo za vazdušni saobraćaj Aeroput, čiji je nasljednik bio Jugoslavenski Aerotransport, a danas Jat Airways, osnovano je 17. lipnja 1927. godine. Ovo je i datum kojim se obilježavaju počeci civilnog zračnog prometa u Srbiji. Dvadeset godina kasnije, 1. travnja 1947. godine, poletjeli su zrakoplovi na prvim poslijeratnim linijama kompanije koja je dobila ime Jugoslavenski Aerotransport.

Početak šezdesetih godina uzima se kao prijeloman, zbog uvođenja prvih mlaznih zrakoplova, a sedamdesete su značajne zbog uključenja u flotu »velikog boinga« B-707. JAT iz tih zlatnih godina otvara mnoga predstavništva u svijetu, prevozi godišnje pet milijuna putnika, razvija i modernizira svoju tehničku djelatnost, ali istovremeno razvija i tercijarne

njih članica IATA (International Air Transport Association), a na deseto mjestu u Europi.

OPET RUSI: Natječaj za privatizaciju domaće zrakoplovne kompanije Jat Airways bit će objavljen najvjerojatnije u travnju ove godine. To je prvo veliko javno poduzeće koje će biti privatizirano. Najveće zanimanje za njegovu kupnju do sada je pokazao ruski Aeroflot, dok je Europska komisija preporučila Vladi da zrakoplovnu kompaniju proda nekoj od europskih zračnih kompanija zato što one mogu koristiti pogodnosti Sporazuma o slobodnom europskom nebu, što kod Aeroflota nije slučaj. Međutim, ruska tvrtka upravo preko Jat Airwaysa i Sporazuma pokušava doći do otvorenog europskog neba.

Upis u tijeku

Upis besplatnih dionica NIS-a i Jat Airwaysa traje do 30. ožujka 2008. godine, na šalterima svih pošta u zemlji i filijalama Nacionalne službe za zapošljavanje.

Croatia Airlines prednjači

Najveće zrakoplovne kompanije u regiji posljednjih godina uglavnom bilježe rast broja putnika. Hrvatska kompanija Croatia Airlines prevezla je u 2006. godini 1,6 milijuna putnika, srpski Jat Airways 1,2 milijuna putnika, slovenska Adria Airways milijun putnika, dok je jedino crnogorski Montenegro Airlines zabilježio pad i to na 423 tisuće putnika.

Glavni konkurent Jat Airwaysa – Croatia Airlines – osnovan je 1989. godine i to pod nazivom Zagal, odnosno Zagreb Airlines. Poslije prvih demokratskih izbora u Hrvatskoj 1990. godine, 23. srpnja, Zagal mijenja ime u Croatia Airlines. Godine 2006. hrvatski je zračni prijevoznik obilježio i nagradio 15-milijunog putnika. Najranije bilježenje milijunog putnika u godini Croatia Airlines ostvario je u 2005. i to 17. kolovoza. U 2006. godini dobit ovoga avioprijevoznika bila je 31,52 milijuna kuna (4,36 milijuna eura).

na eura). Taj je poslovni rezultat uvjerljivo najbolji u posljednjih 17 godina (ne treba, naravno, smetnuti s uma da u tih 17 godina spadaju i teške godine ekonomskih sankcija Ujedinjenih naroda, gdje je srbijanski zračni prijevoznik bio jedna od većih žrtava). Prije toga, taj je zračni prijevoznik, tada pod imenom JAT, poslovao u puno drugačijem, povoljnijem gospodarskom i političkom okruženju, s tržištem od 20 milijuna stanovnika.

Tijekom 2007. godine Jat Airways je prevezao 1.306.301

prevesti milijun i pol putnika i povećati ukupan broj letova.

Jedan od prioriteta kompanije u 2008. je jačanje regionalnog prometa. Jat je prvi otvorio pitanje uspostavljanja prometa s Hrvatskom i u 2008. godini planira otvaranje novih linija, prvenstveno na relaciji za Pulu. Jedan od prioriteta je i uspostavljanje prometa s novim članicama Europske Unije – Rumunjskom i Bugarskom – zbog povećanog poslovanja srpskih kompanija na tim tržištima.

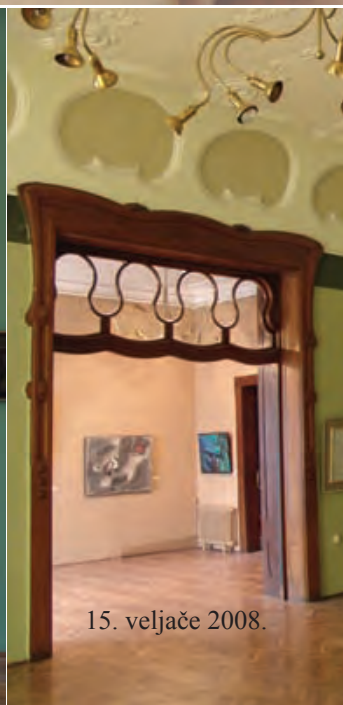
Time bi Jat pokušao ostvariti

Palača

savršenstvom zrači

15. veljače 2008.

Kad u Suboticu vlakom stignete, već umorni pred kolodvor izidete, niz ulicu, u središtu drvoreda platana, ugledate nju. I tad očarani ne možete ju zaobići. Htjeli, ne htjeli, opčinjeni, podete do nje. Što joj se više približavate shvaćate kako ste u dotadašnjem životu bili uskraćeni za taj pogled, tu skladnost... Dodirnete li njene žute, hladne keramičke žolnai ukrase, vrelinom iznenadnom opečeni postat ćete joj sužanj. I nećete zažaliti. Sužanjstvo je ovaj put nagrada.

Pritisnete li kvaku na željeznim, ručno oblikovanim vratima i podete u njene prostore, naći ćete se u svijetu čudesnog. Četiri je desetljeća ovdje

smještena Moderna galerija »Likovni susret«. Zaustavite se. Stanete. Ne možete dalje. Slušate. Zidovi govore. Riječi iz zidova. Tisuće riječi, a nema buke. Ni šuma nema. Oči snovima lutaju. Na zidovima. Ipak, odlučite, krenete na prvi kat u negdašnje gospodске odaje. Svjetlost se kroz erkere i prozorska okna bojama igra na slikama izloženim. Kad obiđete sve odaje, sve prostore, pogledate slike, nikad ju ostaviti nećete. Uvijek ćete se vraćati, jer palača Reichl savršenstvom zrači.

M. K.

U rimokatoličkoj crkvi u Srijemskim Karlovcima

Najstarije orgulje u Vojvodini čeka restauracija

Ministarstvo vjera Republike Srbije izdvojilo je 10.000 eura za taj posao, a Općina će nadoplatiti razliku od 2000 eura

Piše: Dijana Prčić

Obnova orgulja početak će na proljeće i trajat će oko mjesec dana

Gradani Srijemskih Karlovaca i ne znaju da osim mnogih znamenitosti koje se nalaze u njihovom mjestu, ovaj srijemski gradić na obali Dunava krasi i jedne od najstarijih orgulja na teritoriju Vojvodine. U samom centru grada, na Trgu Branka Radičevića, nalazi se katolička crkva Presvetog Trojstva izgrađena na mjestu gdje se nekada nalazila benediktinska bazilika koju su porušili Turci, povlačeći se iz ovih krajeva. U ovoj crkvi, iza monumentalnih baroknih vrata, kriju se orgulje koje se spominju još u zapisniku iz 1763. godine. Njih uskoro očekuje kompletna restauracija i osposobljavanje za ponovnu uporabu.

Ministarstvo vjera Republike Srbije izdvojilo je 10.000 eura za taj posao. Prema riječima župnika crkve Presvetog Trojstva, vlč. Ivica Čatića, prije oko godinu dana tadašnji ministar vjera Milan Radulović posjetio je Karlovce. Tom je prigodom ostvarena suradnja koja je rezultirala ovim projektom. S obzirom da ovaj iznos nije dovoljan za obnovu glazbala, karlovačka je općina izašla u susret i svojim će sredstvima nado-

platiti razliku od 2000 eura kako bi ovako zahtjevan posao bio u potpunosti realiziran.

POČETAK NA PROLJEĆE: Prema istraživanjima, orgulje u Vojvodini datiraju iz 19. i 20. stoljeća. Postoji nekoliko primjeraka iz 18. stoljeća, među kojima su i ove orgulje u Karlovcima. Na njihovoj rekonstrukciji i obnovi radit će orguljar i istraživač orgulja iz Novog Sada Đerđ Mandić. Svoj istraživački rad na području orguljarstva pretečio je u knjigu pod nazivom »Orgulje u Vojvodini«. S restauracijom, prema procjena-

ma najstarijih orgulja u Vojvodini, započetak će se na proljeće, s obzirom da su za određene operacije na njima potrebne više temperature. Kako vlč. Čatić ističe, očekuje se da će taj rad potrajati oko mjesec dana.

Orguljaška glazba kod nas izvodi se samo u rimokatoličkim, protestantskim i evangelističkim crkvama. U svijetu je običaj da i velike koncertne dvorane imaju ovaj glazbeni instrument.

ORGULJE U VOJVODINI: U Vojvodini danas ima između 150 i 200 orgulja. Zbog nedostatka novca za obnovu, neke orgulje se ne upotrebljavaju tijekom službi. Na njihovo propadanje najviše su utjecali nemar, nedostatak novca za rekonstrukciju i nestručne popravke. Isti je slučaj i s karlovačkim.

Na novosadskoj Akademiji umjetnosti postoji katedra za orgulje, ali se nigdje u Srbiji ne može izučavati njihova restauracija zbog čega je teško pronaći pravog stručnjaka.

Bitno je istaknuti da su svake orgulje unikatno djelo, stvoreno posebno za određeni crkveni prostor kako bi zvuk bio što bolji. Svaki instrument je priča za sebe, ima drugačiji zvuk, svoju posebnu ljepotu, akustiku, estetiku. Još je Wolfgang Amadeus Mozart rekao: »U mojim su očima i ušima orgulje

Crkva Presvetog Trojstva

kraljica svih glazbala». I to zaista nije pretjerivanje, jer orgulje mogu oponašati sve boje orkestarskih instrumenata i ljudskih glasova. Uz to, one su i najsloženiji instrument, pa imaju, ovisno o veličini, i do pet-šest klavijatura. Upravo iz tih razloga, njihova je restauracija iznimno skupa i komplicirana. ■

Obnova Kapele Gospe od Mira

Kako saznajemo od župnika Čatića restauracija ovih vrijednih orgulja neće biti jedina investicija u vjerske objekte na području ove općine. Uz osposobljavanje ovog glazbala kreće i obnova čuvene Kapele Gospe od Mira. Ova crkvica ušla je u europsku povijest događajem koji se odigrao u njoj koncem 17. stoljeća. Naime, kraj Velikog bečkog rata imao je završnu epizodu upravo na ovom mjestu. Nakon višegodišnjeg zapostavljanja ove baštine od svjetskog značaja, doprinos obnovi Kapele dat će i Republika Hrvatska.

»Likovnjaci« u Đurđinu

Svoju drugu zimsku mini-koloniju, članovi Likovnog odjela HKPD »Bunjevačko kolo« iz Subotice održali su protekle subote u Đurđinu. Njihov domaćin bio je vlč. *Lazar Novaković*, župnik đurđinske župe sv. Josipa Radnika.

Osim dvadesetak slikara Likovnog odjela, u radu kolonije sudjelovala je i akademska slikarica *Marija Kovač* iz Sombora. Prema riječima predsjednika Odjela *Josipa Horvata*, stvaralo se u ugodnom ambijentu etno-salaša, a dio nastalih djela ostavljen je na dar domaćinima. Slikare je ovom prigodom posjetila i *Amalija Stipić*, predstavnik HKPD »Đurđin«, s kojim je odjel »Bunjevačkog kola« dogovorio daljnju suradnju, a najavljeno je i njihovo ponovno gostovanje u Đurđinu, na jesen.

Koncert Roberta G. Tillya

U povodu 30 godina glazbenog rada, u srijedu, 20. veljače, solistički koncert pod nazivom »30 godina u studiju i na sceni« održat će subotički kantautor *Robert G. Tilly*, poznat i po svojoj autentičnoj izvedbi američkog blues i folk repertoara. Ovo će inače biti oproštajni koncert kojim će Tilly obilježiti okončavanje javnih nastupa i prestanak aktivnog, koncertnog djelovanja.

Koncert će se održati na sceni Kazališta »Dezső Kosztolányi«, s početkom u 19 sati i 30 minuta. Ulaznice se mogu rezervirati prije, ili kupiti na sam dan koncerta, na blagajni spomenutog kazališta.

Retrospektiva Maravićeve keramike u Somboru

U Somborskoj galeriji »Likovna jesen« od 5. veljače može se vidjeti retrospektivna izložba keramičara i slikara *Đorđa Đure Maravića* iz Subotice, ostvarena u povodu 25 godina njegova kontinuiranog stvaralaštva na polju umjetničke keramike. Ova izložba je sužena verzija retrospektivne izložbe održane u svibnju prošle godine u Modernoj galeriji Likovni susret u Subotici.

Izložbu je otvorila povjesničarka umjetnosti *Olga Šram*, istaknuvši kako se u svijetu umjetničke keramike Maravić pojavljuje s potpuno novim i drugačijim predmetima, gdje izabira neobičnu i za keramičara prilično tešku formu panoa na kojem je teško prikazati određeni prizor koji bi imao svoju trodimenzionalnu formu i likovnost. »Maravić se u ovoj umjetnosti snalazi izuzetno dobro jer je pronašao put stilizacije forme koje usmjerava prema stilizaciji pejzaža, nečeg što je nama na ovom podneblju veoma blisko, i to rješava na potpuno originalan način«, rekla je Olga Šram.

Maravićeva retrospektivna izložba u Somboru privukla je velik broj ljubitelja likovne umjetnosti, a otvorenju se, između ostalih, nazočili i gradonačelnik Sombora *Jovan Slavković* i somborski slikar *Sava Stojkov*.

Z. G.

Nastavljeno snimanje filma o slamarkama

Tijekom vikenda u Subotici je urađena i druga, od ukupno četiri predviđene sesije snimanja materijala za dokumentarni film »Od zrna do slike« redatelja *Branka Ištvančića*, podrijetlom iz Tavankuta. Tročlana ekipa iz Zagreba predvođena redateljem, obišla je više lokacija na području Tavankuta, prateći rad dviju umjetnica u tehnici slame, ujedno i protagonistica u filmu – *Jozefine Skenderović* i *Ane Milodanović*. Također, za potrebe filma u Subotici je snimljen razgovor s mons. dr. *Andrijom Kopilovićem*.

Podsjetimo, film »Od zrna do slike«, tematizira život i umijeće žena, popularno zvanih »slamarke«, koje pozornost privlače neobičnim slikanjem slika u tehnici slame. Producenti su Hrvatska radiotelevizija i kuća »Olimp« iz Zagreba, a finalizacija filma očekuje se krajem godine.

Shakespeareova djela u cijelosti na hrvatskome

Polu tisućljeća nakon što su napisana, sva djela *William Shakespearea* napokon su prevedena na hrvatski jezik, piše HRT. Sabrana Shakespeareova djela preveo je *Mate Maras*, a izdala Matica hrvatska. Prvi put u 200-godišnjoj povijesti prevođenja najvećeg svjetskog dramatičara, na hrvatskom je dostupno svih 38 Shakespeareovih tragedija, komedija i romanci, te 154 soneta. U jednom izdanju i u prijevodu jednog čovjeka – *Mate Marasa*, diplomiranog matematičara i fizičara, srednjoškolskog profesora, kulturnog atašea i prevoditelja s desetak jezika.

Na predstavljanju u Matici hrvatskoj, *Igor Zidić* je Marasovo postignuće nazvao prevodilačkim veledjelom, jer »gotovo da je lakše bilo napisati ta djela nego pretočiti ih u drugi jezik«.

Hrvatski pisci u Leipzigu

Utorak je objavljen program predstojećeg Sajma knjiga u Leipzigu, na kojem je Hrvatska zemlja u fokusu. Sajam se održava od 13. do 16. ožujka, a hrvatski autori sudjelovat će u pedesetak različitih događanja.

Uvertira u nastup je čitanje u Berlinu najavljeno za utorak 11. ožujka. Štand se službeno otvara 13. ožujka nakon čega će biti održano kratko predavanje *Matthiasa Jacoba* o hrvatskoj književnosti, *Renato Baretić* vodit će kviz na temu »Poznavanje hrvatske književnosti«, a *Robert Perišić*, *Jurica Pavičić* i *Syjetlan Lacko-Vidulić* bit će neki od sudionika u raspravi na temu o partnerstvu Hrvatske i Leipziga.

Osim spomenutih, u različitim programima nastupaju još i *Edo Popović*, *Igor Štik*, *Bora Ćosić*, *Boris Dežulović*, *Zoran Ferić*, *Drago Glamuzina*, *Ivana Sajko* (nastupa na prestižnoj Plavoj sofi), *Olja Savičević*, *Slavenka Drakulić*, *Roman Simić*, *Simo Mraović*, *Daša Drndić*, *Tatjana Gromača*, *Rujana Jeger*, *Delimir Rešicki*, *Irena Vrkljan*, *Nedjeljko Fabrio*.

Završena manifestacija »Istrijanke u Vojvodini«

Neobične umjetnice osvojile publiku

Sudeći prema publici, koja je tražila mjesto više i toplo prihvatila gošće – Tamaru Obrovac, Elis Lovrić i Robertu Razzi, ovo tematsko predstavljanje Istre u Vojvodini prošlo je vrlo zapaženo

Pišu: Dijana Prčić i Davor Bašić Palković

U okviru manifestacije »Istrijanke u Vojvodini« tri vojvodanska grada – Novi Sad, Subotica i Zrenjanin, proteklog su vikenda bili domaćini žena iz Istre, koje dolaze iz svijeta umjetnosti, politike i kulture. Suradnja između ovih dviju regija odvija se od 2001. godine kroz političku, kulturnu i gospodarsku suradnju. Autonomna pokrajina Vojvodina i Istarska županija, kao dvije članice Skupštine europskih regija, u prosincu 2006. godine potpisale su i službeni protokol o suradnji, te je ova manifestacija (poznatija kao »Dani Istre u Vojvodini« i obratno) pokrenula izravne kontakte gospodarskih i kulturnih institucija, te nevladinih organizacija. Kultura je bila prva spona u suradnji, a iz godine u godinu program se širio i obogaćivao novim sadržajima.

Ove godine dogovoreno je da susreti dobiju i temu, pa je akcent stavljen na sudjelovanje žena u politici. Iz tih razloga desetak žena – upraviteljica kulturnih institucija, zajedno sa zastupnicama istarskog Županijskog parlamenta, dočekale su žene iz Izvršnog vijeća i Skupštine Vojvodine, te direktori Muzeja Vojvodine, Pozorišta mladih i Srpskog narodnog pozorišta u Novom Sadu.

U organizaciji Zavoda za kulturu Vojvodine, našoj su se publici predstavile tri eminentne »Istrijanke« umjetnice: *Tamara Obrovac, Elis Lovrić i Roberta Razzi*.

ELIS LOVRIĆ: U novosadskom kazališnom klubu »Trema« jazz pjevačica i glumica Elis Lovrić oduševila je publiku svojim zavidnim glasovnim mogućnostima. Svoje autorske tekstove ona piše na jedinstvenom labinskom narječju. Objašnjavajući karakteristike ovog posebnog narječja, Elis za naš list ističe da je on specifičan i za samu Istru. »U tom govoru prepliću se glasovi t, č, ć, i c«. Upravo ta specifičnost, kojom je skrenula pozornost na posebnost i različitost dijelova Istre, bila je razlog njezinog gostovanja. »Ne brinite ako me ne budete razumjeli, i u Istri nas smatraju Kinezima«, rekla je, uz osmijeh, Elis na početku svog nastupa, te nastavila: »Imala sam malu sobicu u kojoj sam vježbajući uvijek tiho svirala gitaru. Jako je lijep osjećaj kada slobodno mogu pustiti svoj glas, kao ovdje večeras«. Elis Lovrić, koju nazivaju i istarskom *Norah Jones*, ekskluzivno za naš list ističe da je počastvovana što na svoj način, svojim jedinstvenim pjesmama, može vojvodanskoj publici prezentirati Istru iz koje dolazi. Publika je bila vidno iznenađenja njenim prodornim glasom, a najvećim pljeskom

»Istarska Norah Jones«: Elis Lovrić

nagradila je pjesmu, koju je Elis posvetila mjestu u kojem je odrasla. Zatečena publika glasno je komentirala da njezin specifičan jezik jako »vuče« na talijanski, a da je njezin glas toliko kvalitetan da je jedna gitara kao pratnja sasvim dovoljna.

Prvu je pjesmu otpjevala sama, dok joj se kasnije pridružio njezin prateći bend: *Amir Hodžić*, gitarist koji je ujedno i producent grupe, i *Jenny Bajlo*. Na kraju, Elis nam je najavila svoj novi album koji se uskoro očekuje.

ROBERTA RAZZI: Nakon Novog Sada i Zrenjanina, svoju »ekspresnu« vojvodansku turneju pjesnikinja Roberta Razzi okončala je nastupom u subotičkom Klubu »Mladost« pri Kazalištu »Dézső Kosztolányi«. Publici mahom navikloj na klasične književne večeri, katkad ispunjenim i kilometarskim referatima kritičara, nastup istarske pjesnikinje zasigurno je promijenio pogled na mogućnosti prezentiranja pisane riječi. »Nadam se da niste očekivali frustriranu sredovječnu feministicu koja priča o ženskim pravima«, obratila se izravna i šarmantna Istranka subotičkoj publici, aludiraju na svoj nimalo književni »outfit«. Nakon uvodnog dijela koji je obuhvaćao fotografsko-slideshow upoznavanje publike s gošćom, Razzijeva je čitala i kazivala svoje pjesme, u kojima domi-

nira ljubavna tematika, nerijetko prepuštena čulnim strastima. Svjesna specifičnosti narječja na kojima ih piše – a to je labinska cakavica – Roberta je svoje pjesme uredno prevodila, ali i komentirala, otkrivajući nam tako više o sebi i svojem životu u malom istarskom selu. U duhu cabareta, za finale jednosatnog nastupa priredila nam je izvedbu popularnog songa »Mein Her« iz kultnog filma »Cabaret«, kojega je prepjevala na svoju cakavicu.

U Istri je katkad nazivaju »crnom kraljicom«, zbog, kako nam je u razgovoru objasnila, načina na koji prezentira svoju poeziju. Naime, forma cabaret-showa je ona u kojoj se osjeća slobodom, jer ono što u danom trenutku misli – u što smo se uvjerali – može podijeliti s publikom. Time, kako kaže, čini da poezija bude dostupnija i prijemčivija, budući da na književnim večerima publici nakon 20 minuta »zna biti dostak«, bez obzira na kvalitetu djela koje se promovira.

Poezija u cabaretu: Roberta Razzi

Svjetski poznata: Tamara Obrovac

TAMARA OBROVAC: Što se tiče Tamare Obrovac, svjetski poznate glazbene zvijezde, ona je svoj programski udio u »Danima Istre« završila koncertom u prepunom »Studiju M« Radiotelevizije Vojvodine. Koncertu je, u ime organizatora i domaćina, uz veliku zainteresiranost medija, bio nazočan i sam predsjednik Skupštine AP Vojvodine *Bojan Kostreš*. Ova čuvena Istranka nastup je započela pjesmom »Pišem pismo, tinta mi se proli«, iz filma »Što je muškarac bez brkova?«. Zanimljivim nastupom, uz prateći »multietnički« orkestar, koji je dobrom glazbom i šaljivim opaskama na svoj račun dodatno dizao atmosferu, Tamara je pokazala da je i ovdje prepoznatljiva i rado slušana. Iako je cijelu koreografiju činila samo jedna barska stolica, ona je svojim karakterističnim pokretima i intrigantnim plesom, te već poznatim glasovnim mogućnostima, uspjela održavati potpunu pozornost gledališta do samog kraja, jer je i publika bila aktivno uključena time što je birala pjesme. »Pjevam tužne pjesme, radosne nisu zanimljive. Umjetnost je tuga«, rekla je Obrovac. Pri kraju koncerta, nakon što je drugi put na poziv publike izašla na bis, uz veliki naklon vojvođanskoj publici, zahvalila

je »političkoj strukturi, lokalnim političarima« koji su omogućili ovo gostovanje.

Sudeći prema publici, koja je tražila mjesto više i toplo prihvatila goste, ovo tematsko predstavljanje Istre u Vojvodini prošlo je vrlo zapaženo, a vjerujemo da će se sljedeće godine Vojvođanke s istim uspjehom predstaviti Istri.

Gospodarska i turistička suradnja

Tijekom boravka Istranki bili su organizirani susreti s visokim dužnosnicima Pokrajine, kao i razgovori s predstavnicima kulturnih institucija i članovima gospodarskih komora iz tri spomenuta grada. Bilo je također i radnih sastanaka u Izvršnom vijeću Vojvodine posvećenih temama kulturne suradnje, angažiranja žena u politici, te suradnji u oblasti turizma. Rezultat ove manifestacije jest, između ostalog, porast turističke i gospodarske suradnje ovih dviju regija.

HRVATSKI KULTURNI CENTAR »BUNJEVAČKO KOLO« SUBOTICA, MUZIČKI ODJEL

raspisuje

NATJEČAJ

Za kompozicije koje će se izvesti na
VIII. »FESTIVALU BUNJEVAČKI PISAMA«
Festival će se održati
u rujnu 2008. godine u Subotici

Osnovna svrha ovoga festivala je promocija i popularizacija nove bunjevačke glazbe i poticaj svima, a posebno mladim ljudima, da i sami pridonesu očuvanju i unapređenju kulturne baštine svoga roda i naroda.

PROPOZICIJE NATJEČAJA:

1. Tekst i glazba trebaju prezentirati život i običaje bačkih Bunjevaca;
2. Tekst pjesme mora biti pisan ikavicom ili ijekavicom;
3. Pjesma može imati 3-4 strofe;
4. Dužina pjesme je 3-5 minuta;
5. Note (melodija, akordi) i tekst treba dostaviti u 2 primjerka;
6. Uz tekst i melodiju obavezno dostaviti i demo snimak;
7. Radovi prethodno ne smiju biti izvođeni (premijerno izvođenje);
8. Jedan autor može dostaviti najviše 3 kompozicije;
9. Primljeni materijali se ne vraćaju;
10. Radovi se šalju pod šifrom, a rješenje šifre (ime, prezime i adresa autora, kontakt telefon) mora biti u posebnoj, zatvorenoj kuverti;
11. Nakon odabira najboljih radova, stručna komisija će autore izvijestiti o rezultatima;
12. Festival se organizira isključivo na volonterskim principima, te se radovi neće honorirati;
13. Autor kompozicije koja je odabrana za izvođenje na festivalu samim slanjem kompozicije daje svoj neopozivi pristanak da se kompozicija studijski snimi i izda na nosaču zvuka i videokazeti radi popularizacije festivala.

Natječaj je otvoren do 25. svibnja 2008.

Kompozicije slati na adresu:

HKC »Bunjevačko kolo«, Preradovićeve 4, Subotica
ili

Vojislav Temunović, Skerlićeva 17, Subotica, s naznakom:
ZA VIII. »FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA«

Edo Popović »Oči«, Oceanmore, Zagreb, 2007.

Život bez misterija

Realizam u Popovićevom romanu, koji kritika voli nazvati prljavim, u ovom djelu nudi neku novu perspektivu i promišljanja

Piše: Đurđica Stuhlreiter

Edo Popović rođen je 1957. u Livnu. Studirao je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu komparativnu književnost te hrvatski jezik i jugoslavenske književnosti. Prvom knjigom priča »Ponoćni boogie«, objavljenom 1987., stekao je status kultnog pisca osamdesetih. Od ostalih objavljenih djela (»San žutih zmi-ja«, »Kameni pas«, »Koncert za tequila i apaurin«, »Plesačice iz Blue Bara«, »Dečko, dama, kreten, drot«) najveću je pozornost privukao roman »Izlaz Zagreb jug«, koji je u jesen 2006. izišao u njemačkom prijevodu. Kritika je tada o Popoviću pisala kao o »autentičnom predstavniku prljavog realizma«, hvaleći njegov štedljivi, grubi, lakonski stil, rečenice lišene šala i uvjerljive likove.

Godinu dana nakon ovakvog uspjeha Edo Popović objavio je novo djelo, izlažući ga kritičkom sudu i čitateljskom tijelu, koje je do sada sa zanimanjem dočekalo svaki njegov naslov. Roman »Oči« priča je o pojedincu, fotografu Ivanu Kaldi, ali i vremenu u kojem njegov lik živi ili je živio. Kako je rekao sam autor, »jedna pripovjedna linija odnosi se na događaje ovdje i sada, a druga na bližu i dalju prošlost glavnog junaka, sve tamo do šezdesetih godina dvadesetog stoljeća«. Pojašnjavajući kategoriju vremena kao bitnu odrednicu svog romana, Popović je pojasnio da je »vrijeme tu jako sfrkano, kao što je sfrkano u našoj svijesti. Naime, mi ne živimo samo u sadašnjosti. Velik dio života provedimo u prošlosti, sjećajući se, razmišljajući o njoj«.

ZAČAHUREN POJEDINAC: Popovićev je pojedinac netipičan do one mjere do koje svatko od nas to jest. On je začahuren u svoje osobne preokupacije, strahove i dvojbe, ali i uronjen u vrijeme bez predznaka gramatičke kategorije

prošlosti, sadašnjosti ili budućnosti. One postaju nebitne u srazu s intimnim vremenom što se ponavlja, klizeći na pokretnoj traci kao neprekinuti niz uvijek jednog te istog. Tek ponekad, kada monotonija te vrpce postane nepodnošljivo teška, pojedinac će skrenuti pogled na ono što jednako neumoljivo živi svoj život tu, oko njega.

U tom se dijelu Popovićev roman približava onom što smo skloni nazvati socijalnim romanom. Društvena zadatost odrastanja u skromnim zagrebačkim kvartovi-

ma, mladost izgubljene generacije i pitanje – postoji li zapravo generacija koja nije izgubljena, užas rata koji traži svoje – pukotine su što nagrizaju ionako poljuljan svijet Popovićevega pojedinca. Fotograf kakvog je stvorio pisac dotičaje vanjskog svijeta promatra na svoj način. Kao da ga gleda kroz objektiv fotoaparata, u romanu se nižu slike – već požutjele od starine, mutne i nejasne ili, pak, one snimljene modernim fotoaparatom. Roman »Oči« pretvara se tako u album složen od ovakvih i onakvih

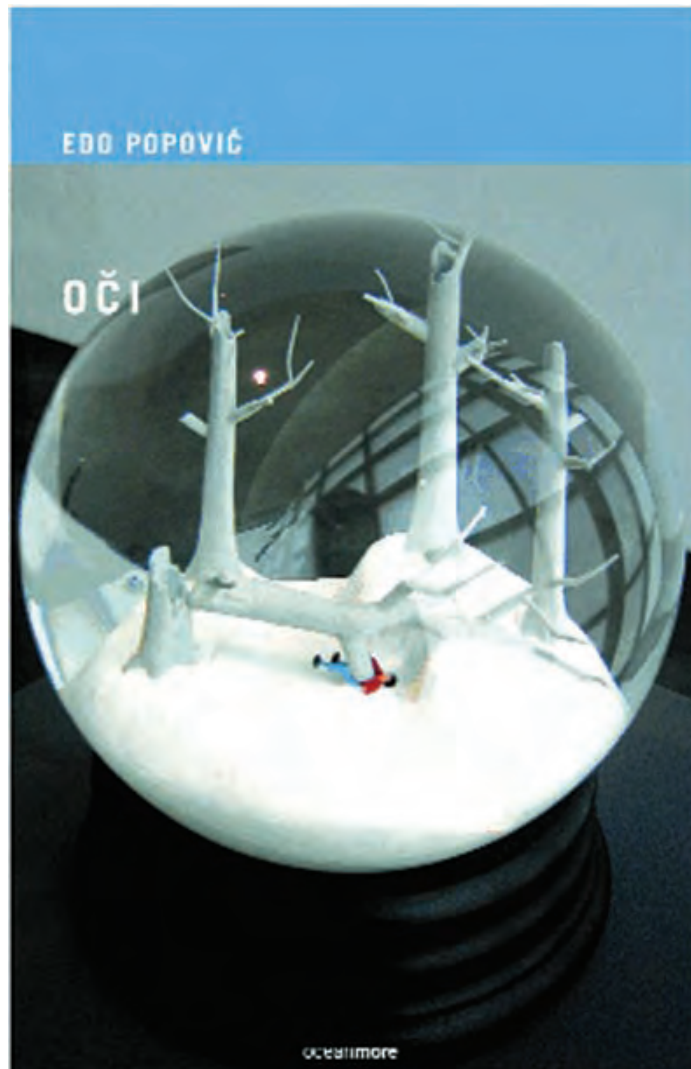
Edo Popović

slika, a na čitatelju je da ih lista i promatra, pronalazi na njima glavni lik ili samog sebe.

JASNO I OTVORENO: U ovom romanu nema mjesta misteriju. Sve je jasno i otvoreno do one mjere do koje smo to sami sebi spremni priznati. Edo Popović uvjerava nas u to već na samom početku romana: »Ne postoji misterij života. Postoje biološki procesi, simptomi, dijagnoze, bolesnički kartoni, statistički podaci, svječiće na torti, svjedodžbe, operativne informacije, otpusna pisma, opomene pred tužbu, zapisnici, izjave, optužnice, smrtnovnice, ali ne i misterij«.

Poslije takvog uvoda romanu treba pristupiti kao čitanju o dobro poznatoj stvari, nečemu što ima svoj tijek otkad je svijeta i vijeka. Ljudsko je postojanje već toliko puta ispričana priča da ničeg novog tu nema. Sve je već viđeno, uredno složeno po pretincima, a ono što nije za gledanje brižno skriveno u tajne ladice. U takav svijet moguće je pustiti jedino fotografa da po tko zna koji put snimi ono što već ionako dobro znamo. Popovićev je junak kao stvoren za to, jer u usporedbi s pravim velikim svijetom njegov život postaje prepoznatljiv u svojoj beznačajnosti, prerastajući u sliku koja će se čitatelja ipak jače dojmiti nego ono što blješti sjajem, tragedijom ili povijesnim značajem.

Roman »Oči« Ede Popovića svakako treba pročitati. Realizam u njegovu romanu, koji kritika voli nazvati prljavim, u ovom djelu nudi neku novu perspektivu i promišljanja. Likovi koje gradi prepoznatljiviji su i iznijansirani, rečenica glatka i uvjerljiva u komuniciranju s čitateljem. Ukratko, ovaj roman nudi nam nove smjernice u svezi s iščitavanjem suvremene hrvatske književnosti. ■

Prvih mjesec dana HKUPD »Matoš« u Plavni

Aktivni uz pomoć srodnih udruga

Iako nije prošlo ni mjesec dana od osnutka, udruga »Matoš« već ostvaruje zapažene aktivnosti, kako na polju administrativnih poslova, tako i na kulturnom planu. Odmah po osnivanju, na inicijativu *Ivana Andrašića*, jedna skupina djece posjetila je »Hrckov maskenbal« u Subotici. Zatim su započele pripreme i organizacija obnove već zaboravljenih pokladnih običaja u Plavni. Nakon duljeg vremena na sv. misi vidjeli smo osobe obučene u lijepe šokačke nošnje, tzv. »lipe tute«, a u utorak

pred Pepelnicu priređen je defile kroz selo na kome su maskirane »tute« dale sebi malo više oduška i time razveseljavale namjerne i slučajne gledatelje.

Usporedo s ovim događajima, osnovan je folklorni odjel Društva, kojeg u početku čini starija skupina, ali se ubrzano radi i na formiranju dječje skupine. Zanimljivo je da je Društvo počelo raditi bez instrumenata, ali je mladi predsjednik *Siniša Bartulov* uspio pronaći pravo, i za udrugu najbolje rješenje. Naime, sve tamburaške

Obnova pokladnih običaja u Plavnoj

»Lipe tute« ponovno u modi

instrumente posudio je na korištenje od svog veoma iskusnog kolege *Pavla Pejčića*, predsjednika HKUPD »Dukat« iz Vajske. Ovo je primjer kako udruge trebaju i mogu surađivati. Dobrih savjeta dobio je i od *Stjepana Čobana*, predsjednika HKUPD »Mostonga«. I ovog puta moramo spomenuti operetu »Na vrbi svirala« *Josipa Andrića*, jer u »Matošu« sviraju, pa čak i igraju i neke osobe koje su bile sudionici u njezinoj praiizvedbi 1. veljače 1956. godine.

Do sada je Društvo, među ostalim, održalo dva sastanka Predsjedništva i usvojilo plan i program rada, a intenzivno se radi na poslovima u svezi s potpunom registracijom i utvrđivanjem prostorija za uvježbavanje programa i rad predviđenih odjela. Naravno, za sada je financiranje Društva još uvijek samo prihod od članarina, a vrijeme će pokazati kako će to biti kasnije.

Z. Pelajić

Koprodukcija HNK Zagreb i Hrvatskog kazališta iz Pečuha

Zagrebačka premijera »Sprovoda u Theresienburgu«

Nakon pečuške praiizvedbe u prosincu prošle godine, predstava »Sprovod u Theresienburgu« *Miroslava Krleža*, u režiji *Tomislava Pavkovića*, doživjela je svoju zagrebačku premijeru. Prema najjavama, ovo koprodukcijsko ostvarenje Hrvatskog narodnog kazališta iz Zagreba i Hrvatskog kazališta iz Pečuha publika u hrvatskoj prijestolnici mogla je vidjeti u srijedu 13. veljače, u Maloj dvorani Vatroslava Lisinskog, odnosno na novoj Sceni Habunek HNK. Također, dan ranije predstava je igrana u Karlovcu.

Nastala po istoimenoj Krležinoj noveli iz glembajevskoga ciklusa, predstava dočarava svijet Austro-Ugarske Monarhije u raspadanju. »U Theresienburgu (negdašnji naziv za Pečuh) u Mađarskoj, odigrava se sprovod *Ramnoga Gejze*, mladog austrougarskog natporučnika koji je počinio samoubojstvo. U strogoj vojničkoj hijerarhiji takav čin je neprihvatljiv. No, oni koji su okupljeni oko tijela samoubojice itekako

Miroslav Krleža iz mlađih dana

dobro znaju razloge pa se uz svojevršno putovanje kroz vrijeme prisustvuje otkrivanju krhotina života neprilagođenog čovjeka kojeg je smrnila vojnička stega i malograđanština«, stoji se u najavi predstave.

Za ovaj kazališni projekt, kako piše *Vesna Kukavica* iz Hrvatske matice iseljenika, od osobite je važnosti kulturološki kontekst koji se može iščitati iz dodirnih točaka kulturne sadašnjosti i povijesti dviju susjednih zemalja i činjenice da u Hrvatskoj živi brojna mađarska manjina, a u Mađarskoj brojna hrvatska manjina. Osmostoljetni hrvatsko-mađarski suživot u okvirima iste državne zajednice, karakterizira i čvrsto prožimanje dviju kultura.

U predstavi »Sprovod u Theresienburgu« igraju: *Božidar Orešković*, *Marinko Leš*, *Dušan Bučan*, *Vlasta Ramljak*, *Barbara Vicković*, *Slaven Vidaković* i *Stipan Đurić*. Dramaturgiju potpisuje *Sanja Ivić*.

D. B. P.

Osmo godina hodočašća do Jurićevog križa na Bikovu

Častimo te, križu sveti

O d 2000. godine, godine jubileja kršćanstva, na Bikovu se hodočasti do Jurićevog križa. Tako se i ove godine hodočastilo na čistu srijedu, 6. veljače. Bikovački župnik vlč. *Julije Bašić* godinama predvodi ovo hodočašće koje, osim domaćih vjernika, pohode i vjernici iz subotičkih župa pod vodstvom obnovitelja križa *Marije i Lazara Brejar*. Nakon križnoga puta u crkvi i svete mise pod kojom je bila korizmena propovijed, kao i obred pepeljenja,

okupljeni vjernici su autobusom otišli do željezničke postaje odakle su hodočastili dva i pol kilometra do Jurićevog križa, moleći krunicu usput. »Kod križa smo blagoslovili križ te otpjevali pjesmu 'Častimo te, križu sveti', nakon čega se častio križ poljupcem. Pročitana je i prigodna recitacija, koju uglavnom piše obnovitelj križa ili netko drugi tko osjeća nadahnuće za takvo što«, pojašnjava vlč. *Julije Bašić*. Ove godine je prigodnu pjesmu napisao *Lazar*, a pročitala je

njegova supruga *Marija Brejar*.

Hodočasnik je svake godine sve više, radosno dodaje bikovački župnik. Ove godine sudjelovalo je oko 250 vjernika u crkvi te oko

180 hodočasnika kod križa. Nakon svega, hodočasnici su se okrijepili u dvorani na salašu *Gabrijele* i *Grge Tikvicki* uz suhu pogaču i kokice. J. K.

Devetnica u čast Gospe Lurdske

Na dan posvećenog života redovnika i redovnica u subotu, 2. veljače, započela je devetnica u čast Gospe Lurdske, koja se završila na blagdan *Alojzija Stepinca* u nedjelju, 10. veljače. Voditelj ovogodišnje devetnice bio je pater *Gracijan Biršić* iz Osijeka. Posljednjeg dana devetnice okupljeni vjernici mogli su nakon mise iskazati štovanje moćima blaženog *Alojzija Stepinca*, zahvaljujući mons. dr. *Andriji Kopiloviću*. Već tradicionalno, misno slavlje prvog i posljednjeg dana devetnice predvodio je subotički biskup mons. dr. *Ivan Penzes*, dok je na sam blagdan Gospe Lurdske u ponedjeljak, 11. veljače, misno slavlje predvodio te propovijedao voditelj ovogodišnje devetnice pater *Gracijan Biršić*. Na kraju misu bila je procesija sa svijećama.

Blaženi Alojzije Stepinac (1898.–1960.)

Alojzije Stepinac rođen je 8. svibnja 1898. Bogoslovni nauk završio je u Rimu, gdje je zaređen za svećenika 26. listopada 1930. Papa Pio XI imenovao ga je 28. svibnja 1934. nadbiskupom koadjutorom. Biskupsko služenje proživio je pod geslom: »U Tebe se, Gospodine, pouzdajem!« (Ps 31,1).

Za njegovu hrabrost i svjedočko trpljenje Papa Pio XII. uvrstio ga je 12. siječnja 1953. u Zbor kardinala. Umro je na glasu svetosti i mučeništva u Krašiću, 10. veljače 1960. i pokopan je u zagrebačkoj katedrali. Njegov je grob mjesto neprekidne molitve i vrelo uslišanja.

Godine 1981. u Rimu je službeno otpočeo kanonski postupak za njegovo proglašenje blaženim i svetim. U listopadu 1998. u hrvatskome nacionalnom svetištu Majke Božje Bistričke papa Ivan Pavao II. proglasio je *Alojzija Stepinca* blaženikom Katoličke crkve.

J. K.

U Hrvatskom domu u Somboru održana kršćanska tribina na temu

Objava molitve u Starom zavjetu

SOMBOR - Duhovni centar o. Gerarda u Somboru i HKUD »Vladimir Nazor« su i ove godine organizatori kršćanskih tribina koje se održavaju svakog ponedjeljka kroz cijelu korizmu u Hrvatskom domu. Tema tribina je: »Molitva u kršćanskom životu«, a predavači su: mr. *Srećko Rimac*, OCD, dr. OCD, dr. *Antonio-Mario Ćirko*, OCD, dr. *Jure Zečević*, OCD i dr. *Marinko Stantić*.

U ponedjeljak 11. veljače na temu »Objava molitve u Starom Zavjetu« je govorio velečasni

mr. *Andrija Anišić* iz Subotice. Nazočne je pozdravio predsjednik HKUD-a »Vladimir Nazor« *Šima Raič* i pozvao vjernike da se i ove godine kao i nekoliko prošlih godina sastaju svakog ponedjeljka u Hrvatskom domu i druže uz kršćanske teme.

Velečasni *Anišić* je pokušao okupljenim vjernicima približiti temu »Objava molitve u Starom Zavjetu« odgovarajući na pitanja iz vrijednog sažetka Katekizma Katoličke Crkve - Kompendija. Nazočni vjernici su imali prigo-

du postavljati pitanja koja su bila o obiteljskoj molitvi, traženju mirnog kutka za molitvu, šutnji kao molitvi, problemu neznanja vjernika o kršćanskim vrijednostima i o odnosu molitve i posta.

Z. Gorjanac

Piše:

mons. dr. Andrija Kopilović

Korizma – okretanje i približavanje Bogu i bližnjemu

Đavao se boji jedino poniznog čovjeka

Započela je Korizma i već živimo to tzv. »jako« vrijeme crkvene godine. Razmišljam o tome što bi bilo korisno prihvatiti kao duh Korizme i za nas koji vjerujemo i za naše bližnje koji možda ne vjeruju. Kako sam u prošlom broju naglasio, Korizma je svojevrsno okretanje i približavanje Bogu, ali jednako tako i prema čovjeku. Ne može se »dopadati« Bogu, a biti u neslozi s ljudima. Naš Bog je postao čovjekom i mi samo preko djelotvorne bratske ljubavi možemo doći i do našega Boga. Kako god to čudno zvuči, ipak je istina da je svatko od nas jedinstveno, neponovljivo biće i u svom dostojanstvu osoba, ali da je ta osoba »uronjena« u zajednicu. Ne priznajemo ni kolektivni grijeh, ni kolektivnu odgovornost, jer je svatko od nas odgovoran i slobodan u donošenju odluka i baš radi toga mora se dnevno dokazivati kao aktivni i zauzeti član zajednice koja se izgrađuje samo suradnjom i suodnosom prema bližnjima. Od tog se aksioma ne može pobjeći jer imati Boga za Oca, a ne imati čovjeka za brata, velika je zabluda. Što je to što nas osobito smeta na putu prema bližnjemu? Očito je to predrasuda i naša oholost.

Davno je sveti Antun pustinja izgovorio: »Đavao se ničega ne boji kao ponizna čovjeka«. Očito da je oholost izvor i predrasude i zapreka da druge prihvaćamo kao bližnje. Iz života spomenutoga Antuna pustinjaka čitamo i ovu legendu: Dok je sv. Ante molio u svojoj samakoj sobici čuo je glas koji mu je govorio: – Ante, svojim životnim ponašanjem još nisi dostigao onoga krojača u gradu! – Ante je odmah krenuo tražiti krojača da bi od njega naučio svetost. Krojač, čim ga je opazio, odmah mu se naklonio i začudio smatrajući da nikako ne može biti dostojan takva poziva. Svetac ga je upitao: – Reci mi svoje duhovne vježbe svaki dan! On mu je odvratio: – Ujutro, čim ustanem, kažem samome sebi da u gradu ima mnogo boljih od mene. Oni se Bogu dopadaju. Ja sam grješnik. Tudi grijesi nisu moja stvar. Tko sam ja da ih sudim? Samo oholost sudi i kažnjava drugoga.

ĐAVAO NASRČE: Spomenuo bih još jednu zgodnu legendu koju čitamo u djelu istog svetog Antuna: U jednom pustinijskom samostanu živio je neki pobožni i kreposti redovnik. Zato je đavao nasrtao na njega posebnom žestinom i ustrajnošću da ga navede na sve moguće grijehe: bludnost, srdžbu, neposlušnost, proždrljivost, i još tolike druge manje i veće. Redovnik ga je uvijek pobjednički odbijao. Đavao, budući da ga nije mogao pobijediti, odlučio je promijeniti ponašanje i način. Sjetio se onih riječi »početak je svakom grijehu oholost« i počeo redovnika navoditi tako da se uzoholi i počne svoju braću prezirati, držeći se mnogo većim i časnijim od njih. Redovnik je, uza sve to, ostao duboko ponizan. Na kraju je đavao pokušao i onu, prema sv. Pavlu, da se »Sotona pretvara i u anđela svjetla, kada mu to zatre-

Kršćani trebaju današnjem
vremenu više nego ikada.
Ne kao ideolozi, nego kao
sol, kao svjetlo. Niti je sol,
niti svjetlo, nešto što služi
samom sebi, nego služi
upravo drugima. Tako bi
krepost poniznosti, koja je
tako zanemarena, postala
okosnica duhovnog života
suvremenih kršćana i tim
samim »uputila pogled«
prema onim vrednotama
koje ne primjećujemo. Ta
vrednota, koju zbog manj-
ka poniznosti ne primjeću-
jemo, jest drugi čovjek

ba«. Jednoga dana ukazao se redovniku u njegovoj samici kao anđeo, dok je on molio, te mu ljubazno i »andeoski« progovori: – Dragi brate! Evo me Gospodin šalje da te pozdravim u njegovo ime, jer si ti najbolji, najpobožniji i najkreposti čovjek u ovoj redovničkoj kući...! Redovnik nije dugo razmišljao o odgovoru: – Dobri anđele! Ti si se zacijelo zabunio i došao si na pogrešna vrata. Kako bih ja grješnik bio dostojan da mi Gospodin Bog pošalje svoga anđela!? Nego u ovom samostanu ima mnogo braće koji su mnogo bolji od mene. Sigurno te je dragi Bog poslao jednemu od njih!? Stoga idi tomu boljemu u njegovuamicu. Ovdje si na pogrešnu mjestu.

BITI BLIŽE BLIŽNJEMU: Ove dvije vrlo drevne legende imaju dosta jaku poruku za naše vrijeme. Malo je, naime, vremena u povijesti kada je čovjek toliko »mazio« samoga sebe kao naše vrijeme. Nerijetko se događa da imamo sugovornika koji svaku svoju rečenicu počinje sa »ja«. Vremenom nam taj sugovornik biva jako neugodan. Osjećamo odsutnost dimenzije drugih. Ako je riječ o drugima, onda često to bude sud ili čak osuda. Jednako tako je u naše vrijeme prisutna odsutnost svijesti grijeha oholosti. Još je papa Pio XII. to isticao dok današnji papa Benedikt XVI. jasno izriče kako je relativizam duhovnog života najveća opasnost modernoga čovjeka. Ta opasnost ne uništava samo duhovnost vjernika, nego i duhovnu dimenziju svakoga čovjeka. Stoga se pitamo bi li mi kršćani, konkretno Crkva, ipak u naše vrijeme trebali živjeti nekim drugim i drugačijim životom? Odgovor je jasan. To što je drugo i drugačije je upravo u tome da živi kvalitetu duhovne dimenzije života. Kršćani trebaju današnjem vremenu više nego ikada. Ne kao ideolozi, nego kao sol, kao svjetlo. Niti je sol, niti svjetlo, nešto što služi samom sebi, nego služi upravo drugima. Tako bi krepost poniznosti, koja je tako zanemarena, postala okosnica duhovnog života suvremenih kršćana i tim samim »uputila pogled« prema onim vrednotama koje ne primjećujemo. Ta vrednota, koju zbog manjka poniznosti ne primjećujemo, jest drugi čovjek. Poniznost uklanja predrasudu i ne stavlja nas u podređeni položaj u odnosu prema bližnjemu, nego nas osposobljava da budemo bliže bližnjemu. U onom času kada nam oko nije zavidno, kada nam srce nije otrovano predrasudom, kad nam je biće ponizno, mi ne sudimo, nego prihvaćamo bližnjega i bivamo bliži bližnjemu. Vrijeme otuđenosti i individualizma upravo se liječi tom blizinom. Korizma je. Prilika je, dakle, zamisliti se nad činjenicom: što mi je činiti da i ja živim kvalitetnije, a pomognem drugima da i oni osjete želju za kvalitetom. Ništa drugo nego prihvatimo savjet spomenutoga svetog Antuna: poniznošću otvoriti vrata svakom čovjeku.

Ništa se ne baca

I korov je isplativ

Dida Iva metlama popravlja umirovljenički proračun * Metle pokušava praviti puno ljudi, ali i za to je potrebno znanje koje se ne stječe niti u kakvoj školi * Materijal nalazim u prirodi, ne staje me ništa, jedino se mora »skinuti« u pravo vrijeme

Piše: Ivan Andrašić

U sončanskom kraju postoji jedna grmasta korovska biljka čije se ime još davnih dana izgubilo, ljudi je zovu jednostavno – metlinje. Naši stari, štedljivi kakvi su bili, malo su razmislili i došli do rješenja. Bezimena korov, koji se baš i nije dao lako iskorijeniti, pustili su da dozre, a dozrijevao je tamo negdje u vrijeme branja kukuruza. Onako žut, a već je bacio sjeme tamo odakle je iščupan, »natjerao« je jednoga od naših predaka da malo stisne grm i pokuša njime pomesti dvorište.

I uspio je, samo mana je bila ta što su se grane lomile, pa je tako grm bio za jednokratnu uporabu. No, naši djedovi se nisu predavali. Zaključili su da je potrebno uvezati donju polovicu grma i na taj način se dobila preteča današnje metle od metlinja. Generacijama su se te metle izrađivale za kućnu uporabu, pa i danas u Sonti postoji nekoliko ljudi koji ih izrađuju. Jedan od njih je i umirovljenik, zagazio u osmo životno desetljeće, *Ivan Jakšić*. Vitalan, svoje godine jednostavno ne priznaje, umirovljeničke dane ispunjava aktivnostima u poljodjelstvu, a u dugim zimskim danima izrađuje ove metle, koje njegova životna suputnica *Kata* (1935.) prodaje na tržnici i tako popravlja skromni umirovljenički proračun.

PROIZVODNJA METLI: »Poljodjelstvo je danas na najnižim granama otkako ja pamtim. Istina, od toga posla nije se nikad moglo obogatiti, no, sa svojih 4 – 5 jutara oranice dobivala se sirovina za stočnu i ljudsku hranu, stoka se točila i prodavala i tako se zatvarao jedan krug u kojemu je čovjeku ostajalo bar nešto malo dobitka. Danas na mojim oranicama zaradu ostvari samo vlasnik mehanizacije koji mi radi usluge obrade. Samo, znate kakvi su vojvodanski seljaci. Duša bi me boljela kad bih digao ruke i ostavio njive u

brlogu«, kaže dida Ivan i prelazi na temu ove reportaže: »Ovih dana ću završiti ovosezonsku proizvodnju metli. Pokušavaju mnogi raditi to isto, ali ne uspijevaju. Nije to baš tako jednostavno, postoje i u tom poslu neke finese koje sam naučio od svojega oca, on od svojega i tako generacijama. Prvo, treba znati ocijeniti kad se metlinje čupa iz zemlje, treba u pravo vrijeme nasjeći vrbovoga pruca, jer nije svejedno hoćete li metlu uvezati konopom, žicom ili prutom. One uvezane konopom, a osobito žicom, lako se lome i kratkoga su vijeka«.

Dok razgovaramo, dida Iva priprema svoj stolac, tanki jedom i šilo, pred sebe stavlja na jednu stranu grane metlinja, uredno sortirane po duljini i debljini u nekoliko snopića, a s druge strane stavlja po duljini cijepani vrbov prut. »Metlinje razgranam i sortiram, prut nasijećem u okolici sela. Najveća je mudrost prut nasjeći u listopadu, ostaviti ga da malo svene i onda ga precijepiti po duljini, što izgleda najjednostavnije, a ustvari je najosjetljiviji dio posla. Prut ne smije biti previše sušen, jer se lomi, a ne smije biti ni previše sirov, jer se prilikom sušenja zateže, odnosno snažno pritišće metlinje, koje puca i metla se brzo rasipa«, priča dida Iva dok se u njegovim rukama oblikuje nova metla.

VELIKA POTRAŽNJA: Potrebnu količinu metlinja uzima iz različitih snopova, slaže u krilo, na mjestu gdje će dršku uvezati prutom nekoliko puta je omota tankim štrikom i onda počinje najprecizniji dio posla. Prutom omotava dršku, slaže sedam do osam namotaja jedno do drugog i pomoću šila kroz dršku napravi početak i svršetak. »Mnogi se varaju i jako zatežu namotaje. Čvrstina se regulira ovim jedekom, a ne prutom«,

objašnjava dida-Iva dok provjerava kvalitetu nove metle, pritišćući ju rukama preko koljena. Ovaj posao ne radi »od jučer«. Kako kaže, naučio ga je od oca, a svoje znanje, izgleda, neće imati kome prenijeti. »Još u djetinjim danima morao sam pomagati ocu, koji je bio poznat po proizvodnji kvalitetnih metli i to ne samo ovih od metlinja, nego i onih finijih, sobnih, koje je u cijelosti izrađivao od sirka, nije bilo drvenih drški, sve se uvezivalo tako da drška ostane od stabljika sirka. Moj posao je bio priprema pruca, a tek kad sam to u

cijelosti svladao, uveo me je u sve tajne posla. Danas se sirkove metle na ovaj način više i ne izrađuju, samo ove za dvorišta, od metlinja. Ove metle moja baka *Kata* prodaje na tržnici. Potražnja je velika, ni izbliza ne mogu pripremiti onoliko koliko bi se moglo prodati«, kaže nam dida-Iva.

Žao mu je samo što svoje znanje nema kome prenijeti. »Meni i baka *Kati* Bog nije podario djecu, a nitko drugi nije zainteresiran dolaziti i učiti kako se ovaj posao radi. Danas bi svi nešto na brzinu, svi misle da se ovaj posao može naučiti gledajući sat vremena kako ga drugi radi. Nitko ne shvaća da je za njega potrebno samo puno vremena i istančan osjećaj u rukama, žurba mu je najveći neprijatelj«, završava priču dida-Ivan. Gledajući ga, ne mogu ne pomisliti na mnoge vještine i zanate koji izumiru, ili su već izumrli, a danas ih znaju samo stari ljudi. Mladi nisu za njih zainteresirani, nema ih niti u programima izobrazbe, a itekako bi našli svoje mjesto u okviru razvoja ruralnoga turizma, za kojega mnogi govore da je budućnost za žitelje s ovih prostora.

Poremećaji vida (II.)

Piše: dr. Marija Mandić

GLAUKOM (od grč. glaukos = zelen, zbog sivo-zelenog odsjaja sočiva u zahvaćenom oku) naziv je za skupinu bolesti u čijoj osnovi leži povećanje tlaka unutar same očne duplje, koji posljedično vodi oštećenju oćnog nerna. Ova bolest je vodeći uzrok sljepila kod ljudi iznad 40 godina i razvija se kada je stvaranje oćne vodice povećano ili je njeno otjecanje otećano. Radi razumijevanja ove bolesti bitno je naglasiti kako se u unutarnjosti oćne duplje u normalnim okolnostima uvijek stvara odrećena kolićina oćne vodice, koja kroz drenaćni kanal na prednjem dijelu oka i oćiće u potrebnoj kolićini.

Na ovaj naćin u oćnoj jabaćici se odrćava ravnoteća stvorene i vodice koja je otekla. Glaukom nastaje ukoliko se poremeti ova ravnoteća zbog razlićitih stanja i oćni tlak naraste iznad granice normale.

KRONIĆNI GLAUKOM je vrsta glaukoma koji se drugaćije naziva »tihim kradljivcem« jer se razvija vrlo sporo i postupno, ali s vremenom oduzima vid. Najćeće se javlja u srednjoj životnoj dobi i genetski je uvjetovan. Bolest ćesto uznaprećuje prije no što osjetite ikakve znakove upozorenja. Kronićni glaukom obiće nastaje

kao posljedica ućestalih nelićećenih *glaukomaćkih napadaja* i posljedićnog smanjenja kuta drenaćnog

striranih slućajeva glaukoma. Iako se rijetko javlja zahtijeva hitnu lijećnićku pomoć, a ukoliko se ne

kanala i otećanog otjecanja vodice. Ipak neki od znakova koji ukazuju na kronićni glaukom, a zbog kojih se obvezno javite vaćem lijećniku su: stalne glavobolje koje ne prolaze od terapije lijekovima protiv bolova, suzne i bolne oći, gubitak perifernog vida – u uznapredovalim stadijima ima se osjećaj gledanja kroz dvocićevku ili tunel. Postupno se prekida prijenos vizualne poruke do mozga, a rezultat krajnjeg oštećenja vida je sljepilo! **AKUTNI GLAUKOM** se ispoljava u obliku glaukomaćkih napada i ćini manje od 10 posto svih regi-

lijeći u svega nekoliko dana moće izazvati nepopravljivo oštećenje oćnog nerna, a u najtećim slućajevima i iznenadno sljepilo. Naizgled zdrav ćovjek postaje tećak bolesnik, s jakim bolovima u jednom oku i licu, pojavom duginih boja oko izvora svjetlosti, glavoboljom, mućninom i povraćanjem, ali i dramatićnim »padom« vida. Oćni tlak raste, oko je crveno i tvrdo kao kamen.

SEKUNDARNI GLAUKOM se javlja kao posljedica nekih drugih bolesti kao ćto su: katarakta (siva mrena), upala srednje oćne ovojnice,

će, tumor ili ozljeda oka, ili stanja koja dovode do pomicanja oćnog soćiva u duplji oka. Takoćer, jedan oblik se javlja i kod dijabetićara, osobito onih ćija vrijednost ćećera u krvi nije adekvatno regulirana.

Svakako, dijabnoza glaukoma donosi se u oftalmoloćkim ambulantama na temelju nekoliko pretraga. Ipak, najvaćnije je na vrijeme posumnjati na razvoj ove bolesti, naravno, kako od strane lijećnika opće prakse tako i od drugih specijalista. S obzirom da je krajnji ishod nelićećene bolesti sljepilo dobro je da svaka osoba bude upoznata s hitnim stanjima glaukoma i na vrijeme zatraći lijećnićku pomoć, jer će se samo na taj naćin posljedice po vid svesti na minimum.

FAKTORI RIZIKA ZA NASTANAK GLAUKOMA:

1. Kronićni glaukom najćeće se javlja u dobi iznad 40 godina.
2. Dijabetićari imaju tri puta veću mogućnost oboljevanja od glaukoma nego ostali.
3. Visok krvni tlak, migrena i kratkovidost, usko su vezani uz pojavu glaukoma
4. Glaukom je katkad nasljedan, ali iako mnogi ljudi imaju nasljednu sklonost toj bolesti, ne moraju nućno i oboljeti od nje.

(Nastavit će se)

Poćtovani ćitatelji,
u ćelji unaprećivanja medicinske strane u naćem tćedniku, od idućeg broja bit ćete u mogućnosti slati svoja pitańja na koja će odgovarati naći lijećnici-suradnici.

GASTRONOMSKI KUTAK

Sastojci:

Tijesto:

- 50 dag braćna
- 2 ćlićice soli
- 4 dag pekarskog kvasca
- 1 ćlićica ćećera
- 0,5 dl vode
- 1 dl ulja
- 3 dl jogurta

Nadjev:

- 50 dag polutvrdog sira
- 2 svećnja perćina
- 2 jaja
- Vegeta

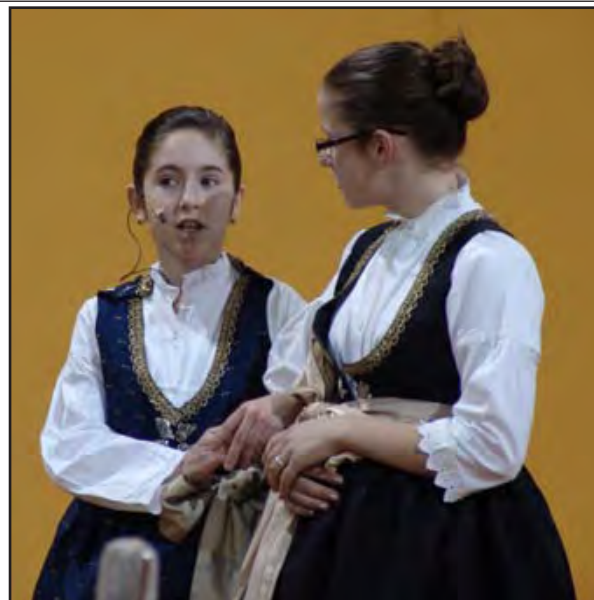
Pogaća sa sirom

Priprema:

Prosijati braćno, a mali dio ostaviti za izradu tijesta. Posolite i u udubljenje u sredini braćna stavite kvasac, koji ste prethodno izmijećali sa ćećerom i toplom vodom. Prekrijte kvasac s malo braćna i ostavite stajati 10 minuta da se diće. Postepeno umijećajte ulje i jogurt, i dobro izmiskajte do 10 minuta da se oblikuje glatko srednje mekano tijesto. Tijesto pokrijete i ostavite ga dizati na toplom mjestu dok se ne udvoćući. Dizano tijesto stavite na pobraćnjenu dasku, podijelite na 8 komada i svaki oblikujte i razvucite u ovalni oblik debljine oko pola centimetra. Sloćite ih na malo namaććeni pleh i premaćite nadjevom, ali ostavite uz rub ćisto tijesto. Pecite na srednjoj temperaturi oko 10 minuta dok pogaće ne poprime zlatno – smeću boju. Za nadjev joć jaja razmutite s vegetom i prelijete grubo naribani sir. Dodati nasjećkani perćin i lagano izmijećati.

Kazališnom predstavom obilježen Dan škole »Matija Gubec« u Tavankutu

»Razlinkavi zec«

Premijernom izvedbom kazališne predstave »Razlinkavi zec«, po tekstu *Balinta Vujkova*, obilježen je Dan škole »Matija Gubec« u Tavankutu, u petak, 8. veljače. »Iznimno sam zadovoljna kako je protekla ovogodišnja proslava. Osobito mi je drago što su djeca dobro odigrala svoje uloge. Također, veseli me i to što smo uspjeli, nakon dužeg vremena, iznova ostvariti kontakt s OŠ »Matija Gubec« iz Gornje Stubice. Tako smo danas imali čast da nam u gostima bude ravnatelj škole *Željko Popović*, koji nam je na dar donio knjige, čime je obogatio našu knjižnicu, te nas pozvao da ih posjetimo u Gornjoj Stubici u 6. mjesecu«, kaže ravnateljica OŠ »Matija Gubec« iz Tavankuta *Stanislava Stantić Prčić*.

Obilježavanje dana škole uveličali su ugledni gosti među kojima su bili i bivši ravnatelj OŠ »Matija Gubec« iz Tavankuta – *Marko Radonjić*, koji je svojevremeno i započeo suradnju s drugim istoimenim školama, te *Zoltan Kujundžić*, koji se sa sjetom prisjeća kako je Balint Vujkov, u ono vrijeme, dolazio kod učitelja u školu da ga povedu kod Tavankučana koji su znali »pripovijedati«.

Redateljica predstave, koju su odigrali učenici odjela na hrvatskom jeziku skupa s učenicima koji pohađaju sate hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture, bila

je Marica Skenderović, za glazbu i garderobu bila je zadužena Kristina Kovačić, a za scenografiju Kristijan Milanković.

Na sceni su, zahvaljujući dobro odigranim ulogama, veliki pljesak zaslužen dobiti: Matija Merković u ulozi zeca / sina, Dajana Sloboda (patka / kćer), Tomislav Vojnić Mijatov (bačo / sluga), Bernardica Vojnić Mijatov (maćva), Ksenija Benčik (maćvina kćer), Ivan Benčik (kralj), Sanela Stantić (stara kraljica), Nataša Jakočević (keruša), Dragana Orčić (sluškinja), Nikola Stantić (neprijateljski kralj / pripovjedač), Marina Maksimović, Melanija Saulić, Marko Stantić (pripovjedači), Sandra Sedlak, Marina Crnković, Martina Crnković, Dajan Davčik, Saška Kopunović, Vedrana Kopilović (vile) te učenici VI. a razreda u ulozi statista.

Nakon kazališne predstave upriličena je izložba slika od slame u suradnji sa slamarkama HKPD »Matija Gubec« Tavanikut.

Julijana K.

Mobiteli

Bez mobitela se više jednostavno ne može. Dapače, mnogi imaju i više nego jedan »handy«, osobito na našim prostorima bivše, zajedničke države. U Hrvatskoj, primjerice, ima više mobitela nego stanovnika i zastupljenost iznosi čak 120 posto. Pojašnjenje je vrlo jednostavno. U želji za smanjenjem troškova telefoniranja prema drugim mrežama, mnogi imaju brojeve kod nekoliko operatera, pa tako dvije glavne mreže T-mobile i Vipnet imaju po 2.000.000 korisnika, a najnoviji treći operater Tele2 već solidnih 600.000 umreženih korisnika. Ni Srbija sa solidnih 109 posto ne zaostaje puno u masovnosti telefonomanije, ali ipak je Crna Gora neprikosnoveni vlasnik najveće brojke glede zastupljenosti s čak nevjerovatnih 168 posto. Bez svega se može, ali bez mobitela ne.

Euri

Navijači Hrvatske će svoju pivu, baš kao i svi ostali u Austriji, plaćati u eurima, a kako stvari stoje, mogli bi uskoro europskom zajedničkom valutom plaćati i izvan EU. U prilog tome govori posve nevjerovatan podatak kako su neke trgovine u SAD, tradicionalnoj postojbini američkog dolara, počele

primati euro kao sredstvo legitimnog plaćanja. Posrnuće dolara na tečajnim listama i snaga eura učinili su svoje. Za sve nas koji smo proživjeli brojne inflacije i devalvacije domaće valute to i nije neka vijest. Odavnina smo sve računali u »dojč« markama, a danas to radimo u eurima. I nikom ništa.

Moto žaba

Tajlandanin *Tongsai Bumroongtai* ima zbilja neobičnog kućnog ljubimca. Žabu koja umije voziti motor-kotač. U pitanju je, naime, ženska žaba pod imenom »Nong Oui«, koju je njezin današnji vlasnik pronašao prije devet mjeseci i uspio utrenirati za raznovrsne show egzibicije – poput »vožnje« igračkama motor kotača i kamiona na baterije.

Duhan

Kako stvari stoje, unatoč brojnim rigoroznim zakonskim regulativama i akcijama, ni bez duhana se ne može. Ne pomažu niti zastrašujuća predviđanja kako će do konca stoljeća čak milijardu ljudi životom platiti danak svom omiljenom poroku. Statistički pokazatelji govore kako je najveća koncentracija duhanskih ovisnika, njih 2/3, u samo deset zemalja ovoga svijeta. Od toga samo Kina zauzima 30 posto svjetskih pušača, te dodatnih 10 posto Indija, dvije najmnogoljudnije države globusa. U ovom nepopularnom klubu slijede još i: Indonezija, Rusija, SAD, Japan, Brazil, Bangladeš, Njemačka i Turska.

Kozmos

Čime će se jednoga dana plaćati u kozmosu ne znamo, kao što ne znamo hoće li biti inflacije ili promjene tečaja tada važeće valute. Ali zato znamo kako je pjesma Beatlesa »Across the Universe«, nedavno lansirana u kozmos elektroničkim putem. Poslije prvobitne radosti zbog pokušaja uspostavljanja neke buduće komunikacije s »nepoznatim formama života«, pojavili su se određeni strahovi zbog mogućeg negativnog efekta ovakvog načina prvotnog upoznavanja. Možda »Alieni« više vole Roling Stonese...

Pivo

Nabrajanje ove duhanske svjetske reprezentacije neumitno nas asocira na neko natjecanje, a predstojeće europsko nogometno prvenstvo gledat će, jamačno, i zbog njega popušiti kutije i kutije cigareta milijuni navijača – pušača. Kada im dimom osušena grla za-istu osvježavajući hmeljni napitak, morat će malo više zaući ruku u džep, jer austrijski domaćini najavljuju poskupljenja popularne pive. Opravdanje i obrazloženje stiže zbog poskupljenja cijene potrebitih sastojaka. Inače, Austrija se nalazi na trećem mjestu Euro ljestvice pivopija, iza Njemačke i Češke. Nakon susreta protiv Hrvatske vidjet će se tko može popiti više...

Miroslav Poljaković, kuhar

Bogato internacionalno iskustvo

Poslije četiri i pol godine na Cipru vratio se u Suboticu

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Glavni kuhar poznate subotičke pizzerije i restorana »Boss«, *Miroslav Poljaković Miki*, poslije nekoliko godina rada na egzotičnom otoku Cipru vratio se u svoj grad i svoje bogato kulinarско iskustvo odlučio utkati u gastronomsku ponudu poznatog jelovnika ovog nadaleko poznatog ugostiteljskog objekta. O kulinarsstvu današnjice i perspektivama »svijeta hrane«, kojim se bavi gotovo cijelog svog života, razgovarali smo jednog prijepodneva.

Krenimo od Cipra i pečalbarskog kuharskog iskustva. Gdje ste radili i na koji ste način unaprijedili profesionalnu nabrazbu?

Na Cipru sam proveo četiri i pol godine, a posljednje tri sam radio kao šef kuhinje u »Chesters Pubu«, danas najpoznatijem Pubu koji se nalazi u Limassolu. Radeći u ovom ekskluzivnom lokalu imao sam prilike steći brojna nova kulinarska saznanja i vještine, ali i otkriti tajne pripremanja mnogih jela.

No, korišteni današnjeg »kuhinjskog« majstorstva sežu u vrijeme najranijeg djetinjstva.

Još od malena sam volio provoditi vrijeme u kuhinji, a prve tajne kuhanja podjednako sam upijao od majke i oca, koji je pravi majstor

Kuharski spol

Osobno smatram muškarce boljim i predanijim kuharima, gledajući iz aspekta onih koji se ovim poslom profesionalno bave. Muškarci uvijek traže određeni izazov i žele se dokazivati.

za tzv. jela iz kotlića i često sam mu znao asistirati. Ipak, svoje prvo samostalno kompletno jelo pripremio sam u sedmom razredu osnovne škole na satu domaćinstva.

Što je uvjetovalo konačnu odluku o kuharskom životnom pozivu kojim se danas bavite?

Bio je to moj prvi kuharski posao u tadašnjoj pizzeriji u subotičkom tenis klubu, kada sam počeo shvaćati kako su ljudi zadovoljni mojim kulinarskim umijećem i da ono čime se bavim ima budućnost glede mog profesionalnog opredjeljenja. Dodatno, na moju odluku je u određenoj mjeri, utjecao i boravak u armiji, gdje sam također kuhao, iako isprva nisam bio raspoređen na tu dužnost, ali su poslije nekoliko mojih skuhanih jela inzistirali na mom premještanju u kuhinju.

Kako biste definirali suvremenog kuhara?

Teško je odrediti neku točnu definiciju, ali smatram kako se kvalitetan kuhar mora kontinuirano usavršavati i raditi na sebi. Svih proteklih godina, ali i danas, uvijek sam nastojao saznati nešto novoga, odlazio sam na brojne seminare i kuharske radionice glasovitih majstora kulinarsstva, snimao kamerom njihov rad i upijao dragocjena iskustva. Opet, bez marljivog rada, ljubavi i osjećaja prema kuhanju nema niti pravog gastronomskog efekta.

Na koji način, kao profesionalac, gledate na suvremene prehrambene navike i u kojoj su se mjeri one izmijenile u odnosu na prošla vremena?

Nekad je to bilo znatno revidirano i skućenije glede izbora namirnica po pojedinom dnevnom obroku. Istina, na selu je još uvijek to slučaj, ali u gradu su se navike vremenom promijenile, a samim tim je došla i veća »inspiriranost« potencijalnim sadržajem obroka.

Primjerice, nekad su obrocima isključivo dominirali meso i mesne preradevine, a danas se sve više jedu raznovrsne salate i nastoje se kombinirati u brojnim maštovitim varijacijama.

Koja su jela danas najpopularnija?

Uz već spomenute salate, još uvijek su iznimno popularne pizze u svakom pogledu, a sve se više traže i lagana jela od pilećih prsi. Naravno, u pripremi tzv. modernih aktualnih jela značajnu komponentu zauzimaju brojni umaci koji se sve više koriste, uz mnoštvo gamiranog povrća i raznovrsnih začinskih komponenata. Kod nas je tržište još uvijek nedovoljno razvijeno i teško se nabavljaju »egzotičniji« sastojci, što meni kao kuharu često zna predstavljati određeni problem, osobito kada bih želio širiti jelovnik i potencijalne gastronomske vidike.

Rađa li se kuhar, ili se to postaje vrijednim radom?

Mislim da se dobar kuhar postaje prije svega mukotrpnim radom i stalnom edukacijom, te usavršavanjem u svladavanju novih znanja i vještina. No, s druge strane, dobro znam kako se netko »može roditi da ne bude kuhar« i jednostavno nemati osjećaj za kuhanje. ■

Gurman

Nemam neko svoje posebno omiljeno jelo, jer sam i sam gurman i volim mnogo toga dobrog jesti. Možda bih u ovom trenutku izdvojio kinesku kiselo-ljuto juhu koja se nalazi na našem redovitom meniju.

Skijanje

Snježna kraljica 2008.

Danas, u petak 15. veljače, i u nedjelju, 17. veljače, Zagreb i Sljeme bit će u centru pozornosti svjetskog alpskog skijanja. Po prvi puta u povijesti Hrvatska će organizirati i mušku slalomska utrku, nakon što je ženski slalom već četvrtu godinu našao svoje mjesto u stalnom rasporedu

Svjetskog kupa. Dupli program započinje u petak u 15 sati prvom slalomskom utrkom skijašica, a drugi slalom je predviđen u 18 sati. Za nedjelju 17. veljače predviđena je muška slalomska utrka koja započinje prvom vožnjom u 10:15, a nastavit će se drugom vožnjom, koja bi trebala biti na programu od 13:15 sati. Za 17 sati je predviđena revijalna humanitarna utrka skijaških legendi, što će dodatno obogatiti atraktivni cjelodnevni program na Sljemeni, a očekuje se nastup *Janice Kostelić, Ingemara Stenmarka, Alberta Tombe, Bojana Križaja* i mnogih drugih velikana bijelog snježnog sporta.

Nogomet

Pripreme u tijeku

Nogometaši NK »Bačka« iz Subotice marljivo odraduju svoje zimske pripreme za nastavak sezone u Drugoj vojvodanskoj ligi, trenirajući na svom stadionu pokraj Somborske kapije. Prema riječima trenera *Miloša Cetine*, ove zime momčad nije otputovala nigdje zbog dobrih domaćih vremenskih uvjeta za rad, a dosad su odigrana dva prijateljska susreta. Protiv Zlatibor vode zabilježen je minimalan poraz (0-1), ali je u utakmici s Vinogradarom ostvarena minimalna pobjeda (1-0). Do početka proljetnog dijela prvenstva, koje započinje u drugom tjednu ožujka na domaćem travnjaku protiv Solunca iz Rastine, planirano je igranje još nekoliko prijateljskih kontrolnih susreta. Ambicije kluba su osigurati plasman u gornjem dijelu tablice i mjesto u budućoj reorganiziranoj ligi.

Košarka

Zagrebu kup Krešimira Čosića

Osvajanjem naslova pobjednika košarkaškog kupa Hrvatske, KK »Zagreb« je osvojio prvi trofej u svojoj povijesti. Pobjedom protiv

favorizirane momčadi Cibone (75-73) u finalnom susretu Final foura, pokal »Krešimir Čosić« našao se u rukama slavljenika iz zagrebačke četvrti Trnsko, predvođenih iskusnim stručnjakom *Željkom Pavličevićem*. Zanimljivo je istaknuti kako je finale kupa između Zagreba i Cibone bilo prvo zagrebačko finale kupa Hrvatske.

Rukomet

Pobjeda na startu

U prvom kolu drugog kruga Lige prvaka rukometaši hrvatskog šampiona Croatia osiguranja slavili su važnu pobjedu (29-23) protiv španjolske momčadi Portland San Antonia. Susret u zagrebačkom Domu sportova pobudio je veliki interes publike, a nekoliko stotina navijača je čak ostalo ispred ulaznih vrata. Posve razumljivo, jer su za protivničku momčad nastupali najbolji hrvatski i svjetski igrač *Ivano Balić*, te sadašnji i nekadašnji hrvatski reprezentativci *Davor Dominiković* i *Valter Matošević*. ■

15. veljače 2008.

Ladislav Mamužić, predsjednik biciklističkog kluba »Spartak Vetzavod«

Rezultati dugogodišnjeg rada

Trojica subotičkih biciklista konkuriraju za jedno olimpijsko mjesto

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Povod razgovoru je ispunjenje olimpijske norme trojice subotičkih biciklista. Što to praktički znači i tko će od njih predstavljati svoju zemlju i grad na OI u Pekingu?

Znakovito je kako su čak tri biciklista rođena u Subotici, od kojih neki danas voze za druge ekipe, uspjeli biti i službeno registrirani kao potencijalni kandidati za odlazak na Olimpijske igre. To su: Zsolt Der, Josip Dulić i Gabor Kasza. Tko će i konačno nastupiti u Pekingu još uvijek nije poznato. **Koji rezultat je potrebno ostvariti za stjecanje statusa olimpijskog kandidata?**

Prije svega je potrebno ispuniti olimpijsku normu, koja podrazumijeva osvajanje naslova državnih prvaka, pobjede na nekim etapnim utrckama, koje se boduju za međunarodnu biciklističku federaciju i osvajanje tzv. UCI bodova, odnosno istoimene norme.

Koliko natjecatelja u biciklističkom sportu će predstavljati Srbiju na Olimpijadi?

Državne boje na predstojećim OI branit će dva natjecatelja, od koji je jedan za sada siguran. U pitanju je Ivan Stević, koji trenutačno vozi za momčad »Toyote« u SAD, a drugi

olimpijac će biti izabran između navedene trojice Subotičana.

Što je, pokraj ove olimpijske selekcije, najveći uspjeh subotičkog biciklizma u posljednjih nekoliko godina?

Bilo je dosta lijepih i značajnih rezultata, ali je ono što je Gabor Kasza uspio napraviti prošle godine jednostavno nadilazi sve ostale domete subotičkog biciklizma. On je, naime, uspio objediniti titule državnog prvaka u sljedećim disciplinama: drumska vožnja, vožnja na kronometar, u kriterijumskoj vožnji i na koncu, u brdskoj vožnji. Tako nešto nitko s naših prostora nije nikad uspio niti u bivšoj zajedničkoj državi.

Pa i pokraj svega, on nije prvi kandidat za odlazak na OI?

U pitanju je ipak mladi natjecatelj koji ima svega devetnaest godina i pred njim je zasigurno blistava biciklistička karijera, ali u ovom trenutku stanovitu prednost glede odlaska na OI ima Zsolt Der, koji, kao senior, ima znatno više tzv. UCI bodova.

U čemu je najveća zasluga ovih lijepih rezultata biciklističkog sporta na subotičkom prostoru?

Ovaj zbilja lijepi rezultat plod je dugogodišnjeg angažmana ljudi u

našem klubu, jer niti jedan veći uspjeh ne može doći preko noći. U tu svrhu smo uspjeli iškolovati četiri trenera koji posjeduju i međunarodne trenerske licencije i koji danas rade s određenim kategorijama natjecatelja. Također i grad Subotica je na određeni način shvatila biciklistički potencijal, te su i ulaganja u ovaj sport veća.

Koliko natjecatelja broji biciklistički klub »Spartak Vetzavod«?

U klubu danas trenira dvadesetak biciklista-natjecatelja, što je i optimalan broj, jer više i ne bi mogao financijski uzdržavati. Opet, na utrke idemo s najviše pet do šest natjecatelja.

Kako se odvija pripremni proces tijekom zimskog razdoblja?

Već godinama ostvarujemo dobru suradnju s klubom dizača tegova i tjelesnu pripremu tijekom zime obavljamo u njihovim prostorima. Glede ostalih dodatnih aktivnosti,

poput plivanja ili klizanja, i to uspijevamo osigurati našim natjecateljima.

Zima se polagano bliži kraju i slijedi početak nove natjecateljske sezone. Gdje će biti start?

Već trećeg ožujka Gabor Kasza će sudjelovati na međunarodnoj utrci u Trstu (Italija), odmah zatim slijedi »Istarska magistrala« u Poreču (Hrvatska) i potom slijedi nastup na »Memorijalnoj utrci kralja Nikole« u Crnoj Gori.

Kakav je osjećaj biti na čelu kluba koji je, u ovom trenutku, zaslužan za stvaranje čak tri respektabilna državna reprezentativca u biciklizmu?

Osjećaj je zbilja lijep, osobito ako uzmemo u obzir kako od desetorice članova državne reprezentacije čak trojica potječu iz Subotice, iz našeg kluba, a na teritoriju Srbije aktivno djeluje nekih četrdeset klubova. ■

Osobno usavršavanje

Tijekom ljeta sudjelovat ću na stručnom seminaru i kursu za međunarodne biciklističke suce u Švicarskoj, a to je poslije dvadeset godina prvi puta kako je naša država dobila priliku delegirati jednog svog suca.

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

	BRICA KREBLJE- NIJE	DRŽAVNA BLAGAŽNA JATE	DICIM	SIRNIKOM U RUČI	ZAGORSKI ODVJETNIK		"ŠKOLA"	USKOPJE- NIJE	"MALA "LO- RAMPE" ILI "ERO S CNOGA SVUFTA"	PODZEMNI GLADAVAC	STUBIŠTE	KATARINA IVANOVIĆ	MARKA RAČUNALA
BISERNA TVAR						ZAVOJ ŠKOTA							
KRIMINALISTIČKI ROMAN ILI FILM							POVEŠTA ZA JELOM, TEK OSJEK						
RADIJ			POVIK ZA TJERANJE KOMORI TURČIN IZ ANKARE			PLESA I OVNOZI ULOGAR ZA UPRANAK						AUSTRIJA AYMER	
KRAJ U "DINAMU" BELOJI													
PRIREDILA REDAKCIJA EMIGMATSKOG TJEDNIKA "KVISKOTEKE"	VEŠTA KRIŽALJKE S KLJUČEM	BLIFKA II BAVAR SKOJ JEKA OD- FK/POKR					GLUMAC BITORAJAC TELEFON STAV					IMPIER INDUSKO SELO ŠPIJSKI HROMOLJA	
OTOK S ONTSLJLM				VELIKA LOPATA DAN DONACIJA									UKUETNIK
ENGLJSKI KNU ŽEVA- NIK HERRERT					JUTRANJE STARO- GIČKO JEDNO GLAZBULO								
BKEČEVI JEDNO- CINKE									TURSKA POREZNA DESETINA SLIDNIK				
SREDIJEZEM- NI GRM, RODI MA GRUJANA							PRVO S. OVO SREDIŠTE VRITNJE			EKSPLOZIV TROJIL BIVSI NOG- VRATAR DABAJEV			
ČUVEN RINGSKI PO- VJESNICAR						ROD. TV SF- RIJA O NA LOALITIM DELINK- VENT MA	OKRETAJI POSJED						
SREDIŠTE VRITNJE			PHISASL RASIZMA ELFNI ZGB. KVART								SPORTSKA VEČETA RUSKA BAJKA		
"GRAM"		TENISAČ ALAM CHATEAU BRIANDOVA PRICA						FILOZOF SKI POJAM PUSČANI PRVI				TONA SIN ALKE VUICE	
BAZVOJ													STARI SLAVEN
TURSKI POVEŠTIL- ČAR K. J. L- TURF NEVIZACE					TV NOV- NARKA SVETIL ŽELJKO TERVAN				SEKSI G. UM CA REID LENNON- VA YOKO				
SLOVENSKI SKLADA- TEL ALO. Z				ŽEBRONJA KOZLA ABECEDA						IZRAVAN MUSK FOTOMAN IVAN WESTERWID			
ČOVJEK KLEMPAVIH USUJU KLEMPA- VAC							JEDINI PRIMJERAK ČEŠKA ITALIA						
RUJKA UNEBE U					BOLEŠNI LAZILJIVO								

RJEŠENJE KRIŽALJKE

Cjenik reklamnog prostora

POSLEDNJA STRANA / KOLOR

	iznos	iznos sa PDV
cijela strana	6.000 din	7.080,00 din
1/2	3.600 din	4.248,00 din
1/4	2.000 din	2.360,00 din

DRUGA I PREPOSLEDNJA STRANA / KOLOR

	iznos	iznos sa PDV
cijela strana	5.000 din	5.900 din
1/2	3.000 din	3.540 din
1/4	1.700 din	2.040 din

UNUTARNJE STRANE / KOLOR

	iznos	iznos sa PDV
cijela strana	4.000 din	4.720,00 din
1/2	2.400 din	2.832,00 din
1/4	1.360 din	1.604,80 din
1/6	950 din	1.121,00 din
1/12	600 din	708,00 din

Iskoristite popuste!

Za vezane oglase u 4 ili više brojeva odobravamo popust od 20%. SPECIJALAN POPUST ZA GODIŠNJI UGOVOR O REKLAMIRANJU.

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila
- Najpovoljnije osiguranje imovine, tvrtke, kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje transporta
- Osiguranje nezgoda, obvezna i sva imovinska osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete
- Postanite i Vi član velike obitelji "Croatia osiguranja" D.D. iz Zagreba

"Milenijum osiguranje" A.D. Beograd - Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon: +381 (24) 555-867 i 552-406
E-mail: mios@tippnet.co.yu
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

**PETAK
15.2.2008.**

06.40 - Najava programa
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
08.35 - Vijesti
08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Ponos Ratkajevih, serija
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Overland 8: Ponovno otkrivanje Amerike 2.
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.35 - Mala gospodica
13.25 - Dan za danom, mozaično-zabavna emisija
14.30 - Vijesti
14.45 - Glas domovine
15.10 - Znanstvena petica
15.40 - Drugo mišljenje
16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.15 - Hrvatska uživo
17.20 - Iza ekrana
17.50 - Garaža
18.30 - Ponos Ratkajevih, serija
19.30 - Dnevnik
20.15 - Michael Palins New Europe, dokumentarna serija
21.15 - Dobre namjere, serija
22.05 - Poslovni klub
22.40 - Paparazzi 2., dokumentarna serija
23.35 - Poslovne vijesti
23.45 - Lica nacije
00.25 - Vijesti iz kulture
00.35 - Vijesti
00.50 - Zvezdane staze 2.
01.35 - Filmski maraton: Forever Lulu, film
03.00 - Filmski maraton: Razgovor s atentatorom, američki film
04.20 - Oprah show
05.00 - Garaža
05.30 - Mala gospodica
06.15 - Poslovni klub
06.45 - Znanstvena petica
07.15 - Iza ekrana

06.40 - Najava programa
06.45 - Patak Frka, crtana serija
07.10 - Šaolinski obračun
07.35 - Igrana serija za djecu
08.00 - Žutokljunac:
09.00 - Učilica
09.10 - Veliki odmor:
10.00 - Razmažena djeca, film
11.30 - Brisani prostor
12.15 - City folk
12.45 - Muslimani u Europi
13.15 - Šaolinski obračun

13.25 - Veliki odmor
14.15 - Snow Queen Trophy - emisija (1. dio)
14.45 - Snow Queen Trophy - slalom (Ž), 1. vožnja
15.45 - Snow Queen Trophy - emisija (2. dio)
16.05 - Županijske panorame
16.25 - Zvezdane staze: Nova generacija 2., serija
17.10 - Prijatelji 4., humoristična serija
17.30 - Snow Queen Trophy - emisija (3. dio)
17.50 - Snow Queen Trophy - slalom (Ž), 2. vožnja
18.50 - Snow Queen Trophy - emisija (4. dio)
19.17 - Beverly Hills 1., serija
19.59 - Sve u šesnaest
20.20 - Wimbledon, film
22.00 - Vijesti na Drugom
22.15 - Inspektor Lynley 5., mini-serija
23.50 - Lovci na natprirodno 2., serija
00.40 - CD LIVE
01.25 - TV raspored

07.00 Šaljivi kućni video
07.20 Medvjedić dobra srca
07.45 Ninja kornjače FFWD
08.10 Jagodica Bobica
09.00 Nova Iova, TV igra
10.55 Svi vole Raymonda
11.20 Ružna ljepotica, serija
12.05 Zauvijek susjedi, serija
12.40 Vijesti
12.55 Obiteljske tajne, igrani film
14.20 Frankie i Johnny, igrani film
16.15 Lude 70-e, serija
16.45 Cosby show, serija
17.10 Svijet prema Jimu, serija
17.35 Vijesti
17.45 Kralj Queensa, serija
18.10 Svi vole Raymonda
18.40 Zauvijek susjedi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
19.50 10 do 8, informativna emisija
20.00 Frankenfish, igrani film
21.30 Kobno izgaranje, igrani film
23.00 Vijesti
23.15 Teksaški masakar motornom pilom, film
00.50 Pomračenje, igrani film
02.25 Lijepe i ambiciozne, serija
03.10 Kraj programa

06.25 Everwood, serija (R)
07.20 Montecristo, telenovela
08.10 Looney tunes

08.40 Spužva Bob Skockani
09.05 Sudnica, show
09.30 Korak po korak, humoristična serija (R)
10.00 Puna kuća, serija (R)
10.25 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
10.50 Dadilja, serija (R)
11.20 Rat u kući, humoristična serija (R)
11.45 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
12.15 Vijesti
12.20 Eksploziv, magazin (R)
12.35 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
13.00 Everwood, serija
13.55 Magnum, akcijska serija
14.45 Cobra 11, serija
15.40 Korak po korak, humoristična serija
16.05 Puna kuća, serija
16.35 Pod istim krovom, humoristična serija
17.05 Dadilja, humoristična serija
17.30 Rat u kući, humoristična serija
18.00 Večera za 5, lifestyle emisija
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.30 Zabranjena ljubav
20.00 Sve je cool, igrani film, kriminalistička komedija
22.05 Hladan čelik, igrani film, akcijski triler
23.45 Vijesti
23.55 Na tajnom zadatku, igrani film, triler
01.40 Kunolovac, kviz
03.40 Samo nebo zna, film, fantastična komedija (R)

**SUBOTA
16.2.2008.**

07.35 - Najava programa
07.55 - Vijesti
08.05 - Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Posljednji sumrak, film
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.20 - Kućni ljubimci
10.50 - Meta, emisija za branitelje
12.00 - Dnevnik
12.30 - Mala gospodica
13.20 - Potrošački kod
13.55 - Prizma, multinacionalni magazin
14.40 - Duhovni izazovi
15.05 - Reporter
16.15 - Euromagazin
16.45 - Vijesti
17.00 - Svirci moji, zabavno-glazbena emisija

17.35 - Škrinja: Srce
18.35 - TV Bingo show
19.15 - Loto 7/39
19.30 - Dnevnik
20.15 - Show 69
21.05 - Ususret Dori 2008 (2/2)
22.40 - Vijesti
22.50 - Vijesti iz kulture
23.00 - Filmski klub: Telefon, američki film
00.40 - Filmski maraton: Granica smrti, finko-štvedsko-njemački film
02.25 - Filmski maraton: Paranoja, američki film
04.05 - Show 69
04.50 - Mala gospodica, telenovela
05.35 - Reporter
06.40 - Potrošački kod
07.10 - Euromagazin

07.00 - TV vodič
07.40 - Ljubav u zaleđu, serija
08.25 - Žutokljunac
09.25 - Disneyjevi crtići: Miki i prijatelji
09.45 - Disneyjevi crtići: Mala sirena
10.15 - Najbolje godine, serija
11.05 - Tree Hill 4., serija
11.50 - Briljanteen
12.45 - Auto-magazin
13.20 - Dobre namjere, serija
14.05 - Dobre namjere, serija
14.55 - Filmski klasici - ciklus Marilyn Monroe: River of no Return (Rijeka bez povratka), američki film
16.25 - Košarka, NLB liga: Cibona - Split, prijenos
18.20 - Sportska reportaža
18.30 - Snow Queen Trophy - emisija uoči ždribe
18.45 - Snow Queen Trophy - javni ždribe
19.15 - Snow Queen Trophy - emisija
19.35 - Petar Pan i gusari
20.00 - Snow Queen Trophy: Temptations and Supremes, prijenos koncerta
21.20 - Clan of the Cave Bear (Pleme Špiljskog Medvjeda), američki film
23.00 - Sportske vijesti
23.15 - Čansonfest - Kastav 2007.
00.20 - Dobro ugođena večer: Najbolje od Mauricea Bédarta (2.dio)
01.15 - TV raspored

06.35 Zločko, crtana serija

07.00 Power Rangers Mystic Force, serija
07.20 Tomica i prijatelji
08.10 Yu-Gi-Oh GX
08.35 Ninja kornjače FFWD
09.00 Nova Iova, TV igra
11.00 Novac, business magazin
11.25 Automotiv, auto moto magazin
11.55 Lude 70-e, serija
12.25 Jane Doe: čvrsta veza, igrani film
13.55 Nora Roberts: Nebo nad Montanom, igrani film
15.30 Večernja škola - EU
16.30 Lud, zbunjen, normalan, serija
17.05 Vijesti
17.15 Kod Ane, kulinarski show
18.00 Nad lipom 35, hum. glazbeni show
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Prašćić Babe, igrani film
21.35 Pearl Harbor, igrani film
00.25 Apollo 13, igrani film
02.40 Ničija zemlja, igrani film
04.15 Lijepe i ambiciozne
05.00 Kraj programa

07.00 Zvijezde Ekstra: 101 nadobudni početak, zabavna emisija (R)
07.50 Dan D, serija
08.20 Ulica Sezam
09.25 Zabranjena ljubav, (pet epizoda) (R)
11.45 Policajac s Petlovog brda, dramska serija
12.35 Lutrija života, serija
13.30 Vijesti uz ručak
13.35 Krojač Paname, film, triler
15.25 Pljačka, igrani film, triler (R)
17.30 Zvijezde Ekstra: Tajne zvezdanog mršavljenja, zabavna emisija
18.30 Vijesti
19.00 Žuta minuta, zabavna emisija
20.00 Četiri brata, igrani film
21.45 Opasna zona, igrani film, akcijski triler
23.30 Hladan čelik, igrani film, akcijski triler
01.05 Kunolovac, kviz
03.05 Na tajnom zadatku, igrani film, triler (R)

**NEDJELJA
17.2.2008.**

07.45 - TV kalendar
08.00 - Vijesti

08.10 - Završnica 4. međunarodnog natjecanja Antonio Janigro (1.dio)
10.00 - Vijesti
10.20 - Hrvatska kulturna baština: Zagrebački kolodvori
10.40 - Slonovski dnevnik: Ostati siroče tek je početak 2
11.35 - Jelovnici izgubljenog vremena
12.00 - Dnevnik
12.27 - Mali savjeti za poljoprivrednike
12.30 - Plodovi zemlje
13.25 - Split: More
14.00 - Nedjeljom u dva
15.02 - Kulturni info
15.10 - Mir i dobro
15.45 - Opera box
16.15 - Vijesti
16.30 - Lijepom našom: Krapina (1/2)
17.20 - Uzmi ili ostavi, TV igra
18.00 - Na domaćem terenu
19.15 - Loto 6/45
19.30 - Dnevnik
20.15 - 1 protiv 100, kviz
21.15 - »VEČERNJAKOV EKRAN 2008.« - dodjela godišnje nagrade
22.50 - Tužni bogataš, serija
23.40 - Vijesti
23.50 - Vijesti iz kulture
00.00 - Ciklus francuskog filma: Paltoquet
01.30 - Nedjeljom u dva
02.30 - Slonovski dnevnik: Ostati siroče tek je početak 2
03.20 - Skica za portret
03.25 - Opera box
03.55 - Lijepom našom: Krapina (1/2)
04.40 - Plodovi zemlje
05.25 - Split: More
05.55 - Glas domovine
06.20 - Drugo mišljenje

07.00 - TV vodič
07.15 - Lilo i Stitch
07.35 - Lilo i Stitch
08.05 - Dječje filmsko jutro: Tajna starog tavana
09.30 - Snow Queen Trophy - emisija (1. dio)
10.00 - Snow Queen Trophy - slalom (M), 1. vožnja
10.50 - Snow Queen Trophy - emisija (2. dio)
11.00 - Misa - izravni prijenos
12.00 - Biblija
12.10 - Slikovnica
12.45 - Snow Queen Trophy - emisija (3. dio)
13.05 - Snow Queen Trophy - slalom (M), 2. vožnja

14.00 - Snow Queen Trophy - emisija (4. dio)
14.20 - CD LIVE
15.05 - Stara gundala 2, film
16.40 - Snow Queen Trophy - utrka legendi
18.20 - Čudom preživjeli: Spas od lavina
19.10 - Sportska popuna
19.30 - Magazin Lige prvaka
20.05 - Ubojite kućanice, serija
20.30 - Talijanska ili španjolska nogometna liga, 1. poluvrijeme
21.20 - Sportske vijesti
21.30 - Talijanska ili španjolska nogometna liga, 2. poluvrijeme
22.25 - Direkt
22.55 - Dokutka - Rajko Grlić: Žestoke priče - Rajkov brudet
23.40 - Emisije o kulturi
00.10 - TV raspored

06.35 Zločko, crtana serija
07.00 Power rangers Mystic Force, serija
07.20 Tomica i prijatelji
08.10 Ninja kornjače FFWD
08.35 Yu-Gi-Oh GX
09.00 Djevojke s Beverly Hillsa, serija
09.25 U sedmom nebu, serija
10.10 Kuća na plaži, serija
10.55 Smallville, serija
11.40 Čarobnice, serija
12.30 Frikovi, serija
13.20 Istraživači, igrani film
15.05 Apollo 13, igrani film
17.30 Vijesti
17.40 Prašćić Babe, igrani film
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Nad lipom 35, show
21.15 Babe: Prašćić u gradu, igrani film
23.00 Red carpet, showbiz magazin
00.15 Svi mrže Chrisa, serija
00.35 Džin i čokolada, film
02.20 Red carpet, showbiz magazin
03.30 Svi mrže Chrisa, serija
03.50 Kraj programa

08.00 Policajac s Petlovog brda, dramska serija (R)
08.50 Lutrija života, serija (R)
09.40 Blicanke, serija
10.05 Ulica Sezam
11.10 Fairytopia 3: Čarolija duge, igrani filmovi, animirani
12.25 Ne daj se, Nina!, humorna drama (R)

13.15 Bibin svijet, serija (R)
13.55 Vijesti uz ručak
14.00 Roxanne, film, komedija
15.50 Za ljubav je potrebno dvoje, film, komedija
17.20 Odred za čistoću, zabavna emisija
17.50 Ekkluziv, magazin
18.30 Vijesti
19.00 Salto, zabavna emisija
20.00 CSI Miami, serija
20.50 Stvorenja, znanstveno-fantastična serija
21.40 Kad jaganjci utihnu, film
23.50 Doktorici smrti, serija
00.40 Kunolovac, kviz

**PONEDJELJAK
18.2.2008.**

06.40 - Najava programa
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Ponos Ratkajevih, serija
10.00 - Vijesti
10.15 - Overland 8: Ponovno otkrivanje Amerike 2. - Bolivija i čile
11.15 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.35 - Mala gospodica
13.25 - Dan za danom, emisija
14.30 - Vijesti
14.45 - Treća dob, emisija za umirovljenike
15.35 - Bračka priča, dok. film
16.15 - Hrvatska uživo
17.25 - Hrvatska uživo - Vijesti
17.30 - Danas na Zagrebačkoj burzi
17.40 - Najslabija karika, kviz
18.30 - Ponos Ratkajevih, serija
19.30 - Dnevnik
20.15 - Latinica
21.50 - Na posebnom zadatku: Cipar
22.20 - Poslovne vijesti
22.30 - Otvoreno
23.15 - Vijesti
23.25 - Vijesti iz kulture
23.35 - Na rubu znanosti
00.25 - Zvezdane staze: Nova generacija 2., serija
01.10 - Stažist 5. serija
01.40 - Završni udarac, serija
02.25 - Overland 8: Ponovno otkrivanje Amerike 2. - Bolivija i čile
03.20 - Emisija iz kulture
03.35 - Latinica
05.05 - Mala gospodica
05.50 - Treća dob, emisija za umirovljenike

06.55 - Patak Frka, crtana serija
07.20 - Šaolinski obračun
07.45 - Moj život na farmi, dok. serija za djecu
08.00 - Žutokljunac:
09.00 - Učilica
09.10 - Veliki odmor:
10.00 - Corto Maltese: Tajni sud arkana, francusko-talijansko-luksemburški film
11.40 - Jack i Bobby, serija
12.25 - Ed 4., serija
13.10 - Šaolinski obračun
13.30 - Veliki odmor
14.20 - Patak Frka, crtana serija
14.40 - TOP 40
15.25 - Stažist 5. serija
15.50 - Županijske panorame
16.20 - Zvezdane staze: Nova generacija 2., serija
17.10 - McLeodove kćeri 3.
18.00 - Prijatelji 4., serija
18.25 - Vijesti na Drugom
18.45 - Petar Pan i gusari
19.15 - Beverly Hills 1., serija
19.59 - Sve u šesnaest
20.20 - Završni udarac, serija
21.10 - Vijesti na Drugom
21.30 - Bitange i princeze 4., humoristična serija
22.10 - Zlatna kopačka
22.55 - Malice, američki film
00.40 - McLeodove kćeri
01.25 - TV raspored

06.55 Šaljivi kućni video
07.20 Yu-Gi-Oh GX
07.45 Ninja kornjače FFWD
08.10 Jagodica Bobica
09.00 Nova lova, TV igra
11.00 Ružna ljepotica, serija
11.55 Zauvijek susjedi, serija
12.30 Vijesti
12.45 Moj prijatelj Rex, film
14.20 Babe: Prašćić u gradu, film
16.00 Lude 70-e, serija
16.25 Cosby show, serija
16.55 Svijet prema Jimu, serija
17.25 Vijesti
17.35 Kralj Queensa, serija
18.05 Svi vole Raymonda
18.30 Zauvijek susjedi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
19.50 10 do 8, informativna emisija
20.00 Danteov vrh, igrani film
21.55 Uvod u anatomiju, serija
22.50 Labirint zločina, serija
23.45 Vijesti
00.00 Nikita, serija
00.50 JAG, serija
01.35 Dva metra pod zemljom
02.30 Zima jednog lava, film
04.30 JAG, serija
05.15 Kraj programa

06.00 Everwood, serija (R)
06.50 Montecristo, telenovela
07.45 Looney tunes
08.10 Spužva Bob Skockani
08.35 Sudnica, show
09.05 Korak po korak, (R)
09.30 Puna kuća, serija (R)
10.00 Pod istim krovom, (R)
10.25 Dadija, serija (R)
10.50 Rat u kući, serija (R)
11.20 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
11.50 Vijesti
11.55 Ekkluziv, magazin (R)
12.35 Zabrana ljubav, (R)
13.00 Everwood, serija
13.55 Magnum, akcijska serija
14.45 Cobra 11, serija
15.40 Korak po korak, serija
16.05 Puna kuća, serija
16.35 Pod istim krovom, humoristična serija
17.05 Dadija, humoristična serija
17.30 Rat u kući, serija
18.00 Večera za 5, lifestyle emisija
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.05 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija
19.30 Zabrana ljubav
20.00 CSI: Miami, serija
20.50 Stvorenja, znanstveno-fantastična serija
21.40 Potkupljivač, igrani film, akcijski triler
23.35 Vijesti
23.50 Dani straha, serija
00.35 Kunolovac, kviz

**UTORAK
19.2.2008.**

06.40 - Najava programa
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
08.35 - Vijesti
08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Mali savjeti za poljoprivrednike
09.10 - Ponos Ratkajevih, serija
10.00 - Vijesti
10.15 - Overland 8: Ponovno otkrivanje Amerike 2.
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.35 - Mala gospodica
13.25 - Dan za danom, mozaično-zabavna emisija
14.30 - Vijesti
14.45 - Među nama
15.35 - Kazališna naiva: Šjora File, emisija pučke i predajne kulture
16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
17.25 - Hrvatska uživo - Vijesti

17.30 - Danas na Zagrebačkoj burzi
 17.40 - Najslabija karika, kviz
 18.30 - Ponos Ratkajevih, serija
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - Globalno sijelo
 20.50 - Dobre namjere, serija
 21.40 - Pola ure kulture
 22.10 - Poslovne vijesti
 22.25 - Otvoreno
 23.10 - Vijesti
 23.20 - Vijesti iz kulture
 23.30 - Drugi format
 00.20 - Zvezdane staze: Nova generacija 2., serija
 01.05 - Stažist 5. serija
 01.25 - Film
 03.00 - Overland 8: Ponovno otkrivanje Amerike 2.
 03.50 - Oprah show
 04.35 - Pola ure kulture
 05.05 - Mala gospodica
 05.50 - Među nama

06.50 - Najava programa
 06.55 - Patak Frka, crtana serija
 07.20 - Šaolinski obračun
 07.45 - Moj život na farmi, dok. serija za djecu

08.00 - Žutokljunac:
 09.00 - Učilica
 09.10 - Veliki odmor:
 10.00 - Summer with the Ghosts, kanadsko-austrijski film
 11.25 - Fotografija u Hrvatskoj
 11.40 - Jack i Bobby, serija
 12.25 - Ed 4., serija
 13.10 - Šaolinski obračun
 13.30 - Veliki odmor
 14.15 - Patak Frka, crtana serija
 14.40 - TOP 40
 15.25 - Stažist 5. serija
 15.50 - Županijske panorame
 16.20 - Zvezdane staze: Nova generacija 2., serija

17.10 - McLeodove kćeri 3.
 18.00 - Prijatelji 4., serija
 18.25 - Vijesti na Drugom
 18.45 - Petar Pan i gusari
 19.15 - Beverly Hills 1., serija
 19.59 - Sve u šesnaest
 20.20 - Nogometna Liga prvaka - emisija

20.37 - Nogometna Liga prvaka: Liverpool - Inter, 1. poluvrijeme
 21.35 - Vijesti na Drugom
 21.45 - Nogometna Liga prvaka: Liverpool - Inter, 2. poluvrijeme
 22.35 - Nogometna Liga prvaka - emisija i sažeci
 23.10 - Braća i sestre, serija
 23.55 - Zločinački umovi 2.
 00.50 - McLeodove kćeri

06.55 Šaljivi kućni video
 07.20 Yu-Gi-Oh GX
 07.45 Ninja kornjače FFWD
 08.10 Jagodica Bobica
 09.00 Nova lova, TV igra
 11.00 Ružna ljepotica, serija
 11.55 Zauvijek susjedi, serija
 12.30 Vijesti
 12.45 Priča Ivane Trump, film
 14.20 Danteov vrh, igrani film
 16.00 Lude 70-e, serija
 16.25 Cosby show, serija
 16.55 Svijet prema Jimu, serija
 17.25 Vijesti
 17.35 Kralj Queensa, serija
 18.05 Svi vole Raymonda
 18.30 Zauvijek susjedi, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 19.50 10 do 8, informativna emisija
 20.00 Upoznajte Joea Blacka, igrani film
 23.05 Pod nož, serija
 00.00 Vijesti
 00.15 Nikita, serija
 01.05 JAG, serija
 01.55 Na rubu zakona, serija
 02.40 Pucanj, igrani film
 04.15 JAG, serija
 05.00 Kraj programa

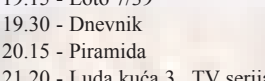

06.25 Everwood, serija (R)
 07.20 Montecristo, telenovela
 08.10 Looney tunes
 08.40 Spužva Bob Skockani
 09.05 Sudnica, show
 09.30 Korak po korak, serija (R)
 10.00 Puna kuća, serija (R)
 10.25 Pod istim krovom, (R)
 10.50 Dadija, serija (R)
 11.20 Rat u kući, serija (R)
 11.45 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 12.15 Vijesti
 12.20 Eksploziv, magazin (R)
 12.35 Zabranjena ljubav, (R)
 13.00 Everwood, serija
 13.55 Magnum, akcijska serija
 14.45 Cobra 11, serija
 15.40 Korak po korak, serija
 16.05 Puna kuća, serija
 16.35 Pod istim krovom, serija
 17.05 Dadija, serija
 17.30 Rat u kući, serija
 18.00 Večera za 5, lifestyle emisija
 18.30 Vijesti
 18.55 Eksploziv, magazin
 19.05 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija
 19.30 Zabranjena ljubav
 20.00 Bibin svijet, serija
 20.40 Osvoji ljubav, igrani film, romantična komedija
 22.15 CSI, serija
 23.05 Vijesti
 23.20 Dani straha, serija
 00.10 Kunolovac, kviz

SRIJEDA 20.2.2008.

06.40 - Najava programa
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 08.35 - Vijesti
 08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Ponos Ratkajevih, serija
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Overland 8: Ponovno otkrivanje Amerike 2.
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Mala gospodica
 13.25 - Dan za danom, mozaično-zabavna emisija
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Riječ i život, religijski program
 15.35 - Eko zona
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.25 - Danas na Zagrebačkoj burzi
 17.35 - Najslabija karika, kviz
 18.25 - Ponos Ratkajevih, serija
 19.15 - Loto 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - Piramida
 21.20 - Luda kuća 3., TV serija
 21.55 - Hrvatska kulturna baština
 22.10 - Poslovne vijesti
 22.25 - Otvoreno
 23.10 - Vijesti
 23.20 - Vijesti iz kulture
 23.25 - Kulturni info
 23.30 - Scientia Croatica - znanstveni forum
 00.20 - Zvezdane staze: Nova generacija 2., serija
 01.05 - Stažist 5. serija
 01.30 - Zakon i red: Odjel za žrtve 8., serija
 02.15 - Zakon i red: Zločinačke nakane, serija
 03.00 - Overland 8: Ponovno otkrivanje Amerike 2.
 03.50 - Oprah show
 04.35 - Eko zona
 05.05 - Mala gospodica
 05.50 - Riječ i život, religijski program

06.55 - Patak Frka, crtana serija
 07.20 - Šaolinski obračun
 07.45 - Moj život na farmi, dok. serija za djecu
 08.00 - Žutokljunac:
 09.00 - Učilica
 09.10 - Veliki odmor:
 10.00 - Prijenos sjednica Hrvatskog sabora
 13.35 - Veliki odmor
 14.25 - Patak Frka, crtana serija

06.40 - Najava programa
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 08.35 - Vijesti
 08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Ponos Ratkajevih, serija
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - The Other Side of Burka, dokumentarni film
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Mala gospodica
 13.25 - Dan za danom, mozaično-zabavna emisija
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Trenutak spoznaje
 15.35 - Zadarski barkajoli, dokumentarni film
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.30 - Danas na Zagrebačkoj burzi
 17.40 - Najslabija karika, kviz
 18.30 - Ponos Ratkajevih, serija
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - 1 protiv 100, kviz

14.50 - Pustolovine Marka i Goge, crtana serija
 15.20 - Stažist 5., serija
 15.50 - Županijske panorame
 16.20 - Zvezdane staze: Nova generacija 2., serija
 17.10 - McLeodove kćeri 3.
 18.00 - Prijatelji 4., serija
 18.25 - Vijesti na Drugom
 18.45 - Petar Pan i gusari
 19.15 - Beverly Hills 1., serija
 19.59 - Sve u šesnaest
 20.20 - Nogometna Liga prvaka - emisija
 20.37 - Nogometna Liga prvaka: Arsenal - Milan, 1. poluvrijeme
 21.35 - Vijesti na Drugom
 21.45 - Nogometna Liga prvaka: Arsenal - Milan, 2. poluvrijeme
 22.35 - Nogometna Liga prvaka - emisija i sažeci
 23.10 - Zakon i red: Odjel za žrtve 8., serija
 23.55 - Zakon i red: Zločinačke nakane, serija
 00.40 - McLeodove kćeri

06.55 Šaljivi kućni video
 07.20 Yu-Gi-Oh GX
 07.45 Ninja kornjače FFWD
 08.10 Jagodica Bobica
 09.00 Nova lova, TV igra
 11.00 Ružna ljepotica, serija
 12.00 Zauvijek susjedi, serija
 12.40 Vijesti
 12.55 Upoznajte Joea Blacka, igrani film
 16.00 Lude 70-e, serija
 16.25 Cosby show, serija
 16.55 Svijet prema Jimu, serija
 17.25 Vijesti
 17.35 Kralj Queensa, serija
 18.05 Svi vole Raymonda
 18.30 Zauvijek susjedi, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 19.50 10 do 8, informativna emisija
 20.00 Večernja škola - EU
 21.00 Lud, zbunjen, normalan, serija
 21.35 Prjavi ples 2, igrani film
 23.15 Vijesti
 23.30 Nikita, serija
 00.20 JAG, serija
 01.10 Na rubu zakona, serija
 01.55 Na rubu zakona, film
 03.30 JAG, serija
 04.15 Kraj programa

06.55 Šaljivi kućni video
 07.20 Yu-Gi-Oh GX
 07.45 Ninja kornjače FFWD
 08.10 Jagodica Bobica
 09.00 Nova lova, TV igra
 11.00 Ružna ljepotica, serija
 12.00 Zauvijek susjedi, serija
 12.40 Vijesti
 12.55 Upoznajte Joea Blacka, igrani film
 16.00 Lude 70-e, serija
 16.25 Cosby show, serija
 16.55 Svijet prema Jimu, serija
 17.25 Vijesti
 17.35 Kralj Queensa, serija
 18.05 Svi vole Raymonda
 18.30 Zauvijek susjedi, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 19.50 10 do 8, informativna emisija
 20.00 Večernja škola - EU
 21.00 Lud, zbunjen, normalan, serija
 21.35 Prjavi ples 2, igrani film
 23.15 Vijesti
 23.30 Nikita, serija
 00.20 JAG, serija
 01.10 Na rubu zakona, serija
 01.55 Na rubu zakona, film
 03.30 JAG, serija
 04.15 Kraj programa

06.55 Šaljivi kućni video
 07.20 Yu-Gi-Oh GX
 07.45 Ninja kornjače FFWD
 08.10 Jagodica Bobica
 09.00 Nova lova, TV igra
 11.00 Ružna ljepotica, serija
 12.00 Zauvijek susjedi, serija
 12.40 Vijesti
 12.55 Upoznajte Joea Blacka, igrani film
 16.00 Lude 70-e, serija
 16.25 Cosby show, serija
 16.55 Svijet prema Jimu, serija
 17.25 Vijesti
 17.35 Kralj Queensa, serija
 18.05 Svi vole Raymonda
 18.30 Zauvijek susjedi, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 19.50 10 do 8, informativna emisija
 20.00 Večernja škola - EU
 21.00 Lud, zbunjen, normalan, serija
 21.35 Prjavi ples 2, igrani film
 23.15 Vijesti
 23.30 Nikita, serija
 00.20 JAG, serija
 01.10 Na rubu zakona, serija
 01.55 Na rubu zakona, film
 03.30 JAG, serija
 04.15 Kraj programa

06.55 Šaljivi kućni video
 07.20 Yu-Gi-Oh GX
 07.45 Ninja kornjače FFWD
 08.10 Jagodica Bobica
 09.00 Nova lova, TV igra
 11.00 Ružna ljepotica, serija
 12.00 Zauvijek susjedi, serija
 12.40 Vijesti
 12.55 Upoznajte Joea Blacka, igrani film
 16.00 Lude 70-e, serija
 16.25 Cosby show, serija
 16.55 Svijet prema Jimu, serija
 17.25 Vijesti
 17.35 Kralj Queensa, serija
 18.05 Svi vole Raymonda
 18.30 Zauvijek susjedi, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 19.50 10 do 8, informativna emisija
 20.00 Večernja škola - EU
 21.00 Lud, zbunjen, normalan, serija
 21.35 Prjavi ples 2, igrani film
 23.15 Vijesti
 23.30 Nikita, serija
 00.20 JAG, serija
 01.10 Na rubu zakona, serija
 01.55 Na rubu zakona, film
 03.30 JAG, serija
 04.15 Kraj programa

06.55 Šaljivi kućni video
 07.20 Yu-Gi-Oh GX
 07.45 Ninja kornjače FFWD
 08.10 Jagodica Bobica
 09.00 Nova lova, TV igra
 11.00 Ružna ljepotica, serija
 12.00 Zauvijek susjedi, serija
 12.40 Vijesti
 12.55 Upoznajte Joea Blacka, igrani film
 16.00 Lude 70-e, serija
 16.25 Cosby show, serija
 16.55 Svijet prema Jimu, serija
 17.25 Vijesti
 17.35 Kralj Queensa, serija
 18.05 Svi vole Raymonda
 18.30 Zauvijek susjedi, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 19.50 10 do 8, informativna emisija
 20.00 Večernja škola - EU
 21.00 Lud, zbunjen, normalan, serija
 21.35 Prjavi ples 2, igrani film
 23.15 Vijesti
 23.30 Nikita, serija
 00.20 JAG, serija
 01.10 Na rubu zakona, serija
 01.55 Na rubu zakona, film
 03.30 JAG, serija
 04.15 Kraj programa

06.55 Šaljivi kućni video
 07.20 Yu-Gi-Oh GX
 07.45 Ninja kornjače FFWD
 08.10 Jagodica Bobica
 09.00 Nova lova, TV igra
 11.00 Ružna ljepotica, serija
 12.00 Zauvijek susjedi, serija
 12.40 Vijesti
 12.55 Upoznajte Joea Blacka, igrani film
 16.00 Lude 70-e, serija
 16.25 Cosby show, serija
 16.55 Svijet prema Jimu, serija
 17.25 Vijesti
 17.35 Kralj Queensa, serija
 18.05 Svi vole Raymonda
 18.30 Zauvijek susjedi, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 19.50 10 do 8, informativna emisija
 20.00 Večernja škola - EU
 21.00 Lud, zbunjen, normalan, serija
 21.35 Prjavi ples 2, igrani film
 23.15 Vijesti
 23.30 Nikita, serija
 00.20 JAG, serija
 01.10 Na rubu zakona, serija
 01.55 Na rubu zakona, film
 03.30 JAG, serija
 04.15 Kraj programa

09.05 Sudnica, show
 09.30 Korak po korak, humoristična serija (R)
 10.00 Puna kuća, serija (R)
 10.25 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
 10.50 Dadija, serija (R)
 11.20 Rat u kući, serija (R)
 11.45 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 12.15 Vijesti
 12.20 Eksploziv, magazin (R)
 12.35 Zabranjena ljubav, (R)
 13.00 Everwood, serija
 13.55 Magnum, akcijska serija
 14.45 Cobra 11, serija
 15.40 Korak po korak, humoristična serija
 16.05 Puna kuća, serija
 16.35 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.05 Dadija, serija
 17.30 Rat u kući, humoristična serija
 18.00 Večera za 5, lifestyle emisija
 18.30 Vijesti
 18.55 Eksploziv, magazin
 19.05 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija
 19.30 Zabranjena ljubav
 20.00 Kost, serija (dvije epizode)
 21.40 Heroji iz strasti, serija
 22.30 CSI, serija
 23.25 Vijesti
 23.40 Dani straha, serija
 00.25 Kunolovac, kviz

ČETVRTAK 21.2.2008.

06.40 - Najava programa
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 08.35 - Vijesti
 08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Ponos Ratkajevih, serija
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - The Other Side of Burka, dokumentarni film
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Mala gospodica
 13.25 - Dan za danom, mozaično-zabavna emisija
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Trenutak spoznaje
 15.35 - Zadarski barkajoli, dokumentarni film
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.30 - Danas na Zagrebačkoj burzi
 17.40 - Najslabija karika, kviz
 18.30 - Ponos Ratkajevih, serija
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - 1 protiv 100, kviz

- 21.20 - Brisani prostor
 22.05 - Znanstvene vijesti
 22.15 - Poslovne vijesti
 22.30 - Otvoreno
 23.15 - Vijesti
 23.35 - Pretorijanci Europe:
     Navae Longes
     Croatorum - Dugi
     brodovi Hrvata
 00.30 - Zvezdane staze: Nova
     generacija 2., serija
 01.15 - Stažist 5. serija
 01.35 - Dr. House 3. serija
 02.20 - Obitelj Soprano 6.
 03.10 - Bez traga 4., serija
 03.55 - Emisije o kulturi
 04.10 - Pretorijanci Europe:
     Navae longes Croatorum
     - Dugi brodovi Hrvata
 05.05 - Mala gospodica
 05.50 - Trenutak spoznaje

- 06.50 - Najava programa
 06.55 - Patak Frka, crtana serija
 07.20 - Šaolinski obračun
 07.45 - Moj život na farmi,
     dok. serija za djecu
 08.00 - Žutokljunac:
 09.00 - Učilica
 09.10 - Veliki odmor:
 09.30 - Kako nastaje
 09.40 - Kokice
 10.00 - Prijenos sjednica
     Hrvatskog sabora
 13.35 - Veliki odmor
 14.25 - Patak Frka, crtana serija
 14.50 - Pustolovine Marka i
     Goge, crtana serija
 15.20 - Stažist 5., serija
 15.50 - Županijske panorame
 16.20 - Zvezdane staze: Nova
     generacija 2., serija
 17.10 - McLeodove kćeri 3.
 18.00 - Prijatelji 4., serija
 18.25 - Vijesti na Drugom
 18.45 - Petar Pan i gusari
 19.15 - Beverly Hills 1., serija
 19.59 - Sve u šesnaest
 20.20 - Ružna Betty, serija
 21.05 - Vijesti na Drugom
 21.25 - Dr. House 3. serija
 22.15 - Obitelj Soprano 6.
 23.15 - Bez traga 4., serija
 23.55 - McLeodove kćeri
 00.40 - TV raspored

- 06.55 Šaljivi kućni video
 07.20 Yu-Gi-Oh GX
 07.45 Ninja kornjače FFWD
 08.10 Jagodica Bobica
 09.00 Nova lova, TV igra
 11.00 Ružna ljepotica, serija
 11.55 Zauvijek susjedi, serija
 12.30 Vijesti
 12.45 Danyeva leteća stolica
 14.20 Prljavi ples 2, igrani film
 16.00 Lude 70-e, serija
 16.25 Cosby show, serija
 16.55 Svijet prema Jimu, serija
 17.25 Vijesti
 17.35 Kralj Queensa, serija
 18.05 Svi vole Raymonda
 18.30 Zauvijek susjedi, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 19.50 10 do 8,
     informativna emisija
 20.00 Istraga, magazin
 21.35 Proverjeno,
     informativni magazin
 22.30 Sekunde do katastrofe
 23.25 Vijesti
 23.40 Nikita, serija
 00.30 Svemirski prag, serija
 01.20 Drž'te lopova, igrani film
 03.05 Svemirski prag, serija
 03.50 Kraj programa
 06.25 Everwood, serija (R)
 07.20 Montecristo, telenovela
 08.10 Looney tunes
 08.40 Spužva Bob Skockani
 09.05 Sudnica, show
 09.30 Korak po korak,
     humoristična serija (R)
 10.00 Puna kuća,
     humoristična serija (R)
 10.25 Pod istim krovom,
     humoristična serija (R)
 10.50 Dadilja,
     humoristična serija (R)
 11.20 Rat u kući,
     humoristična serija (R)
 11.45 Večera za 5,
     lifestyle emisija (R)
 12.15 Vijesti
 12.20 Eksploziv, magazin (R)
 12.35 Zabranjena ljubav, (R)
 13.00 Everwood, serija
 13.55 Magnum, akcijska serija
 14.45 Cobra 11,
     kriminalistička serija
 15.40 Korak po korak,
     humoristična serija
 16.05 Puna kuća, serija
 16.35 Pod istim krovom,
     humoristična serija
 17.05 Dadilja,
     humoristična serija
 17.30 Rat u kući, serija
 18.00 Večera za 5,
     lifestyle emisija
 18.30 Vijesti
 18.55 Eksploziv, magazin
 19.05 K.T.2 - Pravda na
     zadatku, serija
 19.30 Zabranjena ljubav
 20.00 Ne daj se, Nina!,
     humorna drama
 20.55 Odbrojavanje, igrani film
 23.00 CSI, serija
 23.50 Vijesti
 00.00 Dani straha, serija
 00.55 Kunolovac, kviz

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o hrvatskim manjinama i iseljeništvu »Glas domovine«, emitira se petkom na programu HRT1, u terminu od 14 i 45 sati.

HRVATSKA KRONIKA

Program o hrvatskoj nacionalnoj manjini u Mađarskoj na hrvatskom jeziku uz mađarski prijevod emitira se srijedom s početkom u 12 i 30 sati na programu MTV 1.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

PROGRAMSKA SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 – 19,00

- Najava programa
- Večernji dnevnik
- 'Bolja Srbija'
- Agencijske vijesti iz zemlje
- Agencijske vijesti iz RH
- Kronologija
- Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 – 19,30

- Poetski predah
- 'Popularne melodije' – zabavna glazba (ponedjeljkom)
- 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' – narodna glazba (utorkom)
- 'Veliki majstori glazbe' – ozbiljna glazba (srijedom)
- 'Rock vremeplov' (četvrtkom)
- 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 – 20,00

- 'Europa danas i sutra' – magazina Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom)
- 'Kulturna povijest' (utorkom)
- 'Putokazi' (srijedom)
- 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom)
- 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 – 20,30

- 'Aktualije' (ponedjeljkom)
- 'Gospodarski magazin' (utorkom)
- 'Otvoreni studio' (srijedom)
- 'Kultur cafe' – magazin Radija Deutsche Welle (četvrtkom)
- 'U društvu s mladima' (petkom)

20,30 – 21,00

- Narodna glazba, izvanredne emisije (specijali, reportaže)
- Blic vijesti i odjava programa

PROGRAMSKA SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana, Kronologija, zabavna glazba
- 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
- 20,00 'Razgovor s povodom', narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

Nedjelja

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana
- 18,10 'Nedjeljni mozaik' (Kronologija, 'Čovjekov svijet' – magazin Radija Deutsche Welle, moda)
- 19,30 'Priča za laku noć' – dječja emisija
- 20,00 'Ljudi nizine'
- 20,30 Narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

Mali oglasi

Prodajem monitor 17" IBM E74. Cijena 3000 dinara.
Tel: 024/ 562 – 700, zvati u večernjim satima.

Traži se u najam, pozajmicu ili na poklon očuvana flauta.
Jasmina 021/ 496 – 014

Prodajem tijekom cijele godine šarplanince, štenad šampionskog podrijetla i odrasle ženke i mužjake izuzetnog eksterijera i karaktera.
Karan. Tel: 025/ 830 – 475
i 063/ 717 – 4888.

Izdajem namještenu sobu na Radijalcu učenicima/ku ili studentici/u, sa CG, upotrebom kuhinje i kupatila, za nepušače.
Tel: 024/ 558 – 227 ili 063/ 597 – 021

Prodajem staru kuću za rušenje, MZ »Novo selo«. Plac 340 m².
Tel. 024/ 532 – 505.

Prodajem tri lanca zemlje prve klase, u Šandorskom ataru kod »Agrokombinata«.
Tel.: 024/ 522 – 677

Prodajem sliku »Krizanteme sa svijećom« 1990. autora Stipana Šabića (1928.-2003.), tehnika suhi pastel, dimenzije 67 x 47 cm, uokvirena 85 x 65 cm.
Molimo javiti se na telefon 024/ 550 – 163.

Prodajem opremu za proizvodnju kvalitetnih kozmetičkih krema. Povoljno za manji biznis.
Tel: 021/ 632 – 3792

Prodajem pumpu – dvoklipnu 30 atm i prikolicu za moto-kultivator »IMT-506-DELUXE« i remontovanu peć »KREKA VESO« 12T. Informacije od 17 sati na broj telefona 022 / 591 – 264.

Ing. elektrotehnike daje sate fizike i matematike učenicima osnovnih i srednjih škola.
Telefoni: 064/ 292 – 1043 ili 024/ 524 – 701

Izdajem namještenu sobu s kuhinjom i kupatonicom za učenicu ili radnicu, isključivo nepušača, blizu Medicinske škole, KTC-a i IDEA-e. Centralno grijanje i kablovska TV.
Telefon: 024/ 566 – 898

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Štovani čitatelji našeg i vašeg tjednika,

I dalje nastavljamo s objavljivanjem rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon koji ćemo objavljivati u svakom broju »Hrvatske riječi«.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Nama je dovoljno
da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karadordev put 2,

telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

-Raspored sprovoda i umrlice na Internetu:

www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

Mogućnost odloženog plaćanja

SUBOTICA-TRANS obavljaštava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koje se dobije na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS